

Fehér Klára

A Földrengések Szigete

TARTALOM

- 1. fejezet**
Bence professzor diákjai
- 2. fejezet**
Esztit moziba hívják
- 3. fejezet**
A megbolondult műszer
- 4. fejezet**
Százezer arany
- 5. fejezet**
Milyen is az a quintobusz?
- 6. fejezet**
Terepszemle
- 7. fejezet**
A bátorság próbái
- 8. fejezet**
Egy kisfiú titka
- 9. fejezet**
Ahol az óriások játszanak
- 10. fejezet**
Hegyek a tenger alatt
- 11. fejezet**
Hánykolódás a tengeren
- 12. fejezet**
A sziget születése
- 13. fejezet**
Föld! Föld!
- 14. fejezet**
A megbabonázott föld
- 15. fejezet**
A nagy kísérlet
- 16. fejezet**
A győzelem

*Legkedvesebb barátaimnak
Tominak, Marcsinak, Julikának, Lacikának
és minden kedves kis olvasómnak
szeretettel ajánlom ezt a könyvet*

Figyelem! Figyelem! Kedves Ifjú Olvasóim!

Hosszú, fáradságos és kalandos utazásra indulunk. Jól ki kell nyitnunk szemünket, fülünket, hogy el ne tévedjünk. Tudjátok-e, hová igyekszünk? „A Földrengések Szigetére” - felelitek Ti igen bölcsen, és talán már nyúltok is a térkép után. Csakhogy a Földrengések Szigetét kereshetitek ám! Miért? Mert úgysem találjátok meg. Nem tréfálok! Ma, 1957. január 10-én, amikor ezt a könyvet írom, talán valahol a Csendes-óceán fenekén, a Kermadec-Tonga árok közelében alszik még az a földdarabka, amelyet a könyv hősei, Barlay Tamás, Bencze András professzor, Bencze Jancsi és többi barátunk felfedeznek majd.

Mert hogy el ne felejtsem, mi nemcsak hegyeken, völgyeken, tengereken át utazunk, de átrepülünk az időn is. Ettől a pillanattól kezdve mindaddig, amíg a könyvet le nem tesztitek, nem 1957-et írunk. Nem bizony! 2057 tavasza van, vagyis a XXI. század második felében járunk, amikor az emberek cammogó autók helyett gyors quintobuszokon suhannak, négy órát dolgoznak naponta, a többi időt művelődéssel, sporttal, vidám játékkal töltik. Ételt, italt, ruhát, lakást ingyen kap mindenki. Csak luxuscikkekért, nyalánkságokért, különleges divatholmikért kell fizetni. A lakóházakat üzletben árulják. Az ifjú házaspár délelőtt a boltban kiválasztja a rajzot - délutánra készen áll a ház, előre gyártott elasztiton falakból. Minden embernek külön hálószoba, dolgozószoba jár, minden családnak együttesen egy-egy fogadószoba, ebédlő, torna- és játékterem, quintobuszleszálló és uszoda is. Csak annak kell a lakásért pénzt fizetnie, aki ennél többet akar, mondjuk, tenispályát is, otthoni kutatólaboratóriumot vagy két ebédlőt...

Egy szó mint száz, 2057 tavasza van. A kéklő égen régmódi báránnyelűk helyett a nemzetközi légi országút színes izotópcsíkjai ragyognak, s a színes utakon almazöld és ezüst quintobuszok száguldanak. A földön a ragyogóan tiszta, lemosható elasztiton házak tetőteraszain banánpálmák között gyepes játszóterek várják a gyerekeket, és a széles utcák mozgójárdái mellett árnyas, terebélyes diófák sorakoznak. Amerre nézünk, szokatlan és csodálatos dolgokra bukkanunk.

Remélem, nem bánjátok meg, hogy útra keltünk.

1. fejezet

Bence professzor diákjai

A 2057-es esztendő egyik szép májusi reggelén izgatott fiatalember szólt bele a Közép-európai Időjárás-szabályozó Állomás televífonjába:

- Legyenek szívesek a vasárnap délelőtti időt...
- Melyik terület, kérem?
- Kilences. Központi Egyetem.
- Huszonkét Celsius-fok meleg. Délelőtt tíz óra tájban langyos eső, öt-hat milliméter.
- De kérem, ez tűrhetetlen! Már megint nem vették figyelembe az egyetem kívánságát.
- Önök nem vették figyelembe, hogy a Központi Kertészet salátagyára naponta kétszer esőt rendelt.
- Fűtülök a salátára! Nekünk vasárnap lesz az évzáró ünnepélyünk. Díszszemle...
- Halasszák el az ünnepséget egy fél nappal.
- Panaszt teszek az időjárásügyi miniszternél.
- Azt megteheti.

Bumm. A televífonkagylót lecsapták. Az Időjárás-szabályozó Állomás inspekciós technikus a televífon televíziós lapjára nézett. A mérges egyetemi műszaki titkár képe már nem látszott rajta, de azért a technikus kiöltötte a nyelvét, és „vigyen el az ördög”-öt morgott, mielőtt ő is letette a kagylót. A technikus fiatal ember volt, huszonkét éves, és a kerek égvilágon semmit sem szeretett úgy, mint az időjárás-szabályozást. Boldog volt, ha nehéz feladatot kapott. Ha például a búzatermő központ hótakarót rendelt, szolgálatkészen jegyezte: „Éjjel kettő és négy között tudnám adni, jó?” „Igen, nagyon jó” - felelték a búzatermesztők, és a technikus ragyogó szemmel figyelte, amint egy gombnyomásra megindultak az atomventillátorral hajtott hófelhők, és az irányítóterem térképén a radar zöldes fénnel jelezte, mint növekszik, vastagodik a megrendelt hótakaró. Ilyenkor az ifjú technikus úgy érezte, földöntúli hatalma van, ő a napsütés és hófúvás, esők és viharok ura, és bőkezűen adományozta a havat a síugró sáncokra, a langyos esőt a szomjas virágoskertekre, a szélvihart a vitorlásversenyekhez. De az emberek nem becsülték meg kellően az Időjárás-szabályozó Állomás munkatársait. Későn és rendetlenül adták be az igényléseket, veszekedtek, panaszkönyvet kértek, az Időjárásügyi Minisztériummal fenyegettek, és elvetemült újságírók vicceket írtak az időjárás-technikusokról, összehasonlítgatván őket a száz évvel ezelőtti fűtőszobakalauzokkal.

„Undok társaság” - morogta még egyszer az időjárás-technikus, és legszívesebben odacsapott volna egy záporosítót az egyetemisták nyakába, akik gyanútlanul sétálgattak a Központi Egyetem hófehér márványoszlopai között, vagy matematikajegyzeteik fölött ábrándozva nézték a messzi kék tavat...

A Központi Egyetem a Balaton somogyi partján épült, körülbelül ott, ahol száz évvel ezelőtt Aliga, Világos, Siófok és Földvár villasorai állottak. Tulajdonképpen hatalmas város volt a Központi Egyetem, öt-tíz emeletes tudományos intézetekkel, klubokkal, színházépületekkel, előadótermekkel, diákokthozonokkal és külön a professzor-városrész, gyönyörű villasoraival. A város mintegy félkört írt le a tó lankás partján, koszorúba fogva a Főépületet és a Dísz teret. A Főépületben a rektori hivatal, a tanácsterem és a múzeum volt. A Főépület előtt, közvetlenül a

tóparton terült el a Dísz tér, egy tizenhat négyzetkilométeres, gyepes, virágos terület, szökőkutakkal, rózsalugasokkal és a Szobrok Útjával. A Szobrok Útja tulajdonképpen nem volt út, hanem az utak bonyolult szövevénye: babér- és tuja-fák, magnóliabokrok és gesztenyesorok között természetes nagyságukban és valóságos anyagukban, kőben, bronzban álltak itt a világ leghíresebb szobrainak másolatai. S az egyetemisták esti sétáikon a Laokoón-csoporton álmélkodhattak, vagy megbámulhatták Michelangelo Pietájának, a Hradcsinban álló Szent György-szobornak vagy akár a klagenfurti bronzsárkánynak mását... A Dísz tér legeslegközepe első pillantásra semmi különös nem ígért. Magas, dús fű, tulipán- és szegfűágyások vagy egy négyzetkilométernyi területen. Pedig ez a füves terület volt az egyetem büszkesége. Mert egyetlen gombnyomásra a fűborította földlapok elmozdultak, s helyükön kiemelkedtek a sportpályák - aszerint, hogy milyen mérkőzésre készültek volt éppen. Futballpályák kapukkal és kirajzolt tizenhatos vonallal - salakos vagy füves tenispályák - és a pályák körül húsz méter magas tribünök, rugalmas műanyagból készült, karosszék formájú ülőalkalmatosságok sorával. Mindkét szék karfájánál törpe narancscserjék és banánpálmák kínálták érett gyümölcsüket.

A Dísz tér fáit és virágait a Központi Kertészet infravörös sugárással tartotta állandóan egyenletesen meleg hőfokon, és minden hajnalban négy órakor huszonnyolc Celsius-fokra melegített esővel locsolta. Az esővíz mindazokat a foszforos és nitrogénes vegyületeket tartalmazta, amelyek szükségesek voltak ahhoz, hogy a fák az év minden szakában gyümölcsöt érleljenek.

A Központi Egyetem gondnokságának vezénlyőterme szerény egyemeletes oldalépületben volt. A színes lámpák, gombok és fogantyúk sokaságát egy férfi és két nő kezelte. A férfi sovány, fekete bajszos fiatalember volt, a legdivatosabb ultraszuper-szixtilon műanyagból készült köpenyt viselte, és felső gombját szántsándékkal nyitva hagyta, hadd lássa a két nő a legdivatosabb nyakkendőjét, amely valódi fehér lenvászonból készült, és egy pálmafára kapaszkodó, piros fenekű csimpánzt ábrázolt. De a szép műszaki titkár ebben a pillanatban nem törődött sem a lányokkal, sem a gyönyörű, csimpánzdíszes nyakkendővel. Lecsapta a telefonkagylót, és ingerülten szaladgált fel-alá.

- Hallották ezt a szemtelenséget? Vasárnap délelőtt eső! Eső akkor, amikor a vendégeink megérkeznek! Amikor a diákok felsorakoznak. Eső az ünnepség kellős közepén!

- Máskor adja be idejekorán a szépidőigénylést - felelte vállat vonva az egyik lány. - Sanyika, maga mindent elfelejt, amióta szerelmes. Igaz, Eszti?

Az Esztinek szólított lány nem válaszolt. Gondterhelten babrált a fémfogantyúk regimentje között. Lenyomott egy gombot, és a televíziós ernyőn ellenőrizte, amint mozdulatára öt mázsa liszt hull a mozgó szitán át egy óriás üstbe és pergő lapátok, ultrahang-besugárzástól gőzölgő vízsugarak, kavargó habverők, hatalmas krumplinyomók ütemes mozgása után a gépsor másik oldalán szakadatlan zsírpermet alatt egy orlonvályú ezrével ontja a kész szilvás gombócot.

- Eszti, hozzád szóltam.

- Várj, Anna, nem érek rá.

A karcsú, barna hajú Anna lenyomta a „20. Épület, Takarítás” jelzésű gombot, az ellenőrző ablakon egy pillanatra még figyelte, amint a porszívó, levegőkicserélő, fertőtlenítő-permetező gépek működni kezdenek, és lemosnak, leporolnak, felfrissítenek mindent, falat, padlót, szőnyeget, kilincset a húszas takarítókörzet egész területén. A takarítógép-kombinát kifogástalanul működött. Anna felállt, odament Eszti mögé.

- Hadd nézzem, mit kapunk ebédre. Bécsi szelet, paradicsomsaláta, szilvás gombóc, banánkrém... hihhi... véletlenül megint Bencze professzor kedvenc ételei.

- Az étlapot nem én hagytam jóvá, hanem az egyetemi ételmezési tanács - felelte Eszti fülig vörösödve.

- Az én munkámat is. Beviszem a takarítás, mosás, fűtés, világítás, ózonellátás évi tervét, a főgondok rám mosolyog, és megkínál likőrös drabséval... pontosan így ellenőrzik a te étlapjaidat is. Meglátod, egyszer szilvásgombóc-lázadás lesz. Más szeretne néha egy kis káposztás kockát is enni, ha a te gyomorbajos professzorod nem is szereti.

- A professzor először is nem az enyém, másodszor nem gyomorbajos, harmadszor nem is kedvenc étele a szilvás gombóc, negyedszer, ötödször és tizedszer nem én szabom meg az étlapot, különben is nyolcféle diétás étrend is van, mindenki azt ehet, amit akar.

- Ó, a kis álszent! Nem a te professzorod, nem a te professzorod, de majd meghalsz utána. A szabadnapjaidon beülsz az előadásaira és ahelyett, hogy táncolni mennél, az 1724-es petrográdi árvíz történetét hallgatod... És most is, nézzék csak a szende leányzót... a tésztagyár ellenőrző ablaka rossz hullámhosszra van állítva. Nézze csak, Sanyika... Eszti a geológiai tanszéken ellenőrzi a szilvás gombócot...

- Inkább a saját ellenőrző tábláját nézze! Három perce ég a piros lámpa!

- Jaj nekem, miért nem szólt?! - kiáltott ijedten Anna, és a helyére szaladt. - Túl sok fertőtlenítőt permetezett a falakra ez a hülye gép. Most száríthatom. A végén még levonják a fizetésemből.

A televífon megcsörrent Eszti íróasztalán. A Technikai Ellenőrzés jelentkezett. Tessék megigazítani a készüléket, mert a tésztagyár helyett hibásan ráállt a geológiai tanszék hullámhosszára, és zavarja a munkát. „Ó, bocsánat, véletlen volt” - suttogta Eszti lángvörösre váltan, és gyorsan belenézett a tejüveg képbe. Bencze professzor az íróasztalnál ült és szorgalmasan írt. Hullámos gesztenyeszínű haja előre hullt, árnyékot vetett magas homlokára. „Nem szeretsz, észre sem veszed, hogy a világon vagyok” - sóhajtotta Eszti, és engedelmesen továbbcsavarta a hullámhossz-beállítót.

- Rendben van - szólalt meg a Technikai Ellenőrzés.

„Azért is szilvás gombóc lesz mindennap. És banánkrém és gesztenyetorta és minden lesz, amit csak szeret... Ó, hiszen három nap múlva vége a tanévnek, és akkor elmegy! Milyen rossz, hogy a hosszú, hosszú vakációban nem fogom látni. Ha egyszer moziba hívná vagy sétálni...”

- Min ábrándozik, Esztike? - kérdezte a műszaki titkár, és meglobogtatta csodaszép nyakkendőjét. - Miért nem néz rám?

- Mert akkor kozmás lesz a spenót - felelte mérgesen Eszti, és hatalmasat sóhajtott. Mit csinálhat most Bencze professzor?

Bencze professzor ebben a percben a dolgozószobájában ült, de nem az íróasztalnál, hanem az alacsony, kerek dohányzóasztal mellett, és pálinkát töltött vendégeinek.

- Igyanak uraim, nyugodtan; hiszen már felnőtt férfiak, kész tudósok, túl a vizsgákon. Igaz, Feri?

A megszólított fiatalember széles szájjal nevetett.

- De túl ám, professzor úr. Most már férfiasan bevallom, hogy a kozmológiai fejezetből Buffon fejtegetéseit meg sem tanultam. Gondoltam, csak nem fog annyira üldözni a balszerencse, hogy pont azt kérdezze tőlem a szigorlaton. Gyakorlati jelentősége úgyszint az egésznek. Haha... kit érdekel, hogy a jó öreg Buffon mit karattyolt össze háromszáz évvel ezelőtt...

Bencze professzor nem viszonzta a mosolygást. Kedvetlenül összehúzta a szemöldökét, és a másik fiatalemberhez fordult:

- Mikor indultok, Tamás?

- Az évzáró után három napra hazautazom Budapestre. Csütörtökön vagy pénteken indulunk.

- Hová?

- Hát a hagyományos útvonal, professzor úr. Elviszem a kislányt világot látni. Peking, Moszkva, Párizs, Róma. Leszaladunk a Krím-félszigetre, esetleg Dél-Görögországba... kicsit fürdünk a tengerben, megnézünk egypár múzeumot...

- Hát hagyományosnak éppen nem hagyományos az útitervetek - morogta Bencze professzor. - Legfeljebb az utóbbi öt-hat évben kaptak rá az ifjú tudósok.

A két fiatalember, Csizmás Ferenc és Barlay Tamás csodálkozva látta, hogy Bencze professzor felugrik, kapkodva, szinte dühös mozdulatokkal vaskos könyvet rángat le a polcról, kinyitja, és a fiúk felé bök.

- Tessék. Az egyetemünk alapszabálya. Ugye, már nem emlékeznek rá? Pedig elsős korukban aláírták.

Barlay Tamás arcát vérhullám öntötte el. Ahogy a bőrkötéses fóliáns az asztalon feküdt, megjelent előtte egy öt évvel ezelőtti kép, olyan élesen, olyan világosan, mintha most, két pillanattal ezelőtt történt volna minden. Látta önmagát, az akkor még tizenkilenc éves diákot, amint az egyetem repülőterére kormányozza helikopterét, és zsebében a Budapesti Tudományegyetem ajánlólevelével elindul a Szobrok Útján a rózsák és magnóliák között a Központi Egyetem márványoszlopai felé... Igen, ugyanezt a könyvet tették akkor elé, ugyanezek a pergamenlapok feküdtek a rektori hivatal zöld posztós asztalán, és ő meghatottan olvasta a Világkétfeljárás Első Számú Közép-európai Központi Egyetemének alapszabályait.

- Nos, emlékeznek? - kérdezte csendesen Bencze professzor.

Emlékszik-e? Szórol szóra megtanulta.

„Közép-Európa évszázadokon át háborúk tűzfészke volt. Ma békeszerető népek hazája. Ennek jelképekül alapítjuk a Központi Egyetemet. Tanuljon itt a világ minden egyetemének egy-egy kiváló diákja, az a fiatal fiú vagy lány, aki már első éves korában bebizonyította a tudományok iránti érdeklődését, tehetségét, rátermettségét. Olyan fiatalok tanuljanak itt, akik fáradhatatlanok a munkában, akik áldozatkészen és hőiesen akarják előbbre vinni az emberiség boldog életének szent ügyét.”

Emlékszik-e még? El lehet-e felejteni az esküt a Dísz téren? El lehet feledni a laboratóriumok hűvös csendjét, a kutatások izgalmát, a könyvtárakat és tanulószobákat, Bencze professzor előadásait, Li Heit, a kínai kislányt, aki évekig padszomszédja volt? El lehet-e felejteni az egyetem tudományos híradóját és a múzeumban a régi diákok Dicsőségtábláját? És a táblán az arcképeket: az időjárás-szabályozás feltalálói, a rák legyőzői, az ezer atmoszféra nyomásnak ellenálló millipressztiton és a millió atmoszféra nyomásnak ellenálló, és nyolcezer fokos

hőséget kibíró megapressztiton készítőit... Ó, hányszor álldogált a Dicsőségtábla előtt, és álmodozott, mi lesz, ha ő, Barlay Tamás megkapja a diplomáját...

Igen, a Szabályzat!

„És azoknak a tudósoknak és kutatóknak emlékére, akik előbbre vitték a tudományt, az ókor föníciai hajósainak emlékére, az égbe törő Ikarus emlékére, a remeket készítő vándorló céhlegények emlékére, Giordano Bruno, Marco Polo és Kolombus, Magelhaes és Cseljuskin emlékére minden esztendőben azok az ötödévesek, akik kitűnő eredménnyel szerzik meg diplomájukat a Központi Egyetemen, iskolánk költségére egy esztendőn át tetszés szerinti útitervvel utazhatnak; ismerjék meg a Földet!”

Barlay Tamás lehajtotta a fejét, és Csizmás Ferire nézett. Feri a pálinkásüveg után nyúlt, és a legújabb slágert fütyörészte:

Jaj, ne legyen régimódi,
A rakéta már régi módi,
Jöjjön velem,
Sztratoszkopteren
Az égbe viszem fel én.
Hát jöjjön velem,
S egy holdkráteren
A csókra megtanítom én... taramtam...

Bencze professzor visszatette a polcra a könyvet. Tamás rémülten bökte oldalba Ferit.

- Megőrültél, Feri? Fütyörészni a professzor előtt?

Feri hamiskásan hunyorított. Hát aztán. Kész, felnőtt emberek. Nem parancsolnak a tanárok.

- Szóval megvan az útitervük - mondta kedvetlenül a professzor. - A későbbi terveiket nem is kell elárulniuk, úgyis kitalálom. Az egyéves utazgatás leteltével jelentkezni fognak a Természettudományos Intézetek Minisztériumában, és igazgatói állást vállalnak valamelyik központi atomtelepen. Ennyi manapság a tudományos ambíció: a napi négyórás munkaidő, villalakás, saját quintobusz, hetenként kétnapos pihenő a tengerparton, csak semmi izgalom, semmi kaland, semmi veszély... és nehogy idő előtt pocakot vagy tokát növeessenek, havonta egy napra befekszenek egy tátrai vagy svájci szanatóriumba egynapos zsírelvonásra. Igaz?

- Még nem tudom, hol vállalom állást - mondta hanyagul Csizmás. - Több helyre is hívnak mint fizikust. A Színes Televízió is alkalmazna.

- Én... én nősulni szándékozom, professzor úr... és mivelhogy a kislány orvostanhallgató... valóban nem szeretnék vidékre kerülni.

- Igen, igen - dünnyögte Bencze professzor -, ez a mi hibánk. A nevelőké és tanároké. Túlságosan lekötött minket a tudomány... túlságosan... az emberről pedig megfeledkeztünk.

Tamás szeretne volna megtörni a kínossá váló csendet.

- És professzor úr?

- Tessék?

- Mivel tölti a vakációt?

- Elindítom az expedíciót, Tamás.

- Miféle... miféle expedíciót?

A professzor ajka gúnyosan félrehúzódott.

- Azt... vagy talán már nem emlékszik?

- De... tulajdonképpen... - És Tamás elpirult, várta, hogy a professzor most azt kérdi: „És arra is emlékszik, hogy másodéves korában azt mondta, ha egyszer elindul az expedíció, én életre-halálra a tanár úrral tartok.”

De Bencze professzor nem kérdezte meg. A töltőtollával játszott, hegyeket rajzolgatott az előtte fekvő papírra.

- Az utolsó évben már nem sokat foglalkoztam földrengéstannal, se kozmogóniával... - motyogta Tamás.

- Tudom.

- És tanár úr befejezte a számításokat?

- Befejeztem.

- A tektonográf?

- Már jól működik.

- Szóval a... a Földrengések Szigetére megy?

- Oda.

„Magával megyek én is... én is megyek” - akarta kiáltani Barlay Tamás. De Csizmás Feri gunyoros arcára nézett és eszébe jutott Éva, akinek megígérte, hogy egy hét múlva versenyt úsznak a sanghaji öbölben.

- Jó utat, professzor úr.

- Jó utat, uraim. Jólesik, hogy legalább elbúcsúzni eljöttek.

- Hiszen még találkozunk - mondta elszoruló torokkal Tamás.

- Meglehet. Nos, minden jót.

A geológiai intézet előtt Feri megállt.

- Jössz teniszezni?

- Nem tudom.

- Mi van veled?

- Semmi - felelte Tamás és cipője orrával köröket rajzolt a földre. - Emlékszel, amikor másodévesek voltunk... a kísérletek a preszignotektonográffal...

- Ó, te hólyag, te azt hiszed, hogy a professzor komolyan magával akart vinni? Hát szaladj vissza, és borulj a nyakába, mondd meg neki, hogy vele mész Madagaskárba vagy a Kurili-szigetekre. Hát nem veszed észre, hogy most minden tanár a szívünkre akar hatni? Most ébredtek rá, hogy „elpuhult a huszonegyedik század ifjúsága... veszélyben az ifjúság erköl-cse”. Egyszerűen irigyelnek minket, hogy jobban élünk, mint az előző nemzedékek. Ez, öregem, az örök harc. Ők a múlt, mi vagyunk a jövő. Most meg mit bámulsz rám a szép dióbarna szemeddel? Ilyen költői lélekkel kár volt geofizikusnak menned.

- Jó, ne beszélj annyit. Menjünk teniszezni.

2. fejezet

Esztit moziba hívják

- Halló, Esztike? Itt Bencze András.
- Ó, ó... Bencze professzor, igen, én vagyok - mondta Eszti, és izgalmaiban összefutott előtte Bencze professzor képe a televífonernyőn.
- Kérem, hány óráig tart ma a szolgálata?
- Egy óra múlva szabad vagyok - felelte Eszti.
- Ha megengedi, megvárom a Gyöngyvirág cukrászdában. Szeretnék valamit kérni magától.
- Kérem, boldogan, bármit, bármikor...
- Tehát egy óra múlva, jó?
- Viszontlátásra.

Eszti lekattantotta a televífon kapcsológombját, és elábrándozott. Mit akarhat? Hangversenyre hívja? Moziba? De a legjobb volna, ha sétálnának egy nagyot, ma estére úgylis kellemes, langyos időt rendeltek, az orgonák nyílnak.

Hű, mi ez a recsegés? És végig égnek a piros lámpák az ellenőrző táblán. Persze, nem figyelt... egy kiló só helyett egy mázsát tett a főzelékbe. Ha ebből nem lesz fegyelmi! Ki fogja megenni azt a rengeteg selejt kelkáposztát? - Lenyomta a Technikai Központ gombját.

- Itt Kovács Eszter élelmézőtechnikus. Selejtet csináltam a kelkáposztából, elsóztam... igen, szíveskedjenek a bérelszámolóba leszólni. Megtérítem a kárt.
- Most elnézzük a hibát. Máskor vigyázzon. A kelkáposztát tessék átküldeni a műanyagüzem hármasköréhez, csináljanak belőle férfizoknit.
- Igen, átküldöm - sóhajtott Eszti megnyugodva.

Egy óra múlva a cukrászdában volt.

Eszti nagyon szerette a Gyöngyvirág cukrászdát. A fehér asztalkák, a kényelmes, zöld színű karosszékek koszorújában valóban olyanok voltak, mint a gyöngyvirágok kelyhei. A székek és asztalok fölött úgy ragyogott a legmodernebb atomlux világítás, mint virágon a harmatcsepp. Az asztalok távol álltak egymástól, a vendég belesüppedt a karosszékekbe, és a szomszéd asztalok beszélgetése csak kellemes, halk duruzsolásként jutott a fülébe, ugyanúgy, mint ahogy nem zavarta a szomszéd asztalnál szóló rádió sem. A hanghullámkioldó a legújabb találmány volt, és ebben a cukrászdában próbálták ki először. Az asztalok körül keringő elektronok megváltoztatták a hanghullámok rezgésszámát, és közömbösítették; az így hallhatatlanná vált hang energiáját elvezették.

Bencze András egy kényelmes sarokasztalnál várta. A professzor most nem viselte a pápaszemét, és enélkül még sokkal fiatalabbnak, szinte kisfiúnak látszott. Felugrott, és Eszti elé sietett.

- Jó napot, Esztike! Kérem, talán ide ülünk, ha magának kényelmes. Frissítőt parancsol? Fagylaltot, krémet?
- Tortát szeretnék eperkrémmel.

A professzor megnyomta az asztal alapján a kiszolgálólapocska gombját, és beleszólt:

- Két csokoládétortát és két eperkrémet...

- Tejszínt is? - kérdezte az Éttermi Kiszolgáló Központ inspekciós adagolója.

A professzor Esztire nézett, azután visszaszólt a készülékbe:

- Egy tejszínt is kérek.

- Tizennégy fillér - szólalt meg újra a készülék.

Bencze András tizennégy darab érmét vett ki a zsebéből, és rátette a kiszolgálólapra. A következő pillanatban kinyílt egy perselytorok, elnyelte az érméket, a kiszolgálólap félrehúzó-dott, helyette felbukkant egy csinos, kék pettyes tálcán két szelet csokoládétorta, két pohár eperkrém, az egyik krém fölött csillagmintára formált tejszínhalommal.

- Imádom az eperkrémet - lelkesedett Eszti.

Bencze elnevette magát.

- Pedig ha tudná, hogy ötven évvel ezelőtt milyen veszedelem fenyegette az eperkrémet, csokoládétortát és minden nyaláncságot.

Eszti a tejszínes kanalat nyalogatta.

- Miféle veszedelem?

- Képzeld el, 2010-ben vagy 2015-ben, abban az időben, amikor az emberiség éppen hogy belekóstolt a kezdődő atomkorszak örömeibe, egyszerre mindent meg akartak változtatni. Amikor kisült, hogy a vasat rézzé lehet alakítani, a hidrogént héliummá, a nitrogént oxigénné, az ifjú kutatók úgy rákaptak az anyagok átalakítására, mint az első középkorban az alkimisták.

- Kik? - kérdezte Eszti, és beleszólt a kiszolgálólapba:

- Egy pohár ásványvizet kérek.

- Díjmentes - válaszolt az Elosztó, és máris ott gyöngyözött a csiszolt pohárban az ásványvíz.

- Az aranycsinálók - felelte a tanár. - Képzeld el, Esztike, volt olyan időszak, amikor az anyagok értékét nem az szabta meg, hogy mennyire szilárdak, rugalmasak, hőállóak, savállóak, hanem az, hogy sokat vagy keveset találtak-e belőle a földön. A nemzetközi pénzegység neve, az arany, ennek a felfogásnak emlékét őrzi.

Eszter semmit sem értett az egészből. Hogyhogy keveset találtak? Hát csináltak volna többet. De legfőképpen azt nem értette, hogy miért meséli el neki mindezt Bencze professzor.

- Képzeld csak, Esztike, olyan túlzásokba is estek, hogy elhatározták, szintetikus tápanyagon fogják tartani az emberiséget. Mit sem törődtek azzal, hogy az ember gyomor- és bélrendszere egymillió év alatt alakult ilyenné, és hogy bármilyen vonzó volna is az egész emésztést, mondjuk, egy húsz centiméteres bélszakasszal elintézni és a hasunk többi részét megfelelő vegyi vagy elektromos eljárással ismereteink raktárává tenni, mint az agyunkat...

Bencze professzor úgy nevetett, hogy a könnye kicsordult. Eszti udvariasan elmosolyodott, de igazán nem értette, hogy mi olyan mulatságos ezen.

- Képzeld csak, Esztike, ezek a műtáplálék-kutatók azzal sem törődtek, hogy az emberek szeretnek enni. Hogy két félgrammos tabletta sohasem helyettesíthet egy bécsi szeletet... Szóval ezer tudós nekiállt, kereste az Eszményi Tápanyagot. Egy hatalmas kutatóintézetben dolgoztak is kerek tíz esztendeig. Ezalatt a világ más intézeteiben megoldották a mesterséges

fotoszintézist, rájöttek, hogy hogyan lehet korpából bécsi szeletet csinálni, a disznó közbeiktatása nélkül; a bolgár tudósok kimutatták, hogy a joghurtfogyasztás megvéd a sugárártalmak ellen, a dél-afrikaiak rájöttek, hogy a kókuszolaj-diéta megvéd az érelmeszesedés ellen. Bőségesen volt ennivaló, semmi szükség nem volt már az Eszményi Tápanyagra, és amióta felfedezték, hogy a hipofízis működése milyen egyszerűen befolyásolható, és az emberi agy befogadóképességét könnyűszerrel tízszeresére lehet növelni... egyszerűen rájöttek, hogy nincs szükség arra, hogy az ember a hasában raktározza el az algebraképleteket vagy a német ige-ragozást; de a mi tudósaink csak dolgoztak. B-vitamin, D-vitamin, nikotinsavamid, E-vitamin, enzimek, fermentumok, pektin és karotin, szénhidrátok és fehérjék helyes aránya. Kavartak, kotyvasztottak, kísérleteztek, mesterséges szalmából spenótot csináltak, patkányokat etettek darált ablaküveggel. Végre elkészült. Vizsgálták, elemezték, kisült, hogy az Eszményi Tápanyag összetétele pontosan egyezik a friss sárgarépával, csak bűdös és ehetetlen. Akkor azután abbahagyták az egészet. Tehát megmaradt a mákos rétes és a túrós palacsinta, a pörkölt galuskával és a bableves csülökkel. De hát én nem is erről akartam magával beszélgetni, Esztike. - Bencze megköszönte a torkát és a lány szemébe nézett. - Esztike, én úgy érzem, maga más lány, mint a többi, magával őszintén beszélhetek a legkomolyabb problémáimról is.

- Ó - sóhajtott Eszti elpirulva -, kérem, kedves András, beszéljen csak nyugodtan.

- Én régen figyelem magát, Esztike. Nagyon jólesik, hogy bejár az előadásaimra. Én nem tartom véletlennek, nem lehet véletlen, hogy éppen a szerda délutáni előadásaimat, a földrengéstani előadásokat látogatja.

„Persze hogy nem véletlen - akarta mondani Eszti. - Szerdán vagyok szabadnapos.” De még mielőtt kimondhatta volna, Bencze professzor megszorította a kezét, és egészen közel hajolva mondta:

- Tudja, Esztike, nekem is ezek a legkedvesebb előadásaim. A földrengéstant tartom ebben a percben a világ egyik legfontosabb tudományának. Tudja-e, miért? Ha megengedi, itt van ez a néhány statisztikai adat: az 1755. évi liisszaboni földrengéskor húszezer lakóházból tizenhetezer vált lakhatatlanná, harminckétezer halálos áldozat. Az 1908-as messinai rengéskor nyolcvanháromezer halálos áldozat; 1923-ban Jokohamában negyedmillió ember esett áldozatul; és a San Francisco-i, kaliforniai rengések... és az utóbbi száz év, amit a makroszeizmikus sorozatok jellemeznek, 1956 januárja óta itt van a Kermadec-Tonga árok és a múlt században felfedezett Világárok kérdése is, ahol különösen 2030 óta látunk mozgást. A földkéreg nyugtalanabb, mint bármikor az utolsó évezredben. Esztike, ugyebár, ismeri a földrengések fajtáit?

- Ó, igen - felelte csalódottan Eszti. - Tektonikus rengések, omlásos rengések és kitöréses rengések...

- Ez az, nagyszerű, ezek közül a kitöréses rengések és omlások az egyszerűbbek. Ott világosak az okok, ott már a múlt században tisztáztak minden kérdést. De a tektonikus, a hegységképző erők... ez az izgalmas, Esztike!

És Bencze professzor felugrott, egyik kezében tovább szorongatta az eperkrémes kanalat, és fel-le szaladgált a kerek asztalkák között, nem törődve azzal, hogy a szomszéd asztalnál ülő család, egy komoly, kopasz, szigorú tekintetű papa, kövér, rózsás képű mama és négy, rövidre nyírt hajú, kerek koponyájú fiú meghökkenve oda néz.

- Vannak dolgok, Esztike, amiket már régen tudunk. Tudjuk azt, hogy a rengések túlnyomó része a mozgékony övezetből ered, az első ilyen mozgékony övezet a cirkumpacifikus zóna, ez a Csendes-óceánt öleli körül, a kelet-ázsiai partvidékkel és szigetvilággal, a csendes-óceáni mélytengeri árkokkal és Amerika nyugati peremhegységeivel együtt. A másik övezet erre majdnem merőleges, ez az Eurázsiai hegységrendszer öve, Közép-Amerikától az Azori-

szigeteken, Földközi-tengeren és vidékén, Nyugat- és Dél-Ázsián át Indonéziáig. A harmadik övezet a kelet-afrikai árokrendszer Etiópiával. Ezt tudjuk. De miért? Miért éppen ott? És mikor következik be a földrengés? És most kezünkben van a kulcs... Mondja, eljönne velem moziba?

Esztit úgy meglepte a kérdés, hogy az első pillanatban nem is válaszolt. Bencze professzor mostanáig tudományos előadást tartott, és most váratlanul - mintha csak táncról, divatos ruhákról és filmekről csevegtek volna egész délután - moziba hívja.

- Szívesen. Mit játszanak a Fórumban? Még a „Hajnali álmok”-at?

- Nem, nem oda hívom - mondta meghökkenve a professzor, és zavartan nézett a lányra. - Tulajdonképpen elmehetnénk a „Hajnali álmok”-ba is, de én arra gondoltam, hogy vasárnap délután az intézetben néhány érdekes földrengésfilmet fogunk vetíteni. A leendő expedíciónk tagjait hívtam meg a vetítésre... Nagyon komoly tudósok és nagyszerű fiúk. Ugyanis, Esztike, én nem szeretném, ha a mi barátságunk most megszakadna. Szeretném, ha az expedíciónkkal tartana.

- Az expe...

- Nincs kedve? - kérdezte a professzor.

- De... de... dehogynem... - motyogta Eszti, és elfutotta szemét a könny. Hogy egy ilyen csinos, szőke, harminckét éves férfi, mint ez a Bencze András, ne tudjon másra gondolni, csak a tektonikus rengésekre. - Énnekem... énnekem volna kedvem... csak olyan váratlan.

- Ó, hiszen nem kell most rögtön döntenie. Vasárnap megnézi a filmet, meghallgatja az útitervet, és egész nyáron át együtt kószálnánk a Csendes-óceán legvadabb vidékén. Tudja-e, hol van a Kermadec-Tonga árok?

- Nem - felelte Eszti borúsan.

- De hiszen éppen az előbb mondtam - kedvetlenedett el a professzor. - A Csendes-óceán 9427 méter mély árka a Samoa-szigetek...

- Már emlékszem... - mondta Eszti, és felállt. - Menjünk.

- Vasárnap délután várom.

- Jó - bólintott Eszti, és gyorsan elbúcsúzott a professzortól.

Lesétált a legközelebbi quintobuszmegállóig, de csak egy rozoga helikopter állt a téren. - A Fórum moziba - mondta a pilótának, és elhatározta, hogy megnézi egyedül a „Hajnali álmok”-at. A mozi nézőterén fiatal párok ültek összebújva. Nevetgéltek, és sósperecet rágtak. Eszti szemét elborította a könny. „Hogy én milyen szerencsétlen vagyok - gondolta. - Egyszer szeretek valakit, és az a földrengést szereti.”

Bencze András professzor az Esztivel folytatott beszélgetés után a lakására indult. A tanárok lakásai az egyetem villanegyedében voltak. Bencze gyalog sétált haza - imádta ezt az utat. A Balaton-parton szelíden emelkedő ösvényt hamvas, ezüstös fenyők szegélyezték, s a fenyvesekből lépten-nyomon házacsákák bukkantak elő. Ezek az egy-két emeletes villák színes elasztitomból készültek, legtöbbjük olyan volt, mint egy óriás virág. Este, amikor százszerű atomlux ragyogta be a domboldalt, mintha az Ezeregyéjszaka kincseit borította volna a fák közé egy bőkezű óriás.

- De szép itt - sóhajtott a professzor, és most először gondolt arra, vajon nem bolondság-e ebből a tündérvilágból nekiindulni a vad, haragos tűzhányók földjének.

Belépett a villája kapuján. A megafon hangosan figyelmeztette: „A hallban várják önt.”

„Köszönöm szépen” - morogta szórakozottan a professzor. Ha diákjai hallották volna, hangosan hahotáztak volna rajta. Bencze ugyanis szórakozottságáról volt nevezetes, arról, hogy mindent meg szokott köszönni: az asztalán felbukkanó feketekávés csészéket, a televífon pontosidő-szolgálatát, a csőpostából az íróasztalára hulló iratokat - mintha elfelejtené, hogy nem emberek, hanem egyszerű automaták sorozatai szolgálják ki.

A hallban, a színes tulipánokkal hímzett szuperorlon terítés asztalnál magas, csinos, fiatalos, legfeljebb ötven-hatvan éves nő ült. (Igazán fiatalnak számít ma, amikor az átlagos életkor meghaladja a száznegyven évet!)

- Mama! - kiáltott örömmel a professzor. - Mikor érkezted?

- Nemrég - felelte az asszony, és ölelésre tárta a karját. - Ha az én fiamnak nem jutok eszébe, kénytelen vagyok én magam quintobuszra ülni.

- Igazán holnap reggel akartam hazaugorni - mentegetőzött Bencze professzor. - Tudod, mama, az expedíció...

- Tudom, fiam. A kísérletek. Az előadás. Az expedíció. Valami mindig akad.

- Igazán haza akartam menni... ha holnap nem is, legkésőbb vasárnap délután... És televífonon is kétszer kerestelek, de Jancsi azt mondta, hogy te is nagyon el vagy foglalva. Mondd, hogy mennek a kísérletek?

A mama elnevette magát.

- Te mindig tudod, hogy mivel vedd le az embert a lábáról. De apád, a lelkemre kötötte, hogy ne beszéljek veled kísérletekről meg munkáról, csak nézzem meg, jól vagy-e, azután szidjalak le, tépázzam meg az üstöködet, és máris menjek haza. Este nyolcra színházjegyünk van.

- Csak nem akarsz még ma hazamenni?

- Dehogynem. Legfeljebb egy órát maradhatok.

Bencze András szinte kétségbeesett. Mert igaz ugyan, hogy az ember munka közben megfeledkezik a mamájáról, levélíráshoz is lusta, a televífonkagylót felemelni is lusta, de ha már egyszer itt van a mama, hát maradjon is egy kicsit. Annyi mindenről lehetne beszélni. És nézze meg a mama a dolgozószoba új szőnyegét. Egyenek meg együtt egy kis sült húst, salátát. A mama úgysem látta még az ebédlőasztalt, amely akárcsak a mesebeli terület asztalkám, rádió-felvevőkészüléket hord a fiókjában és a házigazda kívánságára, a kapott utasításhoz híven, fél perc alatt hófehér terítőt borít magára, és étellel-itallal teli tányérokat, kancsókat, evőeszközöket varázsol elő.

A mama végül is megtoldotta a látogatást még egy órával. Együtt teázgattak a terület asztalkám mellett. A mamának nagyon tetszett a varázsló asztal.

- Budapesten még nem láttam ilyet. De ha volna is az áruházban, akkor sem venném meg. Jancsi öcséd most mindennek a belseje iránt érdeklődik. Múlt héten nálunk járt egy orvos kollégám, a teraszon hagyta a helikopterét. Amíg benn beszélgettünk - tudod, ismered is őt, Ormos doktor, aki felfedezte a Dentovitot, azt a gyógyszert, amitől a lyukas fogakba visszánő a kikopott rész, szóval egy igen tiszteletreméltó és neves kolléga -, a te jómadár öcséd pedig a barátaival szétszedte a helikopterét az utolsó csavarig. Amikor leszidtam őket, azt mondta, régi típusú volt, nem kár érte. Ötven aranyamba került a szórakozásuk. Még külön kellemetlenség volt, hogy Ormos doktor nem is akarta elfogadni a kártérítést...

Bencze nevetett.

- Én se voltam különb. Hadd tanuljanak a fiúk.

- Hát csak tanuljon, fiam, de a te nyakadon. Alig várom, hogy felpakold és magaddal vidd a szigetedre.

A professzor majd kiejtette kezéből a teáscsészét.

- Hogyhogy... magammal vigyem?

A mama csodálkozva nézett fel.

- Úgy, hogy megígérted neki.

- Én? Én?

- Nem emlékszel? Tavaly ilyenkor. Azt mondtad, hogy ha kitüntetéssel elvégzi a nyolcadik osztályt, veled mehet az expedícióra.

- Szent Kleofás, mama, hát én azt nem gondoltam komolyan, csak nem képzeled, hogy egy tizennégy éves gyereket egy ilyen veszélyes útra...

- Jancsi nagyon ügyes és használható fiú. Emlékszel, hogy tavaly nyáron a szicíliai diákversenyen első lett. Tud televíziót építeni, morzézni, helikoptert vezetni, úszik, evez, síel...

- De mama, én igazán nem vihetem magammal, akármilyen ügyes... Nem tehetem ki életveszélynek.

- Életveszélynek? - A mama elsápadt. - És te?

- No, nem kell megijedni, nem olyan biztos életveszély, de előfordulhat... tudod, mama, az időjárás-szabályozás csak a Földnek bizonyos sávjaira terjed ki, az úgynevezett kultúrzónákra.

A mama összecsapta a kezét.

- András, ez rettenetes! Te mindig azt hiszed, hogy a katedrán állsz, és mindent a világ teremtésétől akarsz elmagyarázni. Azt kérdeztem, életveszélyes-e az expedíció, mire te el akarod magyarázni nekem az 1997-ben kötött Meteorológiai Egyezményt.

- Mama, kérlek, légy egy kicsit türelmes hozzám!

- No, jól van, fiam.

- Szóval, amikor a múlt század nyolcvanas éveiben az időjárás- szabályozást felfedezték, meteorológiai katasztrófa fenyegetett. Mert az igaz, hogy hasznos és jó dolog volt a Szahara és a Kalahári sivatag öntözése, a Pamír és a Karakorum fásítása, és nagy nyereség volt az Északi-sark megolvasztása is, de hát az emberek mindezt egy kicsit összevissza csinálták. Csakhogy ha egyik helyen felmelegítik a levegőt, akkor a meleg levegő felszáll, és helyébe oldalról hideg légtömegek tódulnak, nem lehet büntetlenül megbolygatni a planetáris szélrendszert, és a mesterségesen előidézett monszunok nyomán irtózatos viharok, orkánok, ciklonok támadnak, villámlással, jégesővel...

- Fél óra múlva megyek - figyelmeztette Benczéné a fiát.

- Igen, mama... szóval, amikor létrejött a Genfi Meteorológiai Egyezmény, és felállították az időjárás-szabályozó intézetek hálózatát, megállapították, hogy a tudomány még nem oldotta meg az egész Földre érvényes, egységes, az emberi és növényi életre legkedvezőbb éghajlat kialakításának módját. Meg kell elégednünk azzal, hogy meteorológiailag szabályozható zónákat jelöljünk ki, és csak nagyon gondos együttműködéssel biztosíthatjuk a Föld nagy részén a veszélyes viharoktól mentes, zavartalan tengeri és légi közlekedést és a flóra-fauna

legnagyobb gazdagságát biztosító eső- és napfény mennyiséget. De mindezt cserébe nagy árat kell fizetnünk, a Föld körül keringő légburok bosszút áll, nehezen tűri a zablást, és a szabályozott övezethez nem tartozó tengereken és földeken sokszoros erővel tombolnak a viharok.

A mama csak most értette meg, mire szolgált a hosszú bevezetés. Megragadta a fia kezét.

- És a Földrengések Szigete? Te sosem mondtad, hogy ez ott van a viharzónában... te mindig csak arról beszéltél, hogy műszereket és gépeket kell elhelyezni a földkéreg legmozgékonyabb részén...

Bencze professzor mindkét karját szeretettel anyja nyaka köré fonta.

- Azt akarod, hogy ne menjek?

A mama nagyot sóhajtott.

- Hiába mondanám, hogy ne menj. Kemény fejed van, akárcsak az apádnak.

- És mint neked, mama.

- Jó, hagyd ezt. De azért kisfiam, gondold meg... - és a mama gyengéden megsimogatta professzor fia kócos haját. - Gondold meg, hogy ha ilyen kockázatos dolog, nem volna-e helyesebb, ha irányítható rakétákon juttatnátok a szigetre a műszereket. Minek az életeteket kockáztatni... A Holdat és a Marsot is előbb rakétákkal kutatták...

- De csak addig, amíg nem tudtak oxigénnel ellátott nyomáskiegyenlítő védőruhát készíteni az első holdutazók számára. Tudod, mama, az egészen más, a kutatóintézet televíziója előtt ülni, ábrákat, grafikonokat leolvasni, és más a magunk szemével, fülével, tapintó ujjainal vizsgálni mindent. A diákjaim is akkor mérgecsinnek, amikor gyönyörűen elsorolják, hogy a látatalaj ilyen meg amolyan, de ha elébük teszel egy bazaltdarabot meg egy mészkövet, nem tudják, hogy melyik micsoda. Hiába szerelem fel a preszignotektonográfomat, nekem millió olyan mellékkörülmény is észlelnem kell, amit a műszer nem jegyez.

- Hát jó - sóhajtott a mama -, de tulajdonképpen minek is foglalkozol a földrengéssel? Én igazán nem akarok beleszólni, Andriskám, de a többi geológus...

Bencze professzor összecsókolta az anyját.

- Te vagy a legrágább mama a világon, de hiába, én nem vagyok kíváncsi az elszenesedett páfrányokra, és nem írok könyvet elsüllyedt mesebeli földrészekről, én az emberiséget a földrengés rémétől akarom megmenteni.

- De hiszen Közép-Európában ötven esztendeje nem volt földrengés.

- De lesz, mama. Rengéses periódus következik. Talán ma, talán holnap. Tudóstársaim a világűr titkait kutatják, és kincseket akarnak hozni a Tejútról. Én megelégszem azzal, hogy kutassam a tektonikus erőket.

A mama mosolygott.

- Sok szerencsét, tudós fiam! De mielőtt útra kélsz, látogass haza.

- Hazamegyek, és legalább egy hétig ülök a szoknyádon. De várj, mama! Jancsinak küldök egy kis kárpótlást. Ezer aranyat kaptam egyik tudományos munkámért. Add neki oda!

- Ezer aranyat, hallod? Száz is sok lesz.

- Add csak neki, mama! Vegyen magának gőzhajót vagy helikoptert vagy amit akar. De az expedícióra nem jöhet velem.

A mama táskájába tette az ezer aranyat.

- A menetrendszerű quintobusszal megyek haza. Maradj csak, fiam, ne kísérsz el!

Bencze professzor a tetőteraszról integetett az anyja után, azután bement a házba. Leült az íróasztalához, és elgondolkozva nézegette a falba épített könyvespolcokat, amelyeken a legfinomabb nylonlapokra nyomott könyvek sorakoztak. Platón és Kant filozófiai munkái, Shakespeare drámái, Tolsztoj regényei... A sarokban világvevő színes televíziós készülék, a gombjait innen az íróasztal mellől is forgathatná. De Bencze Andrásnak ma ehhez nem volt kedve. Eszti jutott eszébe, a Fórum mozi, a „Hajnali álmok”.

„Harminckét éves vagyok, se feleségem, se gyerekem, nem jó ez így. Ha ép bőrrel hazajövök a szigetről, elveszem Esztit feleségül.”

Az elhatározástól jókedve támadt.

Átment a tornatermébe. Néhány percet bordásfal-gyakorlatokkal és gyűrűhintázással töltött, azután ledobta magáról a puha szixtilon tornaruhát, és az úszómedencébe ugrott. A langyos, kristálytishta vízben jókedvűen csapkodva úszott vagy ötszáz métert. Utána kimászott a melegített padlóra, és a ventilátor meleg levegője pillanatok alatt megszáritotta a bőrét. Tíz perc múlva már ágyban volt. A kiszolgáló automata teát és kakaót készített az ágy melletti asztalkára, a legfrissebb, harminc perccel ezelőtt megjelent esti újság mellé. Bencze álmos hunyorgással nyúlt a kakaóscsésze után.

Ebben a pillanatban különös morgást hallott. Mintha a Balaton hullámai a házat csapkodnák. Vagy mintha kavicsot, nem is kavicsot, egész hegyeket görgetnének. Azután megmozdult az ágy, jobbra-balra, jobbra-balra hintázva. „Földrengés?” - kérdezte hangosan, csodálkozva. A következő percben a mennyezetről lehullt egy elasztitondarab. Bencze András a halántékához kapott, és visszahanyatlott az ágyra.

3. fejezet

A megalomlólt műszer

Aznapi délután, amikor Bencze professzor Esztivel a Gyöngyvirág cukrászdában volt, Barlay Tamás és Csizmás Feri a Jópofák Klubja olvasótermében ült, és narancslét ivott. A Jópofák Klubját az egyetemisták alapították, és csak azt vették fel tagnak, aki legalább ötféle sporthoz és ötféle társasjátékhoz értett, nem sértődött meg, ha a karikatúráját meglátta az újságban, nem haragudott, ha orra előtt kölcsönvették a helikopterét, vagy ha április elsején kihallgatásra rendelték be a rektorhoz, és aki ezenkívül a nappal és az éjszaka bármely pillanatában el tudott mondani három viccet. A klub három évvel ezelőtt szerény kis szobácska volt, öt taggal - most pompás harmincemeletes épületében kétezer tagja szórakozik. A klubnak van színház-terme ezerszemélyes nézőtérrel, van hangversenyterme próba- és gyakorlószobákkal. Van versenyszodája, és van vagy száz kísérletező szobája, ahol fotóamatőrök, televízió-konstruktőrök, szobrász- és festőművész-jelöltek, biológusok és textilkémikusok kedvükre tölthetik az időt. Az egész harmadik emelet cukrászda és étterem, ahol naponta kétszázféle húsétel között lehet válogatni. Az ötödik emeleten található az Állandó Divatbemutató, és itt az olcsó és elnyúlhatatlan szixtilon fehérneműk, szuperorlon csipkék, neonylon bársonyok, arfixilon pulóverek sokaságán kívül méregdrága, valódi vászonblúz is látható. A Jópofák Klubjának könyvtára is van, százezer nyelvkötetből és közel félmillió filmtetekercsből álló gyűjteménnyel, ezer olvasó- és vetítőasztallal. A klub vitaestjein a leghíresebb tudósok, művészek és politikusok válaszolnak az ifjúság kérdéseire, és naponta háromszor megjelenő újságjuk, a Jópofák Hangja, harminc nyelven készül, és félmillió példányban fogy el. A Központi Egyetem rektori tanácsa már néhányszor felkérte a klub vezetőségét, hogy csöppet sem tekintélyes nevüket változtassák meg. Legyen például Jótanulók Klubja vagy Ifjú Tudósok Társasága, de a jópofák hallani sem akarnak erről. Nagyon jó név ez, különben is okosabb, ha nem az elnevezéssel, hanem a cselekedeteivel vívja ki magának a tiszteletet az ember.

Mint már említettük, Feri és Tamás az olvasóteremben ült. Feri a Jópofák Hangja déli kiadását olvasta. Az újság most, az egyetemi tanév végén tele volt álláshirdetésekkal. Most végző fizikust keresnek a Radar Művek, a Holdrakéta Gyár, a Föld-Mars Kutató Társaság, a Műanyag-kombinát, az Elasztiton Házkonstruktőr Tröszt, és ígérik fűt-fát, évi három-hónapos szabadságot, tizenöt szobás villát atomlux világítással, valódi fabútorokkal. Havi ezer arany fizetést, szabadjegyet a nemzetközi quintobuszjáratokra, ingyen operabérletet és tiszteletpéldányként minden tudományos folyóiratot és újonnan megjelent könyvet. Feri gondosan aláhúzogatta az érdekesebb hirdetéseket.

- A geofizikusi állásokat is aláhúztam, hátha érdekel.

- Kösz - felelte Tamás, aki a házi televíziós központ gombját nyomogatta. - Te, ez a központ alszik.

- Nem alszom, de ember vagyok, és éppen ezért csak egy szám és két kezem van - szólalt meg egy méltatlankodó női hang. - Mit óhajt?

- Ezer bocsánat - vörösödött el Tamás. - Azt hittem, automata. Két kislányt keresünk, itt vannak valahol a klubban. Fábián Évát és Tóth Zsuzsit.

- És nem tudják, melyik teremben vannak?

- Nem. Itt adtunk randevút a könyvtárban, de késnek.

- Jó. Kapcsolom az emeleteket.

Tamás kényelmesen hátradőlt a karosszékben, és figyelmesen nézte a házi televíziós adást. A képen most az első emeleti folyosó jelent meg: fiúk és lányok álltak a hirdetőtábla előtt, és az esti programot tanulmányozták. Tamás figyelmesen nézte a szőke, barna fejeket, azután lenyomta a gombot - mehetünk tovább. A televízió most az első emelet termeit mutatta. Az egyikben gyerekek pingpongoztak, a másikban az egyetemi sakkcsapat mérkőzött - no, itt sincs Éva. A tizenegyedik emeleti zeneteremben Mozart „Kis éji zené”-jét gyakorolták éppen. Tamás meghallgatott néhány taktust, és a gép máris egy tudományos előadótermet mutatott. A teremben az emelvényen kilencven év körüli bácsi magyarázta igen élénken és fiatalosan, hogy a Mecsnyikov Kutatóintézet tejsaverjesztési kísérletei hogyan segítik az élet meghosszabbítását. „Á, ez a híres Peters professzor, ahol ő van, ott Éva is megtalálható” - gondolta Tamás.

- Szíveskedjék a hallgatóságot is megmutatni! - szolt a gépbe. A televíziós központ felvevőgépe sorra fogta fel a nézők arcát, és a harmadik sor szélén Tamás valóban észrevette Évát, aki elmerülten figyelte a tejsavaserjedés és az érrendszer rugalmasságának bonyolult összefüggését. „Köszönöm, megtaláltam” - mondta Tamás, és kikapcsolta a televíziós készüléket. Helyette a házi telefonszékben megkereste az Orvostudományi Előadóterem harmadik padsor első helyének számát. „Kétezer-háromszáztizennyolc... kétezer-háromszáztizennyolc...” - mormogta. Gyorsan tárcsázott, és a következő pillanatban látta, amint Éva előtt az asztalon kigyullad a telefonszék jelzőlámpa, látta a készülékben a lány gesztenyeszínű haját és kicsit bosszúsan csodálkozó arcát.

- Ki az? Jaj, szervusz, Tamás.

- Fél órája várlak az olvasóteremben.

- Kérlek, ne haragudj, hosszúra nyúlt az előadás...

- Feri kérdi, hogy Zsuzsit nem láttad-e.

- Biztosan a szerkesztőségben van még. Menjete fel hozzá, addigra én is odaérek.

- Jó, szervusz.

A szerkesztőség a klubházban jó magasan, a tizennyolcadik emeleten volt, de a két fiatal-ember szívesebben ment gyalog, mint liften vagy mozgólépcsőn. A lépcsőház átlátszó, vízszíven csillogó elasztikon lépcsősorával és minden emeleten más színű - halványkék, almazöld, halványlila, narancsszín - atomlux világításával olyan volt, mint egy mesebeli szökőkút vagy mint kora nyáron a hajnali ég. A lépcsőház üvegfalán át az éjszaka sötétkék bársonyát s a bársonyterítőn csillogó ékszer, a Központi Egyetem kivilágított hófehér márványépületét lehetett látni.

- Bolond, aki innen elmegy földrengést kutatni - mondta Feri.

- Honnan tudod, hogy arra gondoltam?

- Látom az orrodon. Tegnap óta, amióta Benczénél jártunk, egyhuzamban lógatod.

- Nem olyan egyszerű kérdés az.

A szerkesztőség hosszú folyosóján mindkét oldalról fehér ajtók sora nyílt. Az ajtókon ifjú újságírók rohantak ki-be, még nedves újságlepedőket hurcolva, olyan izgatott ábrázattal, mintha a világ legfontosabb titkait szorongatnák a markukban. A félig nyitva maradt ajtókon át masinák sokaságát lehetett látni. Diktálásra mozgó írógépek, filmfelvevők és leadógépek, televíziók, képtávírók, vagyis mindaz, amivel a sajtó dolgos munkatársai pillanatok alatt

képben, szóban értesültek mindarról, ami Dél-Afrikában vagy Alaszkában történt. Tóth Zsuzsi szobája a folyosó végén volt. A két fiú már Évát is nála találta.

- Jó, hogy feljöttetek - üdvözölték Tamást és Ferit. - Legalább együtt közölhetjük az örömhírt. De üljetek le előbb.

- Milyen örömhírt? - kérdezte Tamás, és leült egy karosszékbe a képtávíró elé. A képtávíró éppen akkor adta az angliai szépségkirálynő-választás híreit.

- Egy üveg pezsgőt kérünk - szólta Zsuzsa a kiszolgálóasztalba. - Négy poharat is.

- Közös utazásunkra! - mondta Éva, és felemelte a poharát.

- Arra, hogy egy hét múlva csónakázunk a Jangce-kiangon.

- Mit csinálunk? - kérdezte Éva, s letette a poharát.

- Hát amit megígértem... utazgatunk Kínában.

A két lány egymásra bámult.

- Kínában? Hiszen ti tréfáltok... vagy félrebeszélsz...

A két fiú egymásra kacsintott.

- Kislányok! - állt fel Tamás, és ünnepélyesen felemelte a poharát. - Mi hosszú és lelkes udvarlásunk alatt ígértünk nektek fűt-fát, elmondtuk, hogy szánkázni fogunk a Himalája tetején, rénszarvasszánon járjuk be a tundrákat, megfürdünk a Tírrén-tengerben, de ti, úgy látszik, nem hittetek nekünk. Most tehát itt a pillanat, amikor ígéretünket valóra váltjuk. Feri, vedd elő a jegyeket!

Csizmás Feri a tárcájából vaskos füzetet vett elő. A füzet fedőlapján gépírással ez állt:

Csizmás Ferenc fizikus és Barlay Tamás geofizikus,
Fábián Éva orvostanhallgató és Tóth Zsuzsanna bölcsészhallgató, újságíró
körutazási jegye.

Érvényes 2057. május 29-től 2058. május 28-ig a Központi Egyetemi Város - Budapest - Moszkva - Peking - Sanghaj - Tokió - Rangoon - Bombay - Bagdad - Kairó - Durban - Cape Town - Casablanca - Rio de Janeiro - Mexikó - Washington - San Francisco - Sidney quintobuszvonalakra, ezen az útvonalon, valamint öt tetszés szerinti európai fővárosban minden szálloda, étterem, üdülő, strand, színház, klub díjmentes igénybevételére.

A jegyeket Barlay Tamás ötödéves és Csizmás Ferenc ötödéves hallgató, az Egyetem alapszabálya értelmében, kiváló tanulmányi eredményéért jutalomképpen, díjmentesen kapja, Fábián Éva és Tóth Zsuzsanna hallgatók jegyéért 300-300 aranyat átvettünk.

És a szöveg alatt az egyetemi utazási iroda pecsétje.

A két fiú diadalmas mosollyal várta, hogy a két kislány egyszerre kiált fel a boldogságtól, nyakukba ugrik, és csókot ad a fejedelmi ajándékért.

A két lány azonban elolvasta a káprázatos útitervet, és szó nélkül letette a jegyzetfüzetet az asztalra. Még csak rá se néztek az elképedt lovagokra.

Félpercnyi hallgatás után Feri nem bírta tovább.

- Mi az, Zsuzsi, nem tetszik az útiterv?

- Nem.

- De hiszen annyiszor mondtad, hogy szeretnél Pekingbe eljutni meg Rio de Janeiróba... kettesben... velem...

- Mondtam...

- Hát akkor mi bajod van?

- Az, hogy csirkefogók vagytok, és menjete el nélkülünk. Igaz, Évi?

- Igaz.

Tamás, aki eddig egy szót sem tudott kinyögni, csak mozdulatlanul állt magasra tartott pezsgőspoharával, most kétségbeesetten mondta:

- De hát legalább megmagyaráznátok...

- Úgy gondolom, ti tartoztok némi magyarázattal...

- Nem értem.

- Majd megértitek - felelte Éva. - Nem emlékeztek rá véletlenül, hogy hogyan ismerkedtünk meg?

- Dehogynem - felelte egyszerre a két fiú. - Két évvel ezelőtt, egy vitaesten, itt, a Jópofák Klubjában.

- És arra már nem is emlékeztek, hogy min vitatkoztunk?

- Tudja az ördög - morogta Feri.

- Én se tudom - vallotta be Tamás.

- De rövid az eszetek, ha valamire nem akartok emlékezni. Bezzeg mi nem felejtettük el! Arról volt szó, hogy mire fogjuk felhasználni ötödéves korunkban az egyéves tanulmányutat. Kíváncsiak vagytok a vita jegyzőkönyvére? Feltehetem a magnetofonszalagot...

- Nem vagyunk rá kíváncsiak - morogta Feri.

- Az ember változik két év alatt... - mondta Tamás.

- Azt látjuk - felelte Éva mérgesen. - Alaposan megváltoztatok. Itt a kezetek írása, tessék. Barlay és Csizmás harmadévesek meghívják Fábián és Tóth elsőéveseket, hogy 2057-ben tartsanak velük geofizikai kutatóútjukon. Ez nektek geofizikai kutatóút? Luxusquintobuszon körüljárni a világot? Ezt megtehetitek akkor is, amikor kilencvenévesek lesztek, és méteres pocakotok lesz.

- Még mindig nem értem, hogy mi bajotok van - mondta ingerülten Feri. - Más lány mind a tíz ujját megnyálná, ha ilyen utazásra hívnánk. És még a rektori hivatalban is elintéztük, hogy kapjatok egyévi tanulmányi szabadságot.

- Köszönjük, ti csak ne intézzetek el nekünk semmit, és keressetek magatoknak más útitársat!
- kiáltotta Zsuzsi félig sírva.

- Hát hová akartatok menni?

- Bencze professzor expedíciójával a Földrengések Szigetére - felelte Éva.

- Nem is álmodhattuk, hogy ti nem oda készültök - tette hozzá Zsuzsi.

- Tudjátok, hogy milyen nagy jelentőségű Bencze kutatása? Az egész tudományos világ a feje tetejére fog állni.

- Honnan tudnák? - kérdezte gúnyosan Zsuzsi. - Nem olvasnak szaklapokat. És Bencze professzor nem csinál akkora reklámot...

- És még ők nevezik magukat fizikusoknak... és csónakázni meg strandolni akartok, amikor ilyen kísérlet készül.

- A professzor mondta, ugye, hogy nem hajlandó titeket magával vinni?

- Ne karattyoljatok egyszerre! - kiáltott Feri. - Csak veszekedtek, és egy szót sem lehet érteni az egészből.

- Dehogynem értitek - mondta gúnyosan Éva -, ti csak menjetek el szórakozni az egyetem pénzén...

- De minden ötödéves ezt csinálja! - kiáltotta kétségbeesetten Tamás. - Ez a jutalom.

- Ha a többi ötödéves ezt csinálja, mi éppen azért szerettünk titeket, mert azt hittük, hogy különbek vagytok náluk. Hát csak jó mulatást. Mi ketten Zsuzsival elhatároztuk, hogy csatlakozunk az expedícióhoz.

- Legszívesebben megvernélek - mondta Feri mérgesen, és megrázta Zsuzsi vállát. - Te azt hiszed, hogy ez valami tréfadolog? Kis kirándulás a vulkánok közé, ahonnan színes riportokat küldhetsz. És mi lesz, ha ciklonok jönnek? Ha nem lesz ennivalótok? Ha gejzírek törnek fel? Ha az egész vacak sziget elsüllyed alattatok?

- Ne légy úgy megijedve, te úgysem leszel rajta!

- De igenis rajta leszünk! - vágott közbe Tamás. - Mit gondolsz, majd elengedünk, és mi itthon maradunk... vigye el az ördög a körutazást. Gyere, Feri, jelentkezzünk Benczénél!

Feri a jegyfüzetet babrálta.

- Zsuzsi, képzeld csak el... Indiában elefánton utazhatnánk, Egyiptomban megnézhetnénk a fáraók sírját. És azt mondják, Ostiánál olyan kék a tenger...

- Voltam már Ostiában, és egyébként se zavartasd magad miattam. Én az expedícióval megyek.

Tamás felugrott, és hirtelen mozdulattal kiragadta Feri kezéből a jegyfüzetet.

- Mit akarsz azzal a jeggyel?

- Összetépni. Gyerünk Bencze professzorhoz!

- Bolond vagy! Ti mehettek, én nem!

- Megyünk is!

- Úgyse hiszem el! - kiáltotta Feri, és még akkor sem hitt a szemének, amikor Tamás és a két lány igazán kiment a szobából.

A geológiai tanszéken azonban csak az ügyeletes műszerészt találta Barlay Tamás és két vállalkozó szellemű társnője. A műszerész a professzor dolgozószobájában ült és passzián-szozott. A belépőket udvarias biccentéssel fogadta.

- Már harmadszor próbálom a kígyót, de nem jön ki, alighanem valami baj fog érni.

- Persze, mert a káró tízes a földön van - mondta Éva, és felemelte a lapot.

- Nagyon köszönöm - mondta az ügyeletes műszerész, és barátságosan helyet kínált a társaságot. - Mivel szolgálhatok?

- A professzor urat keressük.
- Elment. Lehet, hogy visszajön. A titkárnője biztosan tudni fogja. A titkárnő mindjárt jön, csak turistákat vezet.
- Turistákat? Hol?
- Hát kérem ez... hogy úgy mondjam, hm... hát egy kis mellékjövedelem... tudniillik... de ha igazán nem mondják meg senkinek... ugyebár, önök tudják, hogy mi az a preszigno-tektonográf?
- Persze, hogy tudjuk - mondta Éva. - Bencze professzor találmánya.
- Igen, kérem, az. Ugye, mint a neve is mutatja, előre jelzi és feljegyzi a tektonikus erők működését. A találmány nagyszerűsége az, hogy mindenfajta feszültségre reagál, ugyanis, amint tudjuk, a kéregmozgások, vagy hétköznapi szóval földrengések, nagyon sokféle erő együtthatásából keletkeznek. Figyelembe kell venni, kérem szépen, a Föld belsejének hőmérsékletét, a radioaktivitást, a földkéregre nehezedő levegőoszlop nyomásának változásait, a levegő hőmérsékletét és a hőmérséklet változásaival együtt járó kéregtágulásokat és összehúzódásokat, a Hold vonzóerejét...
- Tudjuk, tudjuk.
- Mármost kérem - folytatta zavartalanul a műszerész -, ezeket a feszültségeket együttvéve „tektonikus egység”-nek nevezte el, és felosztotta huszonnégy fokra. Ebből tizenkettő negatív, tizenkettő pozitív. A negatív számok növekedése a 0 pont felé jelzi a felgyülemelő, de még mozgássá át nem alakuló egységeket, a pozitív számok nagyjából megfelelnek a régi földrengéserősség-skálának. Vagyis...
- Tudjuk.
- ...vagyis - folytatta csúnya szemöldökráncolással a technikus - ez a készülék, kérem szépen, filmfelvevő és filmvetítő készülékkel van egybekapcsolva, és a szakadatlanul működésben levő holdvonzás - radioaktivitás -, magmafeszültség és a többi mérőkészülék plusz-mínusz mozgását egyesítve vetíti rá a huszonnégy rovatra osztott tektonikus egységtáblázatra. Bencze professzor szerint, amíg a jelzés a mínusz nyolc, mínusz három között mozog, közvetlen földrengésveszély nincs. De ha a jelzés tartósan a mínusz három fölé emelkedik, vagy megközelítené a 0 fokot, akkor a kéregfeszültség feloldása már csak földrengések lehetséges, mégpedig minél gyorsabb és egyenes vonalúbb ez az emelkedés, annál hevesebb földrengés várható. Tehát azt is ki lehet számítani, hogy egyes, kettes, ötös vagy akár nyolcas erősségű lesz-e a rengés. Utána a feszültségnek vissza kell zuhannia a mínusz tíz, mínusz tizenkettő közé.
- De kérem, ez...
- No, éppen ezt akarom én is mondani. Ez, kérem, dajkamese. Én mondom, hogy ez a gép nem ér semmit. Két éve vagyok mellette, de a feszültség még sosem emelkedett mínusz három fölé.
- De földrengés sem volt az elmúlt két évben.
- Az, kérem, pusztán véletlenség... de hát az ember ezt nem meri Bencze professzor szemébe mondani. Nekem különben is mindegy. Ez egy nagyon drága gép, ez még a kozmikus sugárzást is mutatja, ennélfogva én azért kapok havi száz arany fizetést, hogy négyórás váltásokkal itt üljek, kérem, és jelentsem, ha valami rendkívülit látok. Eleinte néztem is a gépet, de sokáig nem lehet bírni, az ember beleszédül... mindig azok a vibráló zöld grafiko-

nok, felmennek meg lemennek. Nem tanult műszerésznek való az ilyen. Azután rájöttem, hogy a masina mozog akkor is, ha én nem nézem, és akkor sem lesz semmi baj. Azóta behozok egy pakli kártyát, és ha az öreg nincs benn az intézetben, lejövök ide a dolgozószobájába, itt sokkal kellemesebb, szép a kilátás, és a kiszolgáló automatával hozatok magamnak kávé.

- És mi van a turistákkal?

- Ja igen, hát az a Pannika ötlete volt; eredetileg arról beszéltünk, hogy milyen nagy kár, hogy egy ilyen marha nagy gépezet csak jár, jár egy olyan hatalmas teremben, nem nézi senki, nem hajt semmi hasznót, és akkor eszünkbe jutott, hogy ha egyszer a preszignotektonográf *minden* feszültséget le tud mérni, akkor kikapcsoljuk belőle, mondjuk, a kozmikus feszültséget, és mérünk vele valami mást...

- Nem értjük...

- Jaj, dehogynem. Tessék csak kicsit figyelni. Azt, ugye, tetszenek tudni, hogy minden hullámozó mozgás feszültségét meg tudjuk mérni, ugyebár, a hang, a fény...

- Tudjuk, tudjuk...

- Azt is tetszenek tudni, hogy a harmincas években Altomonte professzor felfedezte a pszichotenziót...

- Mi az? - kérdezte Zsuzsi.

A műszerész készségesen magyarázta:

- Az a tulajdonság, hogy egymást nagyon szerető emberek egyszerre éreznek, gondolnak, mondanak valamit. Ez rokona a szomnitenzióknak, az egymásról álmodási készségnek. Nos, Altomonte tanár úr felfedezte, hogy ez nem egyéb, mint az agykéregben keletkezett ABX típusú 0,3-0,6 méteres rövidhullámú rezgés, amelynek megfelelő hullámhosszú rezgés a másik rokonszenvező egyénél is kellő feszültséggel megtalálható. Ha tehát kikapcsolom a preszignotektonográfból a földkéregre jellemző hullámhosszakokat, és beállítom ABX rövidhullámok vételére, akkor a kísérleti szobában levő szerelmespárról könnyen megállapíthatom, hogy pszichotenziójuk kielégítő-e, más szóval, megértik-e, szeretni fogják-e egymást.

- Óriási! - csapta össze a kezét Zsuzsa.

- Mit szól ehhez Bencze professzor?

- Csak nem képzeli, hogy tud róla? - hűledezett a derék műszerész. - Ő délután hazamegy, lejövök pasziánszozni, Pannika felviszi a szerelmespárokat... egy kísérlet: egy arany, és este visszakapcsolom a műszereket. Még sose volt semmi baj. Mindig a mínusz hatot mutatja. Parancsolják megtekinteni?

- És mi történne, ha a műszer egyszer mégis földrengést jelezne? - kérdezte Tamás.

A műszerész vállat vont.

- Miért jelezne? Az üzlet már úgyis a végét járja. Bencze professzor a jövő héten elviszi az expedícióra az egészet, addig meg csak nem lesz semmi baj...

A preszignotektonográf a második emeleti kutatóteremben állt. A társaság az első emeleti fordulóban találkozott a lefelé igyekvő turisták láthatóan elégedett csoportjával. Valamennyi fiatal pár volt, és úgy látszik, mindenkinél kedvezően ütött ki a vizsgálat.

- Visszakapcsoltad a gépet? - kérdezte a műszerész.

- Vissza - felelte a titkárnő. - Tessék, itt vannak a kulcsok.

- Mindjárt jövök, csak a kollégáknak megmutatom - ígérte a műszerész. - Megbocsátanak, de előremegyek. Különben, ha megengedik, Solt Zsolt a nevem. A keresztapámnak támadt ez a rettentő ötlete, hogy rímeljen a nevem, én jobban szeretem, ha Zoltánnak szólítanak.

A derék műszerész, majd utána a három fiatal belépett a terembe. A terem közepén lapos asztalon kapcsolók, fogantyúk és jelzőlámpák sora volt. Az ajtóval szemközt a falon vetítő neonylon lepedő, a lepedőn közepén vízszintes vonal, a vonal alatt és fölött számok egytől tizenkettőig. A számsorok között zöldes fénycsík vibrált.

- Íme - mutatott rá a műszerész. - Ez az.

A következő pillanatban azonban rémülten hátrahőkölt.

- Szentséges ég... ez a műszer... Panni elrontotta... mi van ezzel... nézzék!

A vetítő neonylonon a zöld fénycsík egyre erősödött és emelkedett. Egy-egy pillanatra szinte a pozitív-negatív számok határát súrolta.

A műszerész rémült kapkodással rángatta a fogantyúkat. Gombokat nyomott le, az ellenőrző lámpákat figyelte, kikapcsolta a mágnesességet, azután kikapcsolta a magmafeszültség-mérőt, megint visszakapcsolta, de a gép rakoncátlankodása nem szűnt meg. Sőt, valami recsegő, sziszegő, különös zúgást, morgást is hallattak a műszerek.

- Hű, mi lesz ebből! Elcsapnak... végem... valamit rosszul kapcsolunk vissza. Valami... de mintha Pannika már délben említette volna, hogy nagyon vibrál... mi lesz velem... - nyöszörgött a szerencsétlen műszerész.

- Közeledik a nullához, eléri a nullát a zöld csík! - kiáltotta most Éva.

Tamás egyszerre a homlokára csapott.

- Maga szerencsétlen! Nem a gép a rossz, földrengés lesz, azt jelzi.

Solt Zsolt kidülledt szemmel bámult.

- Lehetetlen... lehetetlen... akkor is végem.

- Miért?

- Mert nincsenek meg a grafikonok, a gép óráig ki volt kapcsolva... tegnap is ki volt kapcsolva... és hasból én rajzoltam meg a hiányzó grafikonokat... mindet mínusz négy és mínusz hat között...

- Hívja fel gyorsan Bencze professzort vagy a külföldi földrengéskutató intézeteket... vagy amit ilyenkor kell!

- Én nem is tudom... én... ilyenkor... - siránkozott a rémült műszerész. - Majd megpróbálom, kérem... én... én...

Ebben a pillanatban a vetítőlepedőt szinte elöntötte a zöld fény. A csíkok áttörték a pozitív számok határát, egy pillanat alatt futottak fel egészen a hatosig. Ugyanekkor az irányító asztal mozdulni látszott, az ablakok csörömpölve kihulltak, és dübörgő morgás töltötte be a levegőt.

- A telefífonhoz! - kiáltotta Tamás. - Hátha otthon van a professzor. - Tárcsázták Bencze lakását, ötször, tízszer egymás után, de a kagylót nem vette fel senki.

4. fejezet

Százezer arany

Bencze professzor a kórházban feküdt vizes borogatással a fején. Az inspekciós orvos leült az ágya mellé, kivette zsebéből az omniszkópot, és a beteg csuklójára helyezte. Fél percig figyelmesen nézte a műszert, azután bólintott.

- Pulzus hetvenkettő, vérnyomás százharminc, hőmérséklet harminchat-hat, vörös vérsjtek száma négy és félmillió, fehér vérsajt hatezer-nyolcszáz, vérsüllyedés tizenegy, minden tökéletesen rendben. Ha tetszik, még ma hazamehet.

- Nagyon jó - mondta a professzor. - Hálás köszönet, amiért meggyógyítottak. Kell még diétát tartanom?

- Nem, semmi esetre sem. Az agyrázkódás nyomtalanul gyógyult. Nincs szükség további kezelésre, életmódváltozásra.

- Olvashatok is?

- Hogyne.

- Úgy... - mondta a professzor ravaszul. - Akkor legyenek olyan jók, küldessék be a legfrissebb újságokat.

A fiatal doktor vérvörös lett. Zavartan ejtegette egyik tenyeréből a másikba az omniszkópot.

- Vigyázzon, eltöri - figyelmeztette Bencze professzor.

- Olcsó kis műszer - dadogta az orvos. - Én küldetnék önnek néhány jó regényt. A Háború és békét vagy a Hiúság vásárát.

- De én inkább újságot...

- Küldöm a Tarzán az erdőben-t...

- Mondja, doktor úr, mitől akarnak engem napok óta megkímélni? A televíziómat kikapcsolták, vendégeket nem engednek be, újságot nem adnak... Kitört a világháború?

- Kérem, vendégeket fogadhat... és majd megkérdezem a főorvost, én a saját hatáskörömben az újságot... különben, ahogy parancsolja... hiszen délutánra úgyis megtudja...

Az orvos kiment. Bencze András ledobta a fejéről a vizes törülközőt. Már nem fájt a feje, de arra sehogyan sem emlékezett, hogy mikor és miért hozták a kórházba.

A televífon megcsörrent.

A portás kérdezte, hogy fogad-e látogatót.

- Ki az?

- Barlay Tamás.

- Persze, jöjjön csak fel!

Tamás elfogódottan kopogtatott be, azután felvidulva lépett az ágyhoz.

- De hiszen nagyszerű színben van, professzor úr! Tudja, én még soha életemben nem voltam kórházban, azt hittem, valami borzasztó hely.

Bencze nevetett.

- Csöppet sem borzasztó. Ugyanolyan kedves, kényelmes szobák vannak, mint otthon. És tavaly óta, amikor a tudós doktorok feltalálták az omniszkópot, nem is szurkálják az embert.

- Én még nem is láttam, csak hallottam róla.
- Ott van egy az asztalon.
- Ez a kis üveg vacak? Olyan, mint a dédapám öregapjának a zsebórája.
- Hát nem egészen olyan. Tedd a tenyeredre, és nézz rá.

Tamás kicsit félve fogta meg az ismeretlen vizsgáló műszert, azután gyerekes örömmel felnevetett.

- Nini, még az erek is látszanak a tenyeremben!
- Most nyomd le a piros gombot.

Tamás lenyomott egy pici piros gombot, és a zsebóra-lapon most csak az egyik ér látszott százszoros nagyításban és az áttetsző érfalon keresztül lapos, karimás vörös vérsejtek szakadatlan áramlása. Ugyanakkor két szám ugrott elő a számlálólapon: vörös vérsejt négymillió, fehér vérsejt nyolcezer.

- No, tedd le, mert eltöröd - mondta Bencze. - Jó kis masina, ugye? A zöld gomb az izmokat mutatja, a kék gomb az idegeket, nem úgy mint az öreg röntgen, ami csak bizonytalan árnyékot mutatott.

Tamás alig tudta letenni a nagyszerű játékot.

- Azt hiszem, hozzám jöttél - szólt rá tréfás szemrehányással Bencze.
- Ó, bocsánat.
- Újságod van?

Tamás a kabátjához nyúlt, azután félúton megállt a keze.

- Tulajdonképpen...
- Van vagy nincs?
- Igen, csak előtte szeretném megmondani, hogy...
- No, add ide.

Tamás sóhajtott, és átnyújtotta a Jópofák Hangja legfrissebb számát.

Bencze professzor a vastag betűs címet nézte az első oldalon és meghökkenve mondta:

- Szóval nem álmodtam, földrengés volt. De mi az? Mi van a preszignotektonográfommal?
- Professzor úr, én elmagyarázom! - kiáltotta Tamás. - Hagyja az újságot. Összevissza írnak mindent...
- De hiszen ez nagyon érdekes - mondta Bencze, és felült. Hátát egy puha párnára támasztotta, és hangosan olvasta a címeket:

„Solt Zsolt Zoltán műszerész bevallja, hogy kikapcsolta a tektonográfot.” „A Tudományos Akadémia nyilatkozata: nem fogadjuk el a műszerész vallomását, mert nyilvánvalóan összejátszik Bencze professzorral.” „A preszignotektonográf közönséges humbug - nyilatkozik Mr. Ted Percy, a kozmogóniai tudományok doktora.” „Öt tudós közös nyilatkozata: nem veszünk részt a Bencze-féle expedícióban.” Az Elméleti Tudományok Intézetének közgyűlési határozata: „A Földrengések Szigetére tervezett expedíciónak egyetlen célja az volt, hogy elvonja a figyelmet valódi feladatainkról, a Hold, a Mars, a Saturnus és az Uranus tüzetesebb tanulmányozásától.” Az Egyesült Egyházak vezetőinek nyilatkozata: „Isten nem engedi meg, hogy emberi szem előre lássa a földrengést.”

- Rémes... - mondta Bencze professzor, és kiejtette a kezéből az újságot.

Tamás szemrehányóan csóválta a fejét.

- Mondtam, hogy ne nézze meg. Öt napja mást se lehet olvasni az újságokban, fűtyüljön rá!

- Igen - mormogta a professzor. - Fűtyülök rá. De a tények, tények. A tektonográf nem működött, és hatos erősségű földrengés volt, igen erős.

- De működött... én láttam... csak a műszerész...

- Nem érdekes - legyintett Bencze András. - Mondjuk, hogy nem működött. A gép csak gép. Megeshet, hogy elromlik. De az elv helyes. Be kell bizonyítanom, hogy helyes. De ezek a sáskák, ha valami az első kísérletre nem megy, rögtön „feszítsd meg”-et kiáltanak. Igazad van, fiam, hogy más utat választottál... csak a mutatós dolgok kellenek. És az öt professzor... hm, félnek a kudarctól. Nem baj. Majd elmegyek egyedül. El én.

- Kérem, professzor úr... ne izgassa fel magát. Legalább lapozzon egyet az újságban.

- Köszönöm, torkig vagyok.

- Csak még egyet - kérlelte Tamás, és a harmadik oldalon lévő nagybetűs cikkekre mutatott. - Ezt én írtam a barátaimmal. Látja, én mindjárt ezt akartam mutatni...

- No, nézzük - szólt Bencze, és elvette Tamástól a lapot.

Nyílt levél Bencze András professzor úrhoz.

Mi, alulírottak tanúsítjuk, hogy a műszer igazat mondott. Tanúsítjuk, hogy a preszigno-tektonográf igenis előre jelezte a földrengést, csak a megfigyelő nem volt a helyén.

Mi pontosan tudjuk, hogy az időről időre ismétlődő földrengések az emberek százezreit pusztítják el, városokat döntenek romba, és falvakat nyelnek el, éppen ezért készek vagyunk fiatal életünket, erőnket, tudásunkat a földrengés elhárításának szentelni.

Bízunk az Ön tudásában, és kérjük, vigyen magával expedíciójára.

Barlay Tamás, Fábíán Éva, Tóth Zsuzsanna.

- Tessék tovább olvasni! - mondta gyorsan Tamás, és egy másik cikkekre mutatott. - Fred Wilkins professzor, nyugalmazott földrajztanár, a pompeji ásatások szakértője nyilatkozik, részt kíván venni az expedícióban.

Bencze letette az újságot, szomorkásan mosolygott.

- Mit szólsz hozzá Tamás, milyen expedíció lesz... a szükséges tapasztalt geofizikusok és kozmogónusok helyett kislányokat és egy százéves földrajzprofesszort vigyek magammal?

- Azt sosem lehet kiszámítani, hogy ki jobb útitárs - vitatkozott Tamás. - Én geofizikus vagyok, értek a quintobusz vezetéséhez, elvégzem a műszerész- és technikumunkákat. Éva orvostanhallgató.

- Gyerekség - legyintett Bencze András. - Nagyon kedvesek vagytok, de gyerekség. Ez a kísérlet sokkal nagyobb szabású. Drága felszerelések, gépek, különleges quintobusz... Ha az Akadémia nem támogatja, megoldhatatlan.

- Hogyan?

- Mert az Akadémiának kell jóváhagynia a költségvetést.

- Szóval pénz kell? A mi korunkban ez is probléma?! - kiáltott méltatlankodva Tamás.

- Méghozzá rengeteg pénz kell. Ha a társadalom bízik a kísérletben, ad pénzt. Ha nem, hát nem ad.

- Százezer arany elég?

- Persze hogy elég.

- Akkor rendben van.

- No, csak nincs annyi pénzed?

- Dehogynincs - felelte Tamás.

Bencze professzor meghökkenve nézett fel.

- Barlay fiam, te lázas vagy. Nem száz aranyról van szó, hanem százezerről.

- Értem én. Tessék csak megnézni az újság utolsó oldalát!

- Hagyd a tréfát!

- De igazán...

- No, mutasd!

Legfrissebb. - Lapzártakor jelentik.

A Természettudományok Akadémiájának Közép-európai Osztálya megvizsgálta a Bencze-féle preszignotektonográf ügyében beterjesztett jelentést.

- Az ördögbe is, az én megkérdezésem nélkül...

- Ne bosszankodjék, professzor úr, olvassa csak!

A geológiai bizottság jelentése alapján úgy véli, hogy a műszernek gyakorlati jelentősége nincs, ezért a költséges és veszélyes expedíció kiküldésétől eltekint. Az előirányzott pénz hovafordításáról később dönt.

Ugyanakkor lapzártakor jelentik:

A Jópofák Klubja geológiai szakosztálya ma ülést tartott. Az ülésen az ifjúság meghívására Kyjotiko, a Japán Földrengéskutató Intézet professzora elnökölt. A klub tiltakozik az Akadémia döntése ellen, és felajánl kétezer klubtag ötven-ötven aranyas jegyzése alapján százezer aranyat az expedíció költségeire. Kyjotiko professzor intézete nevében tízezer aranyat ajánlott fel.

- Így áll a bál, professzor úr.

Bencze előbb elsápadt, aztán elpirult, majd izgatottan mondta:

- Add csak ide, fiam, légy szíves, a töltőtollamat meg azt a jegyzettömböt!

- Választ akar írni ezekre a cikkekre?

- Mit csinálni?

- Cikket írni a Jópofák Hangjának?

- Dehogynis akarok. Az expedíció módosított tervét akarom felvázolni!

Tamás átölelte a professzor nyakát.

- Jó, csak meg ne fojts! Szóval te velem jönnél?

- De még mennyire!

- És két barátod. Azonkívül Fred Wilkins földrajztanár, Kovács Eszti élelmézőtechnikus, Solt Zsolt, a műszerészem, én magam, az hét... nem is kell több. Várj, nem lehet itt az ágyban ülve rendesen dolgozni, add csak közelebb a televífonkagylót!

Bencze tárcsázta a főorvos számát.

- Itt Bencze András... igen, az agyrázkódásos geológus. Nem, nincs semmi baj. Csak üdvözölni akartam, mielőtt hazamegyek... Igen. Hogy olvastam-e az újságokat? Hogyne, nagyon tetszenek. Nyilatkozzam róla az Orvosok Lapjának? Nagyon szívesen. A preszignotektonográf jó. A földrengést előre lehet jelezni, a károk egy részét el lehet hárítani... lehet, hogy nekünk nem sikerül, de megpróbáljuk.

Fél órával később Bencze András lakásán együtt volt a leendő expedíció valamennyi tagja. Kovács Eszti hófehér szixtilon ruhájára élő orchideát tűzött, és szerelmesen nézte a magyarázó Bencze professzort. „Hogy megsápadt szegénykém, és hogy lefogyott. Szilvás gombócot fogok főzetni holnap.” Barlay Tamás a szükséges műszerek listáját állította össze. Tóth Zsuzsi arra gondolt, hogy hogyan kezd majd első tudósítását. „Zúgó viharos tenger fenyegeti szigetünket - vagy egyszerűen csak így: - A déli szélesség huszadik, a keleti hosszúság száznyolcvanadik foka körül vagyunk...” Majd olvashatja Feri az újságban, akkor majd elhiszi, hogy igazán elment nélküle is...

Fred Wilkins érdeklődéssel nézte a filmet, amelyről Bencze magyarázott.

- Íme Jokohama látképe, egy nappal a földrengés előtt és egy nappal utána... Ha lett volna mód az előrejelzésre, negyedmillió ember elmenekülhetett volna. Vagy íme, a kétszáz évvel ezelőtti lisszaboni katasztrófa áldozatai... Barátaim, ha akármilyen bajjal és nehézséggel kell majd szembeszállnunk, erre a képre gondoljunk... Valaha nem tudta az ember szabályozni a folyókat. Százazreket követelt áldozatul az árvíz. Valaha az ember nem tudta megfékezni a járványt, milliókat ölt meg a himlő, a pestis, a kolera, a gyermekágyi láz. Egy ellenségünk van még a földön: a földrengés. Akár hisznek bennünk, akár nem, akár segítik a munkánkat, akár gáncsolják, mi csatába indulunk...

Az újságkihordó automata az íróasztalra dobta az Esti Hírek friss számát. A professzor fél szemmel odanézett, azután érdeklődve vette kezébe az újságot.

- Ejha! Megint velünk foglalkoznak. És mindjárt az első oldalon!

Az Akadémia válaszol a Jópofák Klubjának.

Derék dolog, hogy az ifjúság támogatja a tudományt. Mi sem akarunk hátrább maradni. Ha ti kitűztetek százezer aranyat az expedíció költségeire, mi kitűzünk másik százezer arany jutalmat arra az esetre, ha a kísérlet sikerrel jár. Nem mintha egy pillanatig is komolyan hinnénk, hogy ez a gyerekcipőben járó kísérlet valóban százezer aranyunkba kerülhetne valaha. De az alku áll. Ha Bencze professzornak és társainak három ízben sikerül idejekorán, hiteltérdemlően (a hiteltérdemlően szó vastag, ritkított betűkkel szedve) előre jelezni a földrengést, a százezer arany rendelkezésükre áll. Az Akadémia nevében Korsós Gábor főtitkár.

- Válaszolni kell rá! Micsoda gúnyos hang - ugrott fel Tamás.

- Úgy van. Válaszolni kell rá - bólintott Bencze professzor. - Még hozzá tettekkel. Azzal, hogy elnyerjük az Akadémia százezer aranyát. Mindenki jegyezze fel a tennivalóit! És mához egy hétre indulunk, barátaim!

5. fejezet

Milyen is az a quintobusz?

A quintobusz - amint a neve is elárulja - egymaga ötféle módon közlekedik. A levegőben repülőgép vagy helikopter, a szárazföldön úgy suhan, mint az autóbusz - no persze nem hatvan-nyolcvan, hanem hatszáz-nyolcszáz kilométeres sebességgel -, vízen úgy úszik, mint a hajó, de le tud süllyedni a víz alá, akár csak a tengeralattjáró. És mindehhez az átalakuláshoz a pilótának egyetlen mozdulata, egy gomb átsavarása szükséges csak. A quintobuszt atomerő hajtja. A tízszer-tízszer tíz centiméteres atomreaktort gondosan bemázolják sugárelnyelő festékkel, a nemrég feltalált radiofixoplasztal, ez azután megvédi a pilótát is, az utasokat is a veszélyes sugárártalmaktól. A quintobuszok alakja legjobban a száz-egynéhány évvel ezelőtti zeppelinre emlékeztet. Karcsú testű, alufortéből (alumínium- és műanyagkeverékből) készült alkalmatosságok, ezüst, almazöld vagy halványkék színűek, pilótafülkével és az utasok számára készült kényelmes karosszékekkel, asztalokkal, filmvetítőkkel, televízióval, bárpulttal. Egy-egy quintobusz ötven-hatvan utas szállítására is alkalmas. Ezeket a quintobuszokat fogják be a menetrendszerű járatokba. Használatuk az országhatáron belül díjtalan, a külföldi járat fillérekbe kerül. A kis quintobuszok két-három-tíz személyesek, úgy közlekednek, mint mondjuk, a múlt századbeli taxik. Háztól házig viszik az utast, és ha túl sokba nem is, de mégiscsak pénzbe kerülnek. Ha valakinek például kedve kerekedik a vikendet Bengáziban tölteni, egy aranyért kibérel két napra egy quintobuszt, és kívánsága szerint végigfutnak Olaszország szőlő és narancs koszorúta tájain, vagy mindjárt a levegőbe röppenve (nehogy szavamat feledjem: a quintobusz csak a szárazföldön mászik óránkénti hat-nyolcszáz kilométeres lassúsággal, a levegőben eléri az óránkénti négy-ötezer kilométeres sebességet), fél óra múlva leereszkedik a földközi-tengeri kikötő hófehér palotasorai közé. De ha úgy tetszik az utasoknak, a quintobusz az út egy részét a tenger hullámain ringatózva teszi meg, esetleg kiköt a Béke-szigetek egyikén. A Béke-szigetek mesterséges elasztiton építmények a tengereken. Az 1997-es Genfi Nemzetközi Meteorológiai Egyezmény után három esztendővel, tehát 2000-ben megkezdtek a szabályozott éghajlatú vidékeken a nemzetközi útrendszer kiépítését. A nemzetközi útrendszerbe tartoznak az országokat behálózó száz-kétszáz méteres szélességű quintobuszutak, amelyek elasztiton anyaga szinte elkoptathatatlan, nem csúszós, nem nyálkás. A viaduktok, az útkereszteződések alagút- és hídmegoldásai, a tompa kanyarok, kitérők tökéletesen biztossá teszik az utazást. A nemzetközi útrendszer légihálózata - a rendkívül megnövekedett légiforgalom biztonságossá tétele érdekében - színes izotópcsíkokkal jelöli a levegőben a quintobuszok számára kijelölt utat. Ezerméterenként más színű csíkok húzódnak egymás fölött az égen, és ha valamelyik utat leszálló vagy felszálló quintobusz érinti, az út ötszáz kilométeres szakasza vérvörösre válik - ezzel figyelmeztetve az úton haladó gépeket. A quintobuszok ezenkívül kivétel nélkül radar-lökhárítóval vannak felszerelve. Ha két quintobusz ezerméteres magasságkülönbségen belül, száz kilométerre közelíti meg egymást, a levegőben mindkettő helikopterként megáll, és lebegni kezd, vagy önműködően más magasságba emelkedik, „kitér” az útból. Ha tengeren vagy szárazföldön közelítik meg egymást, a gépek automatikusan fékeznek és megállnak. A nemzetközi tengeri utak mentén épültek a Béke-szigetek százai. Ezek egyszerű szórakozó-, fürdő- és kirándulóhelyek. Az Atlanti-óceánon például a Kanári-szigetek és a Nyugat-indiai-szigetcsoporthoz vagy nyolcvan ilyen kis sziget épült - fagyaltozóval, tenispályákkal, bárral, csónak- és vitorlásokölcsönzővel. Ezek a szigetek ugyanúgy, mint a nemzetközi útrendszer minden útja, viharmentes, nyugodt éghajlatú övezetbe tartoznak.

A Bencze-expedíció is quintobuszon indult útnak.

Hét utasa volt csak, de - biztonság okából - tizenöt férőhelye. A tizenöt asztal és karosszék a gép belsejének csak jelentéktelen részét foglalta el. Két tökéletesen felszerelt preszignotektonográfon kívül a csillagászati és geológiai műszerek egész sora és egy egészen modern mélyfúró készülék, amely megapressztitomból készült, ötezer fokos hőségnek és egymillió atmoszféra nyomásnak is ellenáll. A felszereléshez tartoztak a rádió és televízió adó-vevő-készülékek, filmfelvevő gépek, gyógyszerek, vegyszerek, ivóvíztabletták, amelyek a desztillált tengervizet friss, üdítő itallá varázsolják. Barlay Tamás indulás előtt gondosan megvizsgált minden csomagot. Bencze professzor pedig minden útitárrsal kezét rázott, és még egyszer megkérdezte, jól meggondolta-e, vállalja-e az expedíció veszélyeit.

- Vállalom, hogyne vállalnám, drága kollégám - mondta Fred Wilkins -, kilencvenhárom éves vagyok, de a mi nemzedékünknel kilencvenhárom esztendő még nem öregség, még nagyon sok fiatal barátomnak akarok beszámolni tapasztalatainkról.

- Vállalom... - suttogta elpirulva Eszti. - Én önnel háromszor is elmennék a világ végéig.

- Vállalom - mondta Fábián Éva, és hátrasimította okos, fehér homlokába hulló gesztenyeszínű haját. - Még csak orvostanhallgató vagyok, de remélem, hasznomat veszik.

- Én is vállalom - csapott Bencze professzor tenyerébe a vidám, fekete hajú, fekete szemű Tóth Zsuzsi. - Újságíró vagyok, tudom kezelni a rádióleadót, televíziót, nem bánják meg, hogy elvisznek.

- Vállalom - mondta Solt Zsolt -, és a műszereket nem fogom másra használni...

- Nem is ajánlom - nevetett Bencze. - Hát akkor, barátaim, mindenki foglalja el a helyét. Kiadom a parancsot az indulásra.

Az utasok a karosszékekben ültek, Solt Zsolt elfoglalta a pilótaülést. Hajnali négy óra volt, a Központi Egyetem repülőtérén csak az ügyeletes személyzet tartózkodott. Bencze professzor úgy akarta, hogy senki se tudja, mikor indulnak, senki se jöjjön búcsúztatni őket.

A repülőtér felett smaragdzöld izotópcsíkok hívogattak: szabad az út. Solt Zsolt meghúzta az indító fogantyút és az egyes gombot jobbra forgatta. A quintobuszt nyomáskiegyenlítő levegőköpeny fogta körül, és máris suhantak felfelé; ezer, kétezer, ötezer méter magasságba. Itt a quintobusz emelkedése megszűnt, és helyette rakétaként süvítve száguldott a Samoa-szigetek felé...

Alattuk felbukkant, majd eltűnt egy-egy folyó kéken csillogó szalagja, egy-egy barna vagy zöld hegyvonulat, fehérén ragyogó város. „Ez a Fekete-tenger... most átrepüljük a Kaukázust... ez most Elő-India... most repülünk Jáva felé...” - mondta Bencze professzor. Hátradőlt a karosszékekben, teáját kavargatta, és elgondolkozva mondta Tamásnak:

- Tulajdonképpen ez nem is igazi utazás...

- Mehetünk gyorsabban is - szólt hátra Solt Zsolt. - Alig kétezer-ötszázzal haladunk.

- Nem, nem, a világért sem, éppen fordítva gondoltam - mosolyodott el a professzor. - Hajnalban az egyetemi repülőtéren sonkás zsemlyét ettünk, a tízórai teánkat már a Mount Everest fölött átrepülve isszuk, és úgy repülünk át Jáva őserdői vagy a Szunda-szigetek pagodái fölött, hogy semmit sem láttunk belőlük. Pedig tudjátok-e, milyen csodálatos tájakat mulasztottunk el? Kelet-Jávában a Bromo vulkánhoz vezető út a világ egyik legszebb vidéke... Valaha a világjáró utazó elindult gyalogszerrel, legfeljebb öszvéren vagy teveháton... megismerkedett a világgal...

- De hiszen földrajzórán mi rengeteget utaztunk - mondta Éva. - Nagyon szigorú földrajztanárunk volt, és nem tűrte a lógást. Ha Franciaország folyóit tanultuk, akkor a tanár úr intett, és máris szaladtunk a quintobuszhoz, és a folyók fölött repülve kellett megmutatnunk, melyik a Szajna és melyik a Loire.

- A professzor úr éppen ezt hibáztatja, hogy a felhőkből lenézve meg tudod mutatni, hogy hol van Konstanca, vagy hol van Burgasz, de azt már nem tudod, hogy a két híres fekete-tengeri kikötő között fekszik a Balcsik nevű kicsi város, török és bolgár lakossággal, egy csodaszép kastéllyal és sok-sok homokköre épült, düledező házacskaival, egy kopott öreg mecsettel, régi török temetővel, szorgalmas és szívós néppel, fügefákkal és szőlőskertekkel, és hogy a kikötő hosszú mólóján halárus és gyöngycsigát fűző gyermekek szaladgálnak. Nem tudod, mert mi nem utazunk, mi átrepülünk és tanulmányozunk mindent... Sietünk, sietünk, de hová sietünk?

Éva nem állhatta szó nélkül:

- Ez a sietség hosszabbította meg az életünket. Valóban, el sem tudom képzelni, milyen lehet Balcsik. Ha százötven-kétszáz évvel ezelőtt éltem volna, lehet, hogy egyszer eljutottam volna oda, de akkor az az egyetlen út hónapokig tartott volna. Most pedig napok alatt eljuthatok Peruból Abesszinába, Angliából Ausztráliába, ahová és ahányszor akarok...

- Talán nektek van igazatok - mondta Bencze, és sóhajtott. - Ami pedig a régimódi utazást illeti, hát most éppen oda tartunk. Zoltán, mennyi idő múlva érkezünk meg?

- Harminc perc múlva átrepülünk Ausztrália felett. Ha tetszik, kiköthetünk Új-Zélandon, azután elhagyjuk a keleti hosszúság száznyolcvanadik fokát, és a Kermadec-Tonga ároktól északkeletre elérjük a Meteorológiai Egyezményen kívüli viharzónát.

- Kívánják útitársaim, hogy Új-Zélandon leszálljunk?

- Nem, nem, menjünk minél hamarább a szigetünkre!

Szóltanul, elkomolyodva ültek a puha székek ölében. A quintobusz ablakain át a kék ég s a mélységben hullámozó tenger látszott, azután mint egy zöldessárga bársonytakaró: Ausztrália földje.

**MINDENKI SZÍJAZZA LE MAGÁT!
TIZENÖT PERC MÚLVA KIÉRÜNK A SZABÁLYOZOTT ZÓNÁBÓL!**

villant fel az utasítás a vetítőernyőn.

- Kezdődik - suttogta Zsuzsa, és megszorította Éva kezét.

A quintobusz egy darabig még simán, szinte rezdülés nélkül suhant a sötétlila izotópsáv fölött. Azután hirtelen rubinszínű csíkok villantak mindenütt. Figyelmeztető jelzés: itt véget ér a nemzetközi út. A quintobusz orra belefűrődött a piros vonalak közé, mintha pipaccsal tele-szórt réten futottak volna keresztül. A jelzések ritkultak, valami hatalmasat rántott a gépen, és sötétbe borult minden.

- Jaj, mi volt ez?

Éva kiáltott fel, és a következő pillanatban szégyenkezve elhallgatott.

A vetítőernyőn már látszott az utasítás:

**NYUGALOM! NYUGALOM! ATOMLUX VILÁGÍTÁST BEKAPCSOLNI!
OXIGÉNPALACKOKAT KÉSZENLÉTBE! SZÍJAKAT MEGIGAZÍTANI!
ORKÁN KÖZELEDIK! HATSZÁZ MÉTER MÉLY ESŐFELHŐBEN VAGYUNK!
NYUGALOM! NYUGALOM!**

Percekig tartott, amíg szemük megszokta az elhomályosult külső világ képét. Hogyan? Az, amit a quintobusz ablakán át odafönn látnak, az volna az ég? A derűs, barátságos, világoskék selyem helyett fakószürkés idegen kupola borul fölējük. A csillogó, tiszta nap helyett sárgászöröses égítést bújik a szabálytalan alakú, sötéten gomolygó felhők mögé. Igen, ilyenek hát az „igazi”, a „vad” felhők. Ezek nem az újságokban percre előre bejelentett, megrendelt öntöző felhők, ezek nem a játékos, barátságos esővíz- és hótartályok, ezek hatalmas, ellenséges, félelmes szörnyetegek, dörgő, morgó hangjukkal, rettenetes villámaikkal... És a szél! Ez az eddig nem ismert, alattomos erő, amely láthatatlan ostonnal veri tovább a felhőket, megrángatja, megpörgeti a quintobuszt, és sarkantyújával belerúg a tengerbe. A tenger! A jól ismert, szelíd kék tükör bög, üvölt, rázkódik, mint az őrzőgő óriás. Zöldesszürke hullámai dühödten verdesik sziklapartjait, és a hullámok tetején fehér taréjok, megvadult csatamének száguldanak; és lenn, a háborgó, rettenetes víztömeg karmaiban, ott lenn apró szigetekcskék vannak, azok egyikén kell ezentúl élniük.

Solt Zsolt sápadtan szorította a kormányt. A térképen nézte a gombostűfejnyi pontot, a Földrengések Szigetét, ahová mindjárt le kell szállniuk. Gyomra reszketett a félelemtől. A pilótafülke ablakából látta, hogy az égen egyre növekvő sárga pont kering, a közelgő orkán. És odalenn a pici kis földdarab - semmi védelmet sem nyújt a tomboló viharban.

Tamás, Éva és Zsuzsa sápadtan bámult egymásra.

Kovács Eszti le nem vette a szemét Bencze Andrásról.

Bencze azonban nyugodt volt és határozott.

Felállt, odalépett Zsolthoz, vállára tette a kezét.

- Adja át a kormányt, nagyszerűen vezette a gépet, de azért most már nekem kell vállálnom a felelősséget... Mindenki maradjon nyugodtan a helyén, kikötőt keresünk.

A magasságmérő, amely az előbb még háromezer méter körül járt, most már alig ezer métert mutatott. A quintobusz lassított, és köröket írt le a tengerből kiemelkedő szirtek és földdarabkák fölött. Legtöbbje nem is sziget, csak parányi zátony, amelyeket az 1998-1999-es földrengéses évek dobtak ki a tenger mélyéből, és amelyek szinte csak arra vártak, hogy egy dagályhullám vagy vihar ismét elnyelje valamennyiüket. Nevük sem volt. Egy 2016-ban készült hajózási atlasz ugyan számokkal megjelölte őket, de alakjuk, nagyságuk is évről évre változott. Atollok, korallszigetek látszottak közöttük, magasba szökött egy-egy tűzhányókúp, lesüllyedt egy-egy lávát ontó kráter. Mintha a természetnek nem is lett volna más célja a viharos, vad vidékkel, mint hogy egy expedíció kedvére tanyát verjen itt, beállítsa műszereit, és vizsgálgassa, mikor s mitől reng a föld...

Bencze András még vagy háromszáz méterrel alacsonyabbra kormányozta a quintobuszt. A tenger hullámai szinte hozzájuk felérni látszottak. A közelgő orkán helyként dobta száz méterekkel odább a gépet, de Bencze zavartalanul írta köreit a levegőben.

A néhány száz négyzetméteres szigetekcskék sorából kiemelkedett egy nagyobb földdarab. Mindenesetre régebben keletkezett, komolyabb szigetnek látszott, mint a körülötte fekvő zátonycsoportok. Egyenletes zöld színe is arra vallott, hogy erdőség vagy legalábbis dús cserjés takarja. Északnyugati partját magas sziklafal védte, délkeleten lejtőssé vált a föld, szinte belesimult a viharos tengerbe.

Barlay Tamás lassan a professzorhoz ment. Megszólítani nem merte, csak aggódó tekintetével kérdezte, mi lesz most.

- Leszállóhelyet nem látok. Öblöt keresek - mondta kurtán Bencze, és a teleszkópon át a szigetet vizsgálta. Alig négyszáz méterrel a tengerszint fölött, igen lassan folytatta újra a körözést a quintobusszal, és a teleszkópban most világosan láthatóvá vált a Földrengések Szigetének partja. A tenger felől látták az északi part szikláit. Mohos, barnászöld óriások sorfala volt ez, mozdulatlan és rettenthetetlen óriásoké, akik rebbenés nélkül verik vissza a hullámok őrző támadásait. Ahol a sziklafal alacsonyabbá vált, rengeteg erdők kúsztak a partig. Néhány óriásfa gyökere a víz fölé lógott, törzse meggörnyedve szinte azt várta, hogy a legközelebbi hullámverés a mélybe szakítsa. A déli part homokosnak látszott, de kopár volt és védtelen. Itt nem lehet tábort verni, és a lehorgonyzott quintobuszban is kárt tehet a vihar. Folyót, folyót kell keresni, amelynek útján a quintobusz a sziget belsejéig úszhat. De vajon van-e itt ilyen folyó? Hiszen a tengerrengés szülte szigetek százain sosem keletkezett édesvíz, vagy ha volt is, hát újra elnyelte a mélység, a vulkánok gyomra.

A teleszkóp újra és újra megmutatta a sziget partjait, de csak sziklafal, őserdő, homokzátony. Seholy egy kis tisztás, folyópart, védett, kavicsos öböl.

Az égen pedig veszedelmesen közeledett az orkán, amelyről azt hitték, már régen elmaradt mögöttük.

Barlay Tamás figyelmesen nézte a messzelátót, és felkiáltott:

- Menjünk vissza kétszáz méterrel délnyugatra!

A professzor visszakormányozta a quintobuszt, és átkapcsolt helikopterre. A gép a levegőben lebegve megállt, és a teleszkóp is mozdulatlan pontra irányult.

- Itt, a fagyökökerek között, mintha víz ömlene a tengerbe.

Bencze figyelmesen nézte.

- Sajnos, azt hiszem, ez csak hullámvájta barlang, nem folyótorkolat. A hullámok a barlangba csapódnak és visszazúdulnak.

- Meg kellene kísérelni a leszállást...

- Csak a legvégső esetben. A barlangban örvények, szirtek leselkedhetnek ránk, csak akkor próbálkozhatunk itt, ha veszélytelenebb megoldás nincs.

- Hogyan állapíthatnánk meg, barlang-e vagy folyó?

- Spektrálanalízissel - mondta Fred Wilkins -, a víz összetételéből. Ha folyóvíz, akkor a torkolatnál a tenger kevésbé sós.

- Csakhogy a színekélemzéshez felszerelés kell, idő kell... az eredmény pedig bizonytalan.

- Én már tudom! - kiáltott fel Éva. - Tomi, te fizikus, hogy lehetne ezt a pontot megvizsgálni az omniszkópomon keresztül?

- Könnyen! - kiáltott fel az ifjú fizikus. - Ez nagyszerű ötlet. Az omniszkópot a lencse elé helyezem!

A következő pillanatban a sziget délnyugati partjának képe úgy tárult eléjük, mint a vizsgáló orvos elé a lüktető, bonyolult emberi test belseje. A sűrű lombok alatt széles csíkban rajzolódott ki a folyó medre, haragosan örvénylő zuhatagaival, azután elcsendesülő, alig lejtő torkolatvidékével. A fák közé felcsapó tengerhullámok alatt látni lehetett az édesvíz egyenletes útját, majd hirtelen szertehullását, megsemmisülését a végtelen óceánban.

MINDENKI A HELYÉN MARAD!
LESZÁLLUNK!

Bencze professzor a négyes gombra kapcsolt. A quintobusz lassan süllyedni kezdett, és szinte zökkenés nélkül feküdt egy hullámtaréjra, hogy azzal együtt hintázva rohanjon a sziget partja felé. Az utasok már nem látták az eget. Az ablakokat viharosan csapkodó víztömeg ostromolta.

Hol volt már az egyenletes siklás, a rakétaszáguldás! Hánykolódó, nyugtalan játékszerré vált az egek büszke hajója.

- Tamás, segíts a kormányt fogni! - kiáltotta Bencze, és ketten kapaszkodtak a kerékbe, hogy a viharos szél el ne térítse őket a helyes iránytól.

Az orkán megérkezett.

Az ég sárgává vált. A víz sötétzöld és barna tömeggé komorult. A hullámok bömbölésétől és a szél sivításától csikorogtak és reszkettek a quintobusz aluforte falai.

- Csúszik a kormány! - üvöltötte Tamás.

- Húzd balra!

- Nem megy.

- Még egy kicsit...

- Professzor úr, kapcsolja át repülőgépre, szálljunk fel, gyorsan szálljunk fel...

- Nem lehet, elkap a vihar... mindenáron el kell érnünk a folyót.

- Letértünk a jó irányból, letértünk.

- Nem, nem tértünk le, csak szorítsd!

Tamás érezte, hogy arcán, nyakán veríték csurog. Behunyta a szemét és teljes erejével a kormánynak dőlt. Egy pillanat múlva élesen rándult a gép, mintha a quintobusz nekirohant volna valaminek. A következő másodpercben a quintobusz újra nyugodtan és egyenletesen siklott. Tamás kinyitotta a szemét. A csapkodó tenger eltűnt, a sárga porfelhő is eltűnt. Sötétkék folyón haladtak, fel, fel, az ár ellen, de gyorsan és egyenletesen. A két parton erdőrengeteg. És milyen különös rengeteg! Sűrű, liánnal, folyondárral övezett lombos fák és pálmák különös keveréke. Napfény alig jutott ide, a quintobusz atomlux reflektorai világították meg a tájat.

Bencze váratlanul ötösrre kapcsolta a gépet. A quintobusz egy-két métert emelkedett, és egy füves tisztásnál kigördült a szárazföldre. Ideje is volt, vagy kétszáz méternyire tőlük meredek sziklafal állt, arról zuhant alá a folyó.

- Mindenki vegyen fel meleg pulóvert és hosszúnadrágot! - rendelkezett Bencze professzor. - A quintobuszajtókat lassan kinyithatjuk! Óvatosan lépjen mindenki, megérkeztünk a Föld-rengések Szigetére!

6. fejezet

Terepszemle

Percek alatt véget ért az orkán.

A sűrű fák alatt alig volt vizes a föld.

Az első óra a szigeten - Bencze professzor parancsára - pihenéssel és evéssel telt el. Kibontottak néhány konzervet, megittak két termosz teát, azután Bencze kiadta az utasítást: tábor verni!

Otthon, indulás előtt százszor feljegyezte mindenki a teendőit, százszor kipróbálták és százszor ellenőrizték, hogy minden felszerelés hiánytalanul megvan-e, és most mégis mennyi baj és bonyodalom támadt. A tíz aluforte sátor épségben megvolt, és kitűnően működött a kompresszor is, amellyel az aluforte padlót, aluforte falakat, gumibútorokat felfújták, csak éppen hely nem volt a sátrak felállítására. Egy-egy sátor háló- és dolgozószobából, étkezőhelyiségből és fürdőszobából állt, alapterülete körülbelül negyven négyzetméter lehetett. De hol találtak volna tízszer negyven négyzetméteres sík helyet ezen a folyóparti kis tisztáson, ahol karvastagságú indákba botlottak lépten-nyomon.

- Erre gondolni kellett volna! - kiáltott fel mérgesen Solt Zsolt. - Fűrészelőgépeket kellett volna hozni. Láttam a moziban, hogy atomfűrésszel fél óra alatt hogyan kaszabolnak le egy őserdőt.

Tamás, aki azzal bajlódott, hogy a felfújható quintobuszgarázst használható állapotba hozza, bosszúsan nézett oda.

- Ezerféle olyan dolog van, amire még szükségünk lehet, de amit nem hozhattunk magunkkal. Majd kitalálunk más megoldást.

- Hát találj ki! - mondta Solt Zsolt mérgesen, és leült egy már felfújt gumi karosszékbe.

- Majd segítesz te is - nevetett Tamás. - Úgy tudom, elég jó ötleteid vannak. Ha a tektonográfot fel lehet használni a szerelmesek...

- Pszt, hallgass, Bencze erre jön - intett Tóth Zsuzsi.

- Dehogyan jön - mondta Tamás -, Bencze most a műszereket állítja be.

Valóban, a tisztás térdig érő fűvében nem Bencze, hanem az öreg földrajzprofesszor közeledett kissé nehézkes léptekkel.

- Mit segíthetek, fiatal barátaim?

- Köszönjük, semmit - mondta Zsolt és rosszkedvűen felállt.

- No mégis.

- Azon bosszankodunk - magyarázta Zsuzsa -, hogy nincs hely. Odább kellene vinni az erdőt.

- Hát vigyük.

Tamás elnevette magát.

- A hátunkon?

- Hát nem egészen. De mielőtt a fairtáshoz kezdenénk, nézzünk jól körül, hátha beljebb találunk tisztást. A fák között azonban óvatosan haladjunk, mert vadállatok támadásától kell tartanunk.

Zsuzsi elhalványodott.

- Vadállatok? Erdőben?

Wilkins öreg arca még ráncosabb lett a nevetéstől.

- A vadállatok nemcsak állatkertben születnek, Zsuzsika. Mérges kígyók, óriáspatkányok, esetleg vadkutyák, az ausztráliai dingók rokonai leselkedhetnek ránk.

- Azért csak menjünk? - kérdezte Zsuzsi és igyekezett Wilkins közelében maradni.

- Hát persze hogy menjünk. Vagy találunk megfelelő táborhelyet, vagy perzselünk magunknak egy kis tisztást.

- Mit csinálunk? - kérdezte csodálkozva Zsuzsi.

- Hát elégetünk néhány tucat fatörzset.

És mivelhogy Zsuzsi most már kérdezni sem mert, csak nagy szemekkel bámulta a professzort. Wilkins a homlokára csapott.

- Nahát, én meg elfeledkeztem róla, hogy akadhat köztetek, aki nem ismeri a tüzet...

- Mit, professzor úr? - kérdezte Zsuzsi.

- A nyílt lángot - mondta Wilkins, és szinte önmagának folytatta: - Dédapáink, ha sült húst akartak enni, tüzet raktak, vagy meggyújtották a gázlángot, de manapság ultrahang süti-főzi a pecsenyét, infravörös sugár a főzeléket. Ha világosságot akartak éjszakára, meggyújtották a petróleumlámpát. Most meg? Már nem is a villanykapcsolót kattintják fel, egész éjjel világít a mesterséges napfény, a „hidegfény”, az atomlux... Szobáinkat kályhák és kandallók helyett távlégfűtés melegíti, arra is csak ritkán van szükség, mert az év tíz hónapjában huszonöt Celsius-fok körül van a hőmérséklet. Dédapáink cigarettáztak. De a mai fiatalok közül senki se venne a szájába egy forró, füstölgő rudat. Honnan tudnának szegények tüzet rakni, amikor már csak regényekből és az iskolai fizikakönyvükből tudják, hogy mi a láng, legfeljebb Bunsen-égőt láttak...

- És hogyan kell tüzet csinálni? - kérdezte Zsuzsi. - Ugye, két fadarabot egymáshoz dörzsölnek? Olvastam egy indiántörténetben...

- Úgy is lehet, de nagyon fáradtságos - mosolygott Wilkins. - Mi egyszerűen taplót, száraz fűvet helyezünk majd egy nagyítóüveg alá, és néhány percre ráirányítjuk az egyik atomlux-reflektorunk fényét. Az összegyűjtött hő lángra lobbantja a fűvet. De az is elég, ha egy cseppnyi foszfort egy üveglapra teszünk, és odatartjuk a taplót. A foszfor a levegőn hevesen oxidálódik és meggyullad.

Szótlanul haladtak a folyóparton. Vagy kétszáz méternyire, a sziklafal tövében még sűrűbbé vált a növényzet. A szélvédett völgyben állandóan esőt permetezett a vízesés, és nagy darabon sáros, nedves volt a szurokra emlékeztető lávatalaj. Embermagasságú páfrányok, tíz-tizenöt méter magas karcsú banánpálmák úttalan rengetege állt előttük. A vízesés harsogó zajától alig értették egymás szavát.

- Wilkins professzor és Zsuzsa várjanak itt ránk, vagy még okosabb volna, ha visszatérnének a quintobuszhoz - mondta Barlay Tamás. - Zsolt és én oldalról megmásszuk a sziklát.

- „Én is veletek megyek” - akarta mondani Zsuzsa, de mire ijedt szeme végigsiklott a sziklafalon, a két fiú már el is tűnt a bozótban.

Tamás és Zsolt közvetlenül a folyóparton haladt, megkapaszkodva egy-egy faágban, meg-megcsúszva a sáros, süppedős parton. A folyó medre is fekete láva volt, ez adta a víz sötétkék színét. A sárban gyíkok surrantak, és lomha teknősbékák mászkáltak, ügyet sem vetve a két fiatalemberre. Tizenöt-húsz méternyi távolságból a szikla megmászhatatlanak tűnt. De a közelébe érve, mintha lépcsőfokok lettek volna a lávafalban, szinte fokról fokra közelíthették meg a tetőt, amelyről a folyó alázuhogott. Szerencsére a növényzet itt ritkult, de a sziklafal nem volt egészen kopár. Liliomok, kontyvirágok, páfrányok gyönyörködtették a szemet, és beborították a szakadék partját, így nem szédített a tőlük jobbra, alig néhány méternyire tátongó mélység.

Vagy ötven métert haladhattak felfelé, amikor a zuhatag tetejéhez értek. Nagy, füves fennsíkon álltak, amelyet csak néha tarkított néhány törpecserje és távolabb egy tucatnyi banánpálma. Tulajdonképpen nem is fennsík volt ez, inkább hatalmas sziklapárkány, amelyet kettészelt a folyó. A víz itt, a szinte lapos lávadarabon lassan, nyugodtan kanyargott. Lenn a völgyben, a vízesés tövében, a sűrű fák között hűvös, nedves volt a levegő. Itt fullasztóan perzselte a délutáni nap, amikor pedig egy-egy percre felhőkbe bújt, dühödt szélvész söpört végig a vidéken. A fennsíkot északnyugat felől - a folyó forrásvidéke felől - sziklafalak határolták. A sziklapárkányokon túl, mintha mérnökök rajzolták volna oda - vulkánkráterek csonka kúpjai vöröslöttek. A levegőben szinte állandóan látni lehetett a szitáló, finom lávahamut. A fennsík délkeleti része a tenger felé lejtett, és beleveszett az erdő zöldjébe.

- Barátságtalan táj - mondta a műszerész, és megborzongott. - Nem törhetnek ki ezek a nyomorult vulkánok?

- Majd a tektonográf megmondja. Egyelőre azt döntsük el, hogy jó lesz-e ez táborhelynek.

- Menjünk vissza, és jelentsük, amit láttunk.

Alig egy óra múlva Zsolt és Tamás vezetésével Bencze András, Eszti és Éva a fennsíkra ért. Úgy határoztak, hogy itt fogják felállítani a nyolc lakósátrat, de lenn hagyják a völgyben a quintobuszgarázst, a parancsnoki sátrat és a műszersátrat a preszignotektonográfval. Mert idefenn bőven van hely a sátortábornak, de a quintobuszt és a műszereket mégis okosabb a szélvédett völgyben tartani.

Csakhowy nagyon nehéz és bonyolult dolog lesz napjában ki tudja hányszor fel-le mászni a lávafalon.

- Utat kellene vágni az erdőn át.

- Lift kellene - sóhajtott Éva.

- Wilkins tanár úr azt javasolja, hogy perzseljünk tisztást az erdőben; nem lehet utat perzselni?

- Nehezen - mondta Bencze. - Száraz időben könnyű felgyújtani az erdőt, de annál nehezebb útját állni a tűzvésznek, különösen itt, ahol pillanatok alatt támad szélvihar. Fűrészgépet kellene szerkesztenünk.

- Én tudnék más megoldást - mondta Tamás -, feltéve, ha Bencze professzor úr hajlandó kiutalni hozzá néhány gramm szupermetállt.

Bencze összevonta a szemöldökét.

- Minek az neked? Tudod, milyen drága kincs, az a mélyfűráshoz kell.

- Utat akarok vágni vele.

- Hogyan?

- A légsűrítőt át. Húsz atmoszféra nyomással sugárban permetezném a fák közé, ugyanúgy, mintha lefelé a földbe fűránk vele, csak nem függőlegesen, hanem vízszintesen állítom be a fűrészerkezetet.

- Hm... érdekes kísérlet... - Bencze elgondolkozott. - Megpróbálhatjuk. De ezt már halasszuk holnap hajnalra.

Alkonyatra járt már az idő. A levegő lehűlt. A társaság tagjain egyre inkább erőt vett a fáradtság.

Hiszen hajnali négykor indultak el a Központi Egyetemről, és azóta mi minden történt!

- Ma éjszakára csak egy sátrat verünk, a férfiak a quintobuszban alszanak, a lányok a sátorban - javasolta Bencze. - Rendben van?

- Rendben - mondta Éva és Eszti.

- Jó lesz - helyeselt Tamás és Zsolt.

- Majd megbeszéljük a többiekkel is - mondta Bencze, miközben lefelé ereszkedtek a völgybe.

Vagy egy negyedórás óvatos mászás után visszatértek a quintobuszhoz. A műszeres csomagok, felfűjt gumibútorok a helyükön voltak, csak éppen Wilkins és Zsuzsi nem voltak találhatók sehol.

- Hahó! Hahó, tanár úr, Zsuzsi! - kiabált Bencze.

- Hahó, merre vannak?

A sziklafalak megismételték a kiáltást, de válasz nem jött.

- Biztosan körülnéznek itt a közelben - mondta a műszerész. - Lássunk gyorsan munkához!

A társaság kihordta a quintobuszról a sátorlapokat, de munka közben egyre forgatták a fejüket, nem látják-e a folyóparton vagy az erdőszélen a társaikat.

Néhány perc alatt állt a sátor. Aluforte padló, aluforte falak, atomlux-világítás, puha szixtilon párnák és takarók, az otthon egy darabkája a vad, idegen világban. Éva szemét elborította a könny.

- Mi van veled, Évikém? - ijedt meg Tamás, és odaszaladt hozzá.

- Semmi, igazán... csak eszembe jutott, hogy odahaza... odahaza most mindenütt ragyogó világosság van, játszanak a mozik, az éttermekben, a Jópofák Klubjában zene szól, táncolnak... itt meg...

- Itt meg?

- Olyan félelmetes minden, nézd, hogy sötétedik...

Hirtelen szállt le az este. A fáktól és az északnyugaton meredő sziklafaltól nem is látták a lebukó napot. A levegő hűvös lett, a pálmafák koronája szinte egybeolvadt a sötét éggel. És társaik még mindig nem kerültek elő.

- Felszállok a quintobusszal, és végigreflektorzom a környéket - mondta Tamás. - Ezek eltévedtek.

Nem tehetünk mást - egyezett bele Bencze. - Esztike addig megmondja, mit kapunk vacsorára.

- Én nem tudom - felelte Eszti, aki eddig szótlanul kuporgott a sátorban a dívány sarkán. - Én egyáltalán nem tudom, hogy itt hogyan kell főzni... és minden olyan különös itt - és pityergősen félrehúzódott a szája.

Bencze András és Tamás egymásra bámult.

Ez az expedíció aztán jól kezdődik. Az öreg professzor eltűnik, a lányok mindenén sírva fakadnak.

- Most miért sír, Esztike? - kérdezte Bencze kétségbeesetten.

- Mert én nem tudok *így* főzni.

- Hogyhogy így?

- Hát én csak úgy tudok, hogy lenyomok egy gombot, és akkor beleömlik az üstbe egy mázsa zsír vagy egy mázsa cukor... De itt nincs salátagyár, nincs búzatermelő vállalat, nincs malom, nincs húsárugyár, nincsenek gépek, nincsenek üstök; és én csak tízezer személyre tudok főzni, hétre nem... Most majd ehetünk konzervet meg konzervet meg megint konzervet...

Bencze megvakarta a tarkóját.

- Én valamikor gyerekkoromban tudtam teát főzni, de ahhoz valami lábas kellett, meg tea meg nem tudom már mi...

- Majd én megtanítom rá - harsant egy jókedvű kiáltás, és a sátor ajtajában sárosan, lucskosan megjelentek a szökevények. Tóth Zsuzsi karján hatalmas banánfűrtökkel, feje körül, mint egy babérkoszorúval, kontyviráglevelekből készült füzérrel. Wilkins professzor karján fahasábra emlékeztető barna gyökereket hozott, a vállán pedig egy hátára fordított, jókora teknősbékát cipelt.

- Itt a vacsora! - kiabálták. - Gyertek segíteni! Mialatt ti odavoltatok táborhelyet keresni, gondoltuk, nekünk is vegyétek valami hasznunkat - magyarázta Wilkins. - No, Esztike, legalább lesz néhány ételkülönlegesség a vacsorához. Vagy maga igazán nem tud főzni?

- Így nem - mondta Eszti és utálkozóan nézte a teknősbékát. - Ez meg minek?

- Megenni - biztatta Wilkins -, finom pecsenye.

- Így? Elevenen?

- Sajnos, szegényt meg kell gyilkolnunk előbb - mondta a tanár.

- De hiszen ez lehetetlen, csak a vadállatok falják fel egymást!

- Sajnos, fel kell világosítanom, Esztike, hogy száz évvel ezelőtt nemcsak a vadállatok, de a legműveltebb emberek is *ilyen* húst ettek. Fogtak egy szerencsétlen libát vagy kacsát vagy tehenet, levágták, megsütötték, felfalták. A mesterséges fehérjéből készült húsféléket mindössze húsz évvel ezelőtt találták fel, akkor, amikor maga még egyéves se volt.

- Hogyan? - kiáltott fel Éva is. - Wilkins professzor úr evett állatot?

- Ettem bizony, és töredelmesen bevallom, hogy nagyon jó volt. Persze én is jobban örülök annak, hogy a kukoricából elő tudjuk állítani a sertéshúsízű és sertéshúsnak megfelelő összetételű fehérjevegyületeket anélkül, hogy a tengerit valóban megetetnénk egy szegény disznóval, és megölnénk a disznót. De hát szükség törvényt bont...

- Sohasem eszem belőle! - kiáltotta Eszti szinte sírva.

Wilkins lapos, kerek köveket keresett, és néhány pálmalevelet hozott, majd hozzálátott a tűz csíholásához. Egy nagyon fehér és nagyon puha fa, a Hibiscus tiliaceus néhány ágát összetörte, a fatörmeléket a kövekre helyezte, majd fölé tett egy nagyítólencsét, és arra irányította a kézi atomlux-lámpát. Az atomlux-égőt rendes fénysugarak helyett infravörös sugárzásra kapcsolta át. A nagyítólencse alatt rövidesen perzselő-forróvá vált a levegő. A fiatalok néma mozdulatlanságban hasaltak a kődarabok körül, és gyönyörűséggel nézték a faforgácsból lilászvörösen ágaskodó lángocskákat.

- Még adjatok gyorsan azokból a száraz ágakból - rendelkezett Wilkins, és ügyes máglyát emelt a kövek és a lángoló fadarabok fölé.

- Az erdő szélére éjszaka is máglyát rakunk, hogy a táborhelyünket meg ne támadják az állatok. Minden vadállat fél a tűztől - magyarázta Bencze.

Amíg a máglya lobogott, Wilkins professzor gyors és ügyes mozdulatokkal szeletelte a teknősbékahúst. Egy-egy darab közé jól megmosott fiatal kontyvirágleveleket helyezett. A kontyvirág, amelyről híres útleírásában már Darwin is megemlékezett, értékes és tápláló növény. Gyökereit jól megsütve eszik, fiatal levelei megfőzve olyanok, mint a spenót. A levelekkel spékelt hússzeleteket jól összetekerték, pálmalevélbe csavarták. Közben a faágak ellobogtak, csak parázs maradt az átizzott köveken. Wilkins ügyes mozdulatokkal helyet kapart a kőkupacban, és a banánlevélbe csavart húsdarabokat sorra odahelyezte. Utána a köveket visszagörgette az enivalóra, és a lelkesen segítő Tóth Zsuzsival együtt földet tapasztottak rá.

- Most mi lesz? - kérdezte csalódottan Zsolt, akinek már nagyokat kordult a gyomra. - Ahelyett, hogy megennénk, eltemetjük?

Wilkins nevetett.

- Egyelőre eldöntjük, hogy benn a sátorban vacsorázzunk-e vagy idekinn.

A sátorban asztalok és székek vannak, világosság van és kellemes meleg, de idekinn a fák fölött fényes csillagok ragyognak, más színűek, más fényűek, mint otthon. A pálmafák szaga, a vízesés hangja, a táborhelytől nem messze meggyújtott újabb máglyák, minden olyan varázslatos és új, hogy egyhangúlag úgy határoztak, inkább idekinn esznek. Eszti és Éva tányérokat, késeket, villákat adott mindenkinek. A korsókat megtöltötték friss vízzel. Nagy tálcákra rakták a banánt és a barna, fatuskószerű liliomgyökeret, amelyről Wilkins azt állította, hogy kitűnő, édes ízű csemege.

Fél óra múlva az öreg Wilkins és az éhes műszerész ünnepélyesen kiásta a húsdarabokat. A magukkal hozott készletből csak kenyeret és sőt fogyasztottak a vacsorához, minden mást a Földrengések Szigete kínált. Eszti elfordította a fejét a húsdaraboktól. De a sültnek olyan pompás szaga volt, és körülötte mindenki evett, a hosszú Zsolt, a jókedvű Tamás, sőt még a drága Bencze professzor is. Eszti nagyot nyelt, azután elszántan beleharapott ő is a húsba.

- De hiszen ez kitűnő, egészen olyan, mint a mesterséges hús! - kiáltotta lelkesen.

Vacsora után úgy határoztak, hogy minden éjszaka, felváltva őrséget állnak.

- Ma éjjel mi ketten - mondta Bencze Barlay Tamásnak.

- Inkább én - ajánlkozott Tóth Zsuzsi. - Én ma éjjel úgysem fogok aludni.

- Miért? - kérdezte csodálkozva Bencze András. - Fél?

- Nem... csak érzem, hogy nem tudnék.

- Azért próbálja meg.

Wilkins és Solt Zsolt jó éjszakát kívánt, és bement a quintobuszba, hogy ott az ággyá nyitott karosszékekben töltsék az éjszakát. A három lány a sátorba ment.

- Ti csak feküdjete le - mondta Zsuzsi -, én még leülök az asztalhoz, és ha már őrseget nem álltam, legalább megírom az első jelentést a Jópofák Hangjának. Lehet, hogy még éjszaka rádión le is adom.

A két lány vetkőzött. A sátor ablakán át látszottak a fahasábok lángjai. Messziről az erdőből mintha dingók ugatása és ismeretlen madarak rikoltozása hallatszana. A vízesés zúg, a faágak a szélben titkokat susognak, a holdat felhőrongyok takarják. Feri valahol messze van, másfajta csillagokat lát, ha felnéz az égre. De vajon az eget nézi-e? Vagy táncolni ment valaki mással? Zsuzsi nagyot sóhajtott. Cikket kellene írni, de hát hogyan is lehetne megírni mindent...

- Jó éjszakát! - mondta Éva, és nagyot ásítva bújt a takaró alá.

- Jó éjszakát! - mondta Eszti, és arra gondolt, hogy meg fogja sütni a kontyvirág gyökerét, és főz répafőzeléket, csak azt az utálatos teknősbékahúst ne kelljen kaszabolnia. - Jó éjszakát...

De Zsuzsi nem válaszolt. Az asztalra borulva aludt.

Künn a tábortűznél Bencze András és Barlay Tamás figyelte az éjszakát.

- Holnap kezdődik az igazi kaland - mondta Bencze. - Nem bántad meg, hogy velem jöttél?

És még mielőtt Tamás felelhetett volna, hozzátette:

- Tudod, nem tréfadolog. Ez nem hajókirándulás, nem is strandolás a Tirrén-tengerben...

Tamás a tüzet nézte, az ismeretlen erdőt, a sziklapárkány fölött sötétlő vidéket, amerre nem láthatta, de tudta a vulkánok kúpjait.

- Tudja, professzor úr, én csak most értettem meg, hogy aki nem meri vállalni a veszélyt, a kalandot, az tulajdonképpen hiába élt.

7. fejezet

A bátorság próbái

Wilkins tanár úr, mint amolyan kilencven-egynéhány éves öregedő ember, legfeljebb négy-öt órát aludt egy éjszaka. Most is kora hajnalban ébredt, csodálkozva megállapította, hogy nem otthon az ágyában, hanem a quintobuszon egy karosszékben fekszik - azután gyorsan felkelt.

A szomszéd karosszékben felriadt Solt Zsolt is.

- Mi az, tanár úr, hová megy?

- Úgy gondoltam, hogy elvégzek egy kis szakmámba vágó munkát, pontos térképet készítek a szigetünkről.

- No, ez engem is nagyon érdekelne, mindig szerettem volna földrajztanár lenni.

- Miért nem lett? Mindenkinek joga van négy vagy öt diplomát szerezni.

- Lusta voltam - felelte a műszerész. - De ha most magával vinne...

- Tessék, tessék csak, nagy örömmel!

Lesiettek a folyóhoz megmosakodni, azután jókedvű prüsszköléssel csapkodták magukról a vizet.

- Hát ez bizony nem az otthoni langyos fürdőmedence!

- De nagyon jó.

- És egészséges.

Megettek néhány banánt, testvériesen megfelezték egy estéről maradt teknőshússzeletet, azután kivontattak a quintobuszból egy helikoptert. A quintobusz belsejében ugyanis - akárcsak valaha a hajókon a mentőcsónakok - helikopterek, motorcsónakok sorakoztak, sőt két darab négyszemélyes kis quintobusz is volt, váratlan veszedelmek esetére.

- Szóljunk Benczének, hogy elmegyünk!

Bencze és Barlay Tamás szixtilon takarókba csavarózva ültek a hamvadozó tábortűz mellett.

- Előre is hálás köszönet a térképért - mondta Bencze.

- Csak ne maradjanak el nagyon sokáig!

Wilkins és Solt Zsolt elszállt a vízesés fölé.

Zsuzsi felriadt a sátorban.

- Mintha helikoptert hallanék.

Eszti is felült.

- Nem hallok semmit.

- De, fülelj csak.

- Ki lehet az?

- Biztosan Bencze professzor vagy Tomi ment el körülnézni.

- Te, én már nem tudok aludni.

- Én sem.
- Járjunk egyet az erdőben. Keressünk friss gyümölcsöt a reggelihez!
- Vagy osztrigát a tengerparton.
- Nagyon jó - szólalt meg álmosan Éva.
- Azt majd Zsuzsi fogja meg, én nem veszem a kezembe. Évi, te is jössz?
- Én inkább alszom.

Alig néhány perc múlva Zsuzsi és Eszti jókedvű énekszóval iramodott az erdő felé.

- Csak erre, a keleti lejtőn menjetek! - kiáltott utánuk aggodalmasan Tamás.
- Jó, jó, már hallottuk.
- És ne menjetek be mélyen az erdőbe. Iránytűtök van?
- Van, van...

Az erdő tele volt érett kókusszal és banánnal, a fák tövében ismeretlen fajta gombák nőttek, a fatörzsekre liánok kapaszkodtak. A gazdag zsákmány egyre beljebb csalogatta a két lányt.

Öt óra sem lehetett, amikor a nap már teljes pompájában ragyogott. Az őrséget abba lehetett hagyni.

- Aludjunk egy órát? - kérdezte Bencze.
- Csöppet sem vagyok álmos.
- Én sem.
- Hát akkor megcsinálhatjuk most a fennsíkhoz vezető utat.
- Hány ember kell hozzá?
- Tulajdonképpen nem is kellenek, ha professzor úr segít, mire a többiek visszaérnek, elkészülünk vele.
- Nem bánom, Tamás, de kissé tamás vagyok a dologban...
- Sajnálja a szupermetállt?
- Hát... őszintén szólva sajnálnám, ha pocsékba menne a drága kincs. De ha egyszer megígértem, odaadom. Gyerünk a műszerekért.

Bencze András és Tamás kihozta a tisztás közepére a légsűrítő berendezést, és felállította az erdővel szemben vagy harminc méterre a sátólól és a quintobusztól.

A légsűrítő tömlőjének szájára egy megapressztiton gyűrűt csavartak. A gyűrű előrenéző élére Tamás vasporszerű fekete szemcsés anyagot szórt, az úgynevezett szupermetállt.

Erről a két anyagról, a szupermetállról és a megapressztitonról el kell valamit mondani. A metallit a huszadik század végén ismert legnagyobb keménységű ötvözet. Keménysége a gyémánt ötvenszerese. A szupermetáll olyan ötvözet, amely százszor keményebb a metallitnál, vagyis ötezerszer keményebb a gyémántnál. Vasat, kősziklát úgy borotvál ketté, mint az acélkés a vaját.

A másik anyag, a megapressztiton a huszonegyedik század egyik legnagyszerűbb találmánya. Ha emlékeztek még rá, kedves olvasóim, már említettem, hogy olyan anyag, amely egymillió atmoszféra nyomásnak és öt-nyolcezer Celsius fokú hőségnek is ellenáll. Vagyis ez idő szerint

az egyetlen olyan anyag, amelyet mély földfúrásra használni lehet. Tudvalevő, hogy a földkéreg hőfoka harminc-harminchárom méterenként egy fok Celsiuszal emelkedik. Ez azt jelenti, hogy harminchárom kilométer mélységben eléri az ezer fokot, száz kilométer mélységben már háromezer fok meleg van, és gondoljuk csak el, hogy a tudomány mai állása szerint a Föld magja csak 2900 kilométer mélységben kezdődik! Elképzelhetjük, hogy azoknak a geológusoknak, akik a Föld középpontjáig akarnak hatolni, milyen hő- és nyomás-álló anyagra van szükségük. Nos hát, a megapressztiton ilyen anyag. Ha egy darabkáját a tenyeredbe veszed: igénytelen, sárgás, gumyszerű massa. Csakhogy ez a massa magas nyomáson oxigénnel keveredve úgy kitágul, mint hő hatására a higany. Azt biztosan tudjátok, hogy a huszadik században az iskolákban azt tanították, hogy a legnyújthatóbb fém az arany, és egyetlen gramm arannyal be lehet borítani egy huszárt lovastul. Nos hát, egy gramm megapressztitonnal akár egy huszárszázadot is be lehetne vonni.

Tamás még egyszer figyelmeztette Benczét, hogy húzódjon el a felállított légsűrítő közeléből. A tömlő végén újra gondosan megvizsgálta a megapressztiton gyűrűt, és bekapcsolta az oxigénfejlesztőt, majd a nyomásszabályozót húsz atmoszférára állította be. Mintha ágyú-óriást sütöttek volna el, az oxigénfergeteg süvítve száguldott át a banánligeten, maga előtt hajszolva a megapressztiton gyűrűt, amely nyúlt, szélesedett, valóságos páncélalagútként csapódott a fák közé, és amelynek elülső karimáján a szupermetáll por úgy szabdalta, kaszabolta az ember-vastagságú fákat, mint a szalmaszálakat. A hatalmas légnyomás pedig kiröpítette az alagútból a levágott fákat, messzire, a fennsík túlsó végén át a vulkánok közé.

Tamás messzelátón figyelte, mikor éri el a megapressztiton alagút a fennsíkot, azután hirtelen kikapcsolta az oxigént. A megkeményedett megapressztiton cső eleje alig húsz centiméter átmérőjű volt, majd tölcészerűen szélesedett, az erdő szélén már elérte a háromméteres átmérőt, és végig ezt a szélességet tartotta meg.

- Nagyszerű alagút - mondta Bencze elismerően -, csak az elején nem tudunk bebújni.

- Le kell vágni a keskeny végét - felelte Tamás.

Amikor Tamás a légsűrítőt kikapcsolta, és a tömlőből nem jött több oxigén, a megapressztiton alagút vége magától lecsúszott róla. Tamás egy csipesszel megfogott egy szupermetáll-szemcsét, és gondosan körülkarcolta vele a megapressztiton csövet, ott, ahol a tölcésrész már alagúttá szélesedett. Mintha ollóval vágott volna le egy papírcsíkot, úgy vált ketté a megapressztiton.

Bencze András az alagút szájához állt és belenézett. A mintegy hatvan méter hosszúságú, három méter átmérőjű cső belül teljesen tiszta volt. A húsz atmoszféra nyomás kirepített belőle minden fűvet, fát, indát, gyíkot, bogarat. Innen a völgyből tisztán láthatták rajta keresztül az eget. Az alagút lejtése - az erdős domboldalnak megfelelően igen nagy - negyven-negyvenöt fokos lehetett. A megapressztiton alagút oldalfalai hozzásimultak a földhöz, hozzátapadtak a környező fákhöz, rugalmasan, szilárdan ellenállva a külső nyomásnak.

- Mindössze féltized milliméter a falvastagság, és mégsem horpadt vagy szakadt be sehol - mondta büszkén Tamás. - Most pedig megszerkesztem a liftet.

- Hagyj valamit a fizikusunknak is - szólalt meg Éva Tamás háta mögött. - Zsolt meg fog sértődni, hogy mindent nélküle csinálsz.

- Jó reggelt, Évi, felébredtél?

- Hát akkorát szólt ez a légsűrítő, hogy majdnem összeestem ijedtemben. De elismerem, nagyszerű ötlet volt.

- Mit álmodtál itt az első éjszakán? - kérdezte Tamás, és megsimogatta Évi gesztenyebarna haját.

- Bolondságokat...

- Mégis...

- Ne faggasd a menyasszonyodat, nem illik. Gyerünk reggelizni - mondta Bencze.

Éva megterítette a reggelizőasztalt. Mire a tejszínkonzerv és a gyümölcssaláta az asztalra került, Wilkins és Solt Zsolt éppen visszaérkezett a helikopterrel. Egész sereg légi fénykép-felvételt hoztak magukkal, kijelentették, hogy délig sztereoszkópjuk segítségével elkészítik a sziget térképét.

- Zsolt, neked más munkád volna.

- Éspedig?

- Évi azt mondta, bízzuk rád a lift megoldását.

Solt csak most vette alaposabban szemügyre a megapressztiton alagutat.

- Hű, de jó ez! Tudod, Tomi, hogy hogyan kellene itt a liftet megoldani?

- Nos?

- Páternoszterrel. Az alagút felső végére elasztiton gerendát teszünk. Arra jön a drótkötél és a csiga. Az egyik kiskapacitású atomreaktorunkat teszem a motorhoz energiaforrásnak. A drótkötélre teherszállító-kosarakat és személyszállító karosszékeket szerelünk.

- Várjunk a reggelivel? - kérdezte Éva. - Vagy készítek el a rántottát?

Esztí és Zsuzsi még mindig nem kerültek elő.

- Pedig megígérték, hogy egy óra múlva visszajönnek, és már vagy három órája mentek el - mondta bosszúsán Bencze. - Remélhetőleg nem érte őket semmi baj.

„Csak nem voltak a tisztás fölött, amikor a megapressztiton alagutat készítettük - gondolta nyugtalanul Tamás, de hangosan kimondani nem merte. - Hiszen megmondtuk nekik, hogy arra ne menjenek. Ha elkapta őket a rettenetes légnyomás...”

Megették a reggelit.

Utána Bencze beosztotta a munkát. Solt Zsolt megszerkeszti a liftet. Éva és Tamás a liften felszállítja a sátrakat, bútorokat a fennsíkra, és táborot vernek. Wilkins professzor elkészíti a térképet, ő maga hozzálát a műszeres és a parancsnoki sátor felállításához, és működésbe hozza a preszignotektonográfot. Zsuzsa és Esztí... nos hát, Zsuzsa és Esztí egyelőre kerüljenek épségben haza.

Amikor az expedíció másik öt tagja befejezte a reggelit, és hozzálátott a táborveréshez, Esztí és Zsuzsa mélyen benn járt az erdőben. A banánpálmák vidéke még hajnalban elmaradt mögöttük, és most a jó szagú, ismeretlen gyümölcsű lombos fák között jártak. A fák nagy részén a levelek különös módon nem vízszintesen, hanem mereven, függőlegesen álltak. Az erdő itt alig adott árnyékot, a fák fölött forrón perzselt a nap.

- Ausztráliában és Dél-Amerikában vannak ilyen fák - mondta Zsuzsa. - Egyszer földrajzórán megnéztük.

- És azt hiszem, a rémmeségekben vannak ilyenek - borzongott Esztí, - Mintha nem is volnának igazi fák, csak kísértetek.

- Hu-hu, ne ijesztgess - nevetett Zsuzsi.

A következő pillanatban megrezzentek a fák. Mintha millió kéz tépte volna az ágakat. Süvítő szélvihar keletkezett, és letépett lombok, pálmafák koronái, fatörzsek röppentek szét a levegőben. A két lány riadtan lapult egy fatörzshöz, és dobogó szívvel várta, miféle új veszedelem szakad rá.

De nem történt semmi.

A szélvihar lecsendesült. Az ég kéken ragyogott. A megtépázott fákról lepotyogott ugyan egy halom gyümölcs, és felvert madarak rebbentek szét, de más nem változott.

- Mi volt ez?

- Földrengés?

- Nem tudom. Jó volna visszafordulni.

- Arra nem merek, onnan, a völgyből jött a robaj.

- De arra kell mennünk, ott van a táborunk.

- Kerüljük meg a hegyet, én nem merek az erdőn át visszamenni.

Ijedtükben eldobálták az összegyűjtött ananászt és banánt, és négykézláb kapaszkodtak felfelé a sziklákon.

Az erdőtől kijutva kopár, vöröses színű sziklacsúcshoz értek.

- Másszunk fel, onnan körülnézhetünk - javasolta Eszti.

Nagy ügyel-bajjal felkapaszkodtak a szinte tükörsima sziklafalon.

- Mintha üvegből volna, olyan sima. Juj, visszacsúszom! - kiabálta Eszti riadtan.

- Láva föld. Hirtelen hűlt ki, azért ilyen... te, én inkább hason csúszva próbálom, kapaszkodj jól!

- Mászókötelet kellett volna hozni.

- Nem kellett volna útnak indulni.

- Képzelem, hogy keresnek.

- Majd ad nekünk Bencze.

- Pedig mi csak egy kis gyümölcsöt akartunk...

Úgy tűnt, mintha már órák óta kúsznának a perzselő napon. Eszti ért fel előbb. Egy széles, néhány négyzetméteres téglavörös kőpárkányon találta magát. Alatta, bal kéz felé, amerről jöttek, barátságosan virított az erdő - de milyen elérhetetlen mélységben! Ugyancsak messze alattuk, jobboldalt látni lehetett a nagy fennsíkot közepén széles folyóval. A folyó a fennsík déli oldalán eltűnt a zöld fák között.

- Ott van a vízesés, alatta kell lennie a táborunknak. Nézd, ott az a fényes pont... és ott, mintha mozognának. És nem hoztunk magunkkal messzelátót!

- Ott vannak, igazán ott vannak! - kiáltotta Zsuzsi. - Szabad szemmel látom. Sátorakat vernek, nézd azt a fényes, ezüstös foltot, az egy aluforte sátor.

- Hahó, hahó! - kiabált Eszti.

- Ó, te csacsi, ezt ugyan meg nem hallják.

- Milyen messzire jöttünk!
- Hát bizony jó messzire.
- Hogyan fogunk innen lejutni?
- Ahogy feljöttünk - biztatta Zsuzsa.

Eszti a fejét rázta.

- Nézd, micsoda szakadékok, én ugyan innen többé le nem mászom.
- Talán szeretnél itt maradni? Nézz csak oda...

Eszti megfordult. Most vette csak szemügyre, hová is jutottak. A sziklatömbtől nem messze ferde csonka kúp alakú hegyfok emelkedett, mögötte egy másik, harmadik, tizedik.

- Vulkánkráterek - suttogta.

- Hát persze, ezt láttuk tegnap a fennsíkról. Ezért jöttünk a szigetre. Nézd... nézz oda gyorsan... oda a szélső kúpra! Te, én lefényképezem.

Az előbb még nyugodt hegycsúcs fölött szürkés felhő keletkezett. Morgó, tompa zajjal kődarabok repültek a levegőbe, azután visszahullottak a kráterbe. Mintha egy óriás labdázott volna.

Földbe gyökerezett lábbal álltak. A kitörés legfeljebb két percig tartott. A gőzfelhő eltűnt, az előbb még füstölgő kráter mozdulatlan volt.

- Ha nem láttuk volna mind a ketten, azt hinném, hogy álmodtam - morogta Zsuzsi.

- Pihenjünk le egy kicsit, azután próbáljunk meg lejutni az erdőbe.

- Én már semmit se bánok.

Leültek a sziklára. Szemük káprázott a perzselő naptól. Mellettük a kövek hasadékaiban gyíkok sütkéreztek. Lustán, barátságosan pislogtak a két lányra.

- Induljunk - mondta Zsuzsi.

- Oda nézz, helikopterek! - kiáltotta Eszti. - Az erdő fölött köröznék.

- Minket keresnek.

- Adjunk jelet, hogy észrevegynének.

- Messzelátóval úgyis meglátják a fehér ruhánkat.

- De nem erre jönnek, a tengerpart felé repültek.

- Most visszafordultak.

- Mit csináljunk?

- Várjunk!

- Mindjárt tíz óra lesz. Öt órája mászkálunk.

Szomjasan és bágyadtan ültek a sziklán.

A gyíkokat nézték, amelyek váratlanul nagyon különösen viselkedtek. Mintha megbeszélték volna, ugyanabban a pillanatban valamennyien szélesebben futni kezdtek felfelé, a két lány mögött emelkedő kráter felé. Ugyanakkor az erdő felől is gyíkok és hangyák megvadult csapata árasztotta el a szikla oldalát.

- Ez meg mi?

Meghökkenne nézték a különös népvándorlást, és íme: az erdő és a sziklapárhány határán, éppen ott, ahol alig egy félórája jártak, fehér gőzfelhő csapott a magasba, majd egy szinte égis éró vízszugár.

- Gejzír! - kiáltott fel Zsuzsi. - Nahát, ilyet lehet látni a Yellowstone-parkban!

- Én egyáltalán nem szeretek ilyesmit látni - suttogta Eszti. - Érzed, egészen idáig fröcsköl a víz. És milyen furcsa, kénes szaga van.

Akárcsak előbb a hamu- és kődarabeső, most a gejzírkitörés is egy-két perc alatt elmúlt. Pillanatok múlva a gyíkok csapata visszahúzódott, és újra ott sütkéreztek a napon, mintha mi sem történt volna.

- Bolond ez a sziget - mondta Eszti. - Szeretném tudni, legközelebb melyik tűzhányó fog füstölni.

- Az! - kiáltott fel Zsuzsi. - Oda nézz!

Ez most már több volt a soknál.

A látóhatár szélén, egy teknőformára lapított kráterből tört most fel a hamu. Akárcsak a másik, az is szürke felhőkbe bújt, és morogva, dörögve hánnya a megkövesedett lávadarabokat.

- Eszti, tudod mit vettem észre... te, isten bizony... a vulkán és a gejzír kitörése között is tizennyolc perc telt el, a gejzír- és az újabb vulkánkitörés között is.

- Ugyan, ne beszélj ostobaságokat!

- Igazat mondok.

A föld most mintha gyengén megremegett volna, azután a morajlás is, a füstölgés is hirtelen abbamaradt.

- No, meglátjuk, tizennyolc perc múlva mi lesz. Talán a világ vége - mondta Zsuzsi.

- Remélem, inkább egy helikopter jön értünk.

- Sose fognak értünk jönni. Ha keresnek is, biztosan a banánligetekben kutatnak utánunk vagy a vízparton. Legokosabb volna valahogy útnak indulni.

- Arra lefelé? Azon a meredek sziklán? Egyenesen a gejzírt torkába?! - kiáltotta kétségbeesetten Eszti.

- Inkább itt maradni? És megvárni, amíg alattunk is kitör a szikla? Nézd, a gyíkjaink megint menekülnek.

- Tizenhét perc... - mondta elsápadva Eszti.

A tizennyolcadik percben megint kitört a gejzír. Ugyanakkorára emelkedett, ugyanúgy fröcskölt, és ugyanúgy eltűnt két perc múlva, mint az előbb.

- Menjünk, meneküljünk innen, én lerohanok a sziklán, akkor is, ha összetöröm magam! - kiáltotta Eszti.

- Várj, várj... oda nézz, itt köröz fölöttünk két helikopter. Figyeld csak, mintha jelt adnának... nézd... Jaj de jó, leszállnak!

8. fejezet

Egy kisfiú titka

Ma volt az utolsó tanítási nap. Még hozzá igen nehéz nap: számtan, földrajz, agrotechnika, művészettörténet és fizika. Folyton rohanni kellett. Számtanórán ugyan az osztályban maradtak, és tréfás egyenleteket oldottak meg. De egy egyenlet sohasem lehet olyan tréfás, hogy tizenhárom-tizennégy éves fiúk szórakozni tudjanak rajta. Földrajzórán át kellett repülni az óceánt, hogy a tanár úr megmutathassa, hogy a Colorado folyónak igazán kanyonos völgye van, pedig elég lett volna, ha becsületszavát adja, az osztály úgyis szívesen elhitte volna. Persze a repülés miatt - bárha az iskola leggyorsabb tanulmányi rakétagépén mentek - már vége volt a tízórai szünetnek, mire visszaértek. Be se kaphatták a tízórait, máris gyerünk a datolyapálmákhoz a mesterséges beporzást tanulmányozni. Művészettörténet-órán szerencsére kipihenhették magukat, mert televízión nézték meg az Akropoliszt. A tanár úr szíves figyelmükbe ajánlotta, hogy a vakációban közös kirándulást szerveznek, és tüzetesebben megnézik a klasszikus építészet legjelentősebb alkotásait, a dórt, ion és korinthuszi oszlopokat, az oromfalak timpanonjait. Hogyisne, majd éppen arra való a vakáció...

Vakáció! Ha az ember valahová elmegy, akkor oda menjen, ahová ez a szerencsefia Bencze Jancsi készül. A bátyja után a Földrengések Szigetére. Még Pataki tanár úr, a művészettörténet előadója is rámosolygott Jancsira, mint aki azt mondja: te ennél sokkal érdekesebbeket fogsz látni...

Bencze Jancsi elvörösödve nézte a művészettörténetkönyvét. Világért sem tekintett volna fel a tanár úrra, sem a pajtásaira. Hiszen ő már két hete tudta, hogy nem mehet az expedícióval, hogy a bátyja nem fog vizsga után visszajönni érte. De ha az ember augusztusban lesz tizennégy éves, és egy álló esztendeje tervezi, hogy milyen is lesz a nagyszerű kaland, és különösen, ha már az egész iskola erről beszél, az Iskolánk Lapja első oldalán közölte Bencze András tudós fényképét, és hírül adta, hogy a jövő tanévben folytatásokban fogják közölni Bencze Jancsi naplóját, aki másodkapitányi minőségben vesz részt a bátyja expedícióján, és legfőképpen, ha az ember a két legjobb barátjának is megígérte, hogy magával viszi...

Mit ér az ezer arany, amit a bátyja fájdalomdíjúl küldött? Még ha jachtot vásárolna is rajta, ha ötszáz futball-labdát vagy száz villanyvasutat; mit ér, ha nincs lelkiereje megmondani a barátainak: semmi sem lesz a nagy kalandból. András bátyám elutazott, én se fogok többet tudni az expedícióról, mint amennyit a rádió meg a televízió közvetít róla.

Megkönnyebbülten sóhajtott fel, amikor megszólalt az óra végi csengő.

Az utolsó óra fizika volt. De a mai órán nem volt szó sem Torricelli kísérleteiről, sem a leydeni palackról. Az év utolsó fizikaórája a díjkiosztások ünnepélyes alkalma volt. Ilyenkor jutalmazták meg a legkitűnőbb dolgozatokat, ilyenkor ismertették az évközi versenyek eredményét. Az évközi versenyeket havonta kétszer rendezte meg az iskolai Kísérletezők Klubja, és ilyesfajta versenyszámokból állott: rossz karóra megjavítása, fényképezőgép önálló készítése, törött kulcs és lakat villámgyors megreparálása, színes film készítése - a fényképezéstől a film másolásáig, rendezéssel, forgatókönyvírással együtt -, vitorlázás a viharos Balatonon és ehhez hasonló.

Az osztály még csak nem is csodálkozott, amikor a három első díjat a három elválaszthatatlan jó barát, Bencze Jancsi, Szász Tibi és Kerekes Imre nyerte. Azt persze nem mondom, hogy néhány irigy tekintet nem követte őket, amikor felmentek a katedrára, hogy a gyönyörű díjakat átvegyék. És nem egy nebuló sóhajtott fel arra gondolván, hogy bárcsak kevesebb időt töltött

volna bokszeccs-bámulással és fagyaltozással, és többet dolgozott volna a Kísérletezők Klubjában!

Az első díj csodálatos volt. Egy száz aranyat érő eternométer.

Ez az eternométer külsőre pontosan olyan volt, mint egy száz év előtti karóra. Felhúzni sohasem kellett. Az ember a csuklójára szíjazta, ránézett, és látta, hogy most példának okáért fél kilenc múlt nyolc perccel. Ha viszont az ember közel vette a szájához az eternométert, és udvariasan megkérdezte: hányadika is van ma? - az eternométerben lévő pici kis rádiófelvevő működésbe lépett, az óraszám lap elhomályosodott, és megjelent rajta a dátum, mondjuk 2057. június 3. Ugyanígy meg lehetett kérdezni, hogy hány fok meleg van, meg lehetett kérni, hogy most kapcsoljon át a rádió vagy a televízió ilyen és ilyen hullámhosszára... Az ember sétálgat az utcán, csuklóján egy ilyen kedves kis eternométerrel, és közben Schubert-dalokat hallgat. De aki azt hiszi, hogy az eternométer csak ennyit tud, az téved. Mindegyik kis szerkezet oldalán, ott, hol a régi karórák felhúzója volt, van egy kis gomb. Ezt meg kell nyomni, máris kiemelkedik az óralapon egy tárcsa. Ezen már ugyanúgy lehet bármely televízióállomást felhívni, mint az otthoni készülékkel.

A fizikatanár úr saját kezűleg erősítette Bencze Jancsi csuklójára az eternométert.

- No, ezt magaddal viheted arra a csodálatos szigetre - mondta barátságosan. - Mi hír a bátyádról?

- Még csak egyszer beszélünk rádió - felelte Jancsi, és rákvörösén indult a helyére.

Szász Tibi egy filmfelvevő-leadó gépet, Kerekes Imre egy televíziós adó-vevő berendezést kapott. Ezután még húsz jutalmat osztottak ki: írógépet, futball-labdát, csónakot, könyveket. Megszólalt a csengő, itt a vakáció!

Bencze Jancsi és két barátja sietve elbúcsúzott társaitól. Mindenkiel kezet ráztak, mindenkinek megígérték, hogy írni fognak, rádió is üzennek, gyűjtenek az osztály számára tengeri kagylókat és különleges növényeket, esetleg egy szelídített leopárdot is hoznak, azután kihámozták magukat a baráti ölelésekből, és elvonultak az iskolaudvar legvégébe, egy virágzó magnóliabokor alá. Itt szoktak mindig haditanácsot tartani.

- Ide figyeljetek! - suttogta Jancsi. - Az expedícióban egy kis változás történt.

- Mi... i...

- No, ne ijedjetelek úgy meg, lényegtelen változás. Csak annyi, hogy a bátyámék nem tudnak értünk jönni, mert, szóval a szigetet most nem tudják elhagyni... egyszerűen, mi önállóan fogunk oda utazni.

- És a mamád engedi? - aggódott Kerekes Imre.

- A mamákat nem kell feleslegesen nyugtalanítani - felelte Jancsi. - Otthon azt mondjuk, hogy egyszerű világ körüli útra megyünk, a nemzetközi légiúton, érted, és azon is megyünk egészen Új-Zélandig. Onnan egy ugrás az egész. Legfeljebb hatezer kilométer.

Szász Tibi nagyot füttyentett örömeiben.

- Hát így még sokkal mulatságosabb, nem szeretek felnőttekkel utazni, azoknak mindig valami bajuk van az emberrel.

- De a mamám... - mondta ijedten Imre, aki egyébként is a legvéznaabb, legkisebb volt hármuk közül.

- Menj haza, és bújj a mamád szoknyájához. Én Jancsival tartok. De hogyan fogunk utazni?

- Nézzetek ide! - kiáltott Jancsi diadalmasan. Előhúzta a zsebéből a reggeli újságot, amelyben nagy betűkkel a következő hirdetés volt:

SZEREZZEN ÖRÖMET GYERMEKÉNEK!
A LEGSZEBB VIZSGAAJÁNDÉK A QUINTOBUSZ JUNIOR.
LEGMODERNEBB TÍPUS. RADAR LÖKHÁRÍTÓ BERENDEZÉSSSEL.
ÓRÁNKÉNT 2000 KILOMÉTERES SEBESSÉGGEL MEGY!
ÜZEMANYAGA EGYMILLIÓ KILOMÉTERRE ELEGENDŐ!
HAT SZEMÉLY BEFOGADÁSÁRA ALKALMAS!
TIZENKÉT ÉVEN FELÜLI GYERMEKEK VEZETŐI JOGOSÍTVÁNYT KAPHATNAK!
KÉRJE MINDENÜTT A 2057-ES TÍPUSÚ QUINTOBUSZ JUNIORT!
ÁRA MINDÖSSZE 500 ARANY!

- Óriási - mondta Tibi.

- Igen. És honnan veszünk ötszáz aranyat?

- Itt van ni - mondta Jancsi ragyogva. - Andris bátyám küldte a mamámmal, és a mama megengedte, hogy quintobuszt vegyek rajta.

- És biztos, hogy mi odatalálunk a bátyádhoz?

Jancsi a cipője orrával vonalakat húzott a porba.

- No nézd. Ez Budapest. Itt átrepülünk, és már Indiában vagyunk. Itt még egy kis repülés, ez már Ausztrália. No most itt délkeletre... itt átrepülünk a vasárnap-hétfő délkörön... ez a pont a sziget. Beállítjuk a kormányt, még ha akarnád, se téveszthetnéd el!

- De nem kell sötétben utaznunk, csak nappal, ugye?

- Persze - mondta Szász Tibi.

- És milyen felszerelést kell magunkkal hoznunk?

- Hát... az eternométeremet viszem, és persze hozzátok el a filmfelvevőt és a televíziót... meg konzervek kellenek és ivóvíztabletták meg sítalp meg korcsolya... egyszóval minden, amit jónak láttok.

- És mikor indulnánk?

- Amikor akarjátok. Legjobb volna vasárnap. Három nap untig elég az előkészületekhez.

- Pontosan ott leszünk.

- Hát akkor szervusz.

- Szervusz.

Vasárnap hajnalban Jancsi arra ébredt, hogy édesanyja az ágya mellett áll, és aggódva figyel.

- Mi van veled, kisfiam? Egész éjszaka nyöszörögtél. Fáj valamid? Akkor inkább halasszátok el a kirándulást.

- Ó, nem, világért sem! - kiáltott Jancsi, és kiugrott az ágyból. - Talán egy picivel többet ettem vacsorára. Meg nagyon izgalmas könyvet olvastam.

- Látod, nem tudsz magadra vigyázni, és azt akarod, hogy egyedül elengedjelek.

„Hiszen már máskor is utaztam a barátaimmal” - akarta mondani Jancsi, de inkább hallgatott. Tudta ő jól, hogy miért nyöszörgött egész éjjel. Mégiscsak meg kellene mondani édesanyáéknak, hogy hová mennek, de akkor nem engednék el. És végeredményben mi bajuk lehet? Vagy megtalálják Andrisékat, vagy visszafordulnak... Igen, ha akármilyen baj lesz, azonnal visszafordulnak...

Ez a gondolat úgy megvigasztalta, hogy még a reggeli is ízlett. A kalácsból kétszer is kért.

- Jancsi, Jancsi, én igazán nem sajnálom, de te mondtad, hogy a gyomrod...

- Már egészen jól van a gyomrom - jelentette ki a fiatalember, és zsebébe is gyűrt egy darabot a kedvenc mákos kalácsból.

Imre és Tibi a megbeszélt időre, kilenc órára érte jött. A sovány, szőke Imre alig bírta cipelni a felszerelést. Sítalp, túrabakancs, húskonzerv, még tangóharmonika és játék mackó is volt nála.

A Quintobusz Junior Jancsiék házának tetőteraszán útra készen állt. Gyönyörű kis gép volt. Almazöld testtel, ezüst díszítéssel. Oldalán aranybetűs felírással a gép neve: *Jó barátok*.

- Ezek mi vagyunk - magyarázta Jancsi, és magáéhoz ölelte két barátját.

Idősebb Bencze András mérnök - Jancsi papája - fényképeket készített indulás előtt a *Jó barátok* legénységéről. Mindhárman az iskolai egyenruhát viselték, könnyű fehér szixtilon nadrágot, kihajtott nyakú inget, világoskék pulóvert és fehér sapkát. Bencze Jancsi nyúlánk, barna hajú, csinos fiú volt. Szász Tibi zömök, fekete gyerek és a harmadik, a szeplős, szőke Imre - nagyon mulatságosan festettek együtt.

- Vigyázzatok magatokra, kisfiam! - aggodalmaskodott a mama.

- No, hiszen nem mennek a világ végére...

- Le ne térjetelek a nemzetközi útvonalról! Ne napozzatok túl sokat! Vigyázzatok a gyomrotokra! Legkésőbb két hét múlva gyertek haza!

- Hagyd őket, édes szívem! - mondta újra a papa, és mosolygott. - Nem tudod megszokni, hogy Jancsi nem kisgyerek már, hanem rendes, komoly, megbízható nagy fiú, nem csinál soha semmilyen ostobaságot.

Jancsi úgy hallgatta a dicséretet, mintha mázsás sziklát gördítettek volna a szívére. Átölelte szülei nyakát, és arra gondolt, hogy legalább édesapának talán mégis szólni kellett volna. De azután barátaira nézett, és keményen kihúzta magát:

- Beszállás, indulunk.

Tibi kezelte a rádiót. Imre, a „másodpilóta” kibámult az ablakon.

- Jó mulatást! - kiáltotta apa és anya, és a *Jó barátok* gyönyörű ezüstszárnnyai a levegőbe emelkedtek.

Jancsi az egyes gombot kapcsolta be - a repülőgépet. Az irányító szerkezetet ráállította az egy kilométer magasságban húzódó sötétkék színű nemzetközi légiútra. A lámpák mindenütt szabadot jeleztek. Fölöttük az azúrkék nyári ég, alattuk zöld erdők, selymes rétek, vidám színű városok suhantak el. A három fiú szívét az öröm és a szabadság érzése szinte szétfeszítette.

- Repülünk... repülünk! - kiabálta Imre, és széttárt karral futott fel és alá a quintobuszban, amíg végül is nekiszaladt egy asztalkának, és feldöntötte a málnaszörppel teli üveget.

- Nézzétek, de szép hegyek!

- Nézzétek, milyen csodálatos várkastély!

- Erre jártunk egyszer történelemórán.
- Ó, milyen pompás kalandok várnak ránk!
- Legénység! Az úttörőindulót! - vezényelte Jancsi.

Szász Tibi nyakába akasztotta a tangóharmonikát, és a jó barátok teli torokból rázendítettek:

*Büszke név az úttörő,
Viharban edzett, drága név.
Ha hallod a szót: úttörő,
Nevedre százszor büszke légy!*

*Aki az első kődarabból
pattintotta az első dárdát,
aki az első vad viharból
szelídítette kályhánk lángját,
aki először szórt a földbe
kalászbá szökkenő magot,
aki sziklát és erdőt törve
a jövőért alkotott,*

*a messze hullott századokban
testvéred, társad, ősed ő,
az ő nevében vidd a zászlót
új diadalra, úttörő!*

*Akit először csábítottak
vad vizekre a tengerek,
akik először áhítottak
kutatni földet és eget,
akik soha meg nem remegve
széttörtek bálványt, babonát,
akik ránk, szabad emberekre
hagyták az örömteli mát,*

*a messze hullott századokban
testvéred, társad, ősed ő,
ha szíved bátor tette dobban,
vele csatázol, úttörő...*

- Hohó, ez az induló most olyan, mintha egészen nekünk írták volna! - ragyogott Jancsi. - Most pedig mindenki szíjazza le magát. A Ceylontól délre fekvő százhármasszámú Béke-szigeten leszállunk és meguzsonnázunk. Rengeteg fagyaltot.

- Hurrá! - kiáltották a fiúk, és áhítattal figyelték, amint Jancsi lenyomja a „leszállás” gombot.
- Rádiós, fogd a repülőteret! - adta ki az utasítást.

Tibi villámgyorsan állította be a százhármasszámú sziget hullámhosszát.

A REPÜLŐTÉR FOGAD... A REPÜLŐTÉR FOGAD...
8-AS FUTÓPÁLYA SZABAD... NYOLCASRA LESZÁLLHAT!

- jelentkezett a repülőtér.

A Quintobusz Junior kezelése valóban gyerekjáték volt. Minden gombnyomásra működött, és minden gombon pontos jelzés és utasítás volt, mikor hol kell megnyomni vagy megcsavarni. Most is csak meg kellett forgatni a „leszállás” jelzőgombot, lenyomni a nyolcas billentyűt, és a *Jó barátok* zökkenés nélkül földet ért.

A Béke-szigetek - ha még emlékeztek rá, kedves olvasóim, amint már elmondtam - a nemzetközi tengeri út teljes hosszában megtalálhatók. Barátságos, elasztitomból készült mesterséges földdarabok, amolyan kedves kiránduló- és pihenőhelyek. Egy-két órára leszáll itt az utas, újságot vásárol, fagyaltot eszik, fürdik a tengerben, azután továbbmegy.

A három fiú kiszállt a quintobuszból, és a pálmafák alatt elindult a cukrászda felé.

- Fürdünk? - kérdezte Tibi.

- Inkább siessünk tovább - javasolta Jancsi. - Az út fele még előttünk áll. Sötétedés előtt jó volna odaérni.

- Akkor minek szálltunk le?

- Fagyit enni. És vásároljunk rengeteg süteményt, mert ilyesmihez sokáig nem jutunk. Azonkívül írjunk levelet a szüleinknek. Írjuk meg, hogy Andris után megyünk.

- Hogyne, hogy utolérjenek.

- Ó, ettől nem kell félni. Amíg Indiából Pestre ér a levél, az legalább öt óra, és azalatt bottal üthetik a nyomunkat.

- Inkább üzenjünk rádión akkor, amikor már a szigetre értünk!

- Nem bánom.

Megérkeztek a cukrászdába. A kertben a datolya- és banánpálmák alatt kerek asztalkákon nagy csészékben hideg habos kakaó állt, mellette tálcán sütemény és fagyalt. Az ember bedobott a kiszolgálólapba egy ötfillérest, és annyit ehetett, amennyi belefért.

- Tulajdonképpen itt is el lehetne tölteni a vakációt. Strandra járnánk, vitorlázhatnánk - mondta bátortalanul Imre.

- Még hazamehetsz, diákigazolvánnyal ingyen elvisz a rendes quintobuszjárat.

- Dehogyan megyek, éppen csak úgy mondtam.

Jóllaktak, alig bírtak szuszogni.

- Egy hátizsákot szedjünk tele banánnal és datolyával - mondta Tibi. - Ki tudja, vannak-e gyümölcsfák a Földrengések Szigetén.

- Jó. Én felmászom erre a banánpálmára - ugrott fel Jancsi.

Még ötméternyit sem kapaszkodhatott, amikor megjelent egy rendőr. Fehér egyenruhát és elegáns, ellenzős tányérsapkát viselt. Jancsi, valaha régen, öt-hat esztendőskorában rendőr szeretett volna lenni, úgy tetszett neki ez a sapka.

- Fiatalember, mit csinál a fán? - érdeklődött a rendőr.

- Banánt szedek.

- Éhes?

- I...igen...

- Hát fáradjon le, fiatalember. Tessék, itt is van banán - és a rendőr barátságosan nyújtott Jancsi felé egy koszorú gyümölcsöt.

- De nekem sok kell - felelte Jancsi, de azért jobbnak látta leugrani a fáról.

- A barátai is kaphatnak.

- De mi magunkkal akarjuk vinni a quintobuszba.

- Miért, hová mennek?

- Csak úgy... kirándulgatunk.

- Mindenhol kaphatnak banánt.

- Hátha... hátha nem.

A rendőr egyszerre nagyon kíváncsi lett.

- Tulajdonképpen hová is utaznak?

- Most Ausztráliába... onnan Japánba... onnan Amerikába... onnan majd haza.

- És kivel?

- Hármasban.

- Milyen járművel?

- A mi quintobuszunkkal, a *Jó barátok*-kal. Otthagytuk a repülőtérén.

- No, ne tréfáljanak. És ki vezeti?

- Hát én. Quintobusz Junior. Van ám jogosítványom.

- Látni szeretném.

Jancsi megmutatta a vezetői igazolványt, sőt biztonság okáért még a tiszta kitűnő bizonyítványát is, és hozzátette:

- Mi hárman az osztály legjobb tanulói vagyunk és a fizikai verseny győztesei. És a quintobuszt is vizsgajutalmul kaptam a bátyámtól.

- Ilyen sok pénze van a bátyjának?

- Igen, a bátyám tudós. Bencze András geológus, aki elment az expedícióval a Földrengések Szigetére.

- Hm... erről az expedícióról én is hallottam - mondta a rendőr, és majd, mint akiben hirtelen villant fel a gyanú, szúrósan nézett Jancsi szemébe.

- Nézzen csak rám, fiatal barátom, biztosan elengedték magukat hazulról?

- Persze hogy biztos - felelte Jancsi sértődötten.

- Én elhiszem, de azért szeretnék beszélni a szüleikkel.

És a rendőr felírta Jancsiék telefonszámát, és azonnal fel is hívta a Bencze-lakást.

Öt perc múlva visszajött.

- Hát kérem szépen, rendben van. Édesapja igazolta, hogy egyenes úton járnak. De kedves fiam, hallgassanak rám, ne közelítsék meg a viharzónát! Ahol a piros jelzések kezdődnek, ott vissza kell fordulni, én bizony tizennégy éves fiúkat nem engednék el egyedül ekkora útra.

- Ó, mi már voltunk tavaly Afrikában is, Szudánban.

A rendőr búcsúzóul visszaszólt:

- Szedjenek banánt, ha tetszik, de ne tördeljék le a leveleket. Tudják, nekem is van egy akkora fiacskám, mint amekkorák maguk.

Süteménnyel és gyümölccsel megrakodva tértek vissza a repülőtérre. A repülőtér a sziget legmagasabb partján volt, jól lehetett innen látni a strandot, a jókedvűen lubickoló, fröcskölő gyereksereget és a kéklő óceánon suhanó vitorlásokat.

Jancsi szívét összeszorította valami. „Csak nem félek? - gondolta dacosan. - Nem, én nem vagyok gyáva.”

Beszálltak a *Jó barátok*-ba, de kissé csendesebben, mint reggel. Jancsi benyomta az indítógombot, a quintobusz suhanva szállt vissza a sötétkék színnel jelzett útvonalra, és száguldott tovább a Csendes-óceán felé.

Elmaradtak a hegyek és folyók, szigetek és tengeröblök. A gép orrában levő földgömbre szabályosan berajzolta az ellenőrző műszer a megtett utat. A fiúk szívdobogva lesték, mint közelednek Ausztráliához, azután mint jutnak túl rajta.

- Oda nézzetek! - mutatott Tibi a távolba.

Az égen villanó vörös fények futottak feléjük. Mintha mindegyik külön kiáltotta volna, hogy „Megállj! Forduljatok vissza!”.

Kerekes Imre behunyta a szemét. „Anyuka... anyukám...” - motyogta, de hangosan nem mert szólni.

- Mik ezek? - kérdezte suttogva Szász Tibi.

- A nemzetközi út vége, erre balra megy tovább a rendes út, de nekünk ott, ahol az a sok piros van, le kell térnünk jobbra.

- Le tudsz térni?

- Persze - mondta Jancsi, és szeretett volna nagyon nyugodtan válaszolni, de a hangja megcsuklott. - Persze, csak egyszerűen jobbra kell fordítani a kormányt.

Ez sajnos, nem volt igaz. Az áruházban ugyanis, ahol a Quintobusz Juniort vásárolták, egy ismertető füzetet is kaptak hozzá. A füzet állítása szerint a Quintobusz Junior biztonsági szerkezete olyan, hogy nem lehet letéríteni a szabályozott zónából. De Jancsi úgy gondolta, ezt csak azért írják, hogy a mamák nyugodtan elengedjék a gyerekeiket.

- Jancsi, hol kell letérnünk?

- Itt, most.

Fönn a különös, piros csíkos ég, lenn a hullámozó tenger.

Jancsi nagyot sóhajtott, és teljes erejéből jobbra rántotta a kormányt. A kormány azonban alig mozdult, és a *Jó barátok* - az ellenőrző térkép tanúsága szerint - kissé balra tért le, vagyis szabályosan követte a Japán felé vezető nemzetközi útvonalat.

- Hó ... rukk! - kiáltott Jancsi. Teljes erővel nekilendült, még egyszer, két kézzel csavarta el a kormányt. A quintobusz hatalmasat zökkent, és jobbra fordult.

Egy darabig süvítve szállt előre, azután zuhanni kezdett.

Jancsi megzavarodva rángatta a kormánykereket hol jobbra, hol balra. Érezte, hogy a műszer megfeszül, ellenáll, nem abba az irányba fordul, amelyikre ő kényszeríti. Megpróbált ismét felemelkedni, de most egy óriási szélroham oldalra fordította a quintobuszt. Jancsi arcán verejtékcseppek gyöngyöztek. Kapkodva rángatta, forgatta a kereket.

Hatalmas roppanás.

Jancsi kezében ott maradt a törött a kormány.

Még mielőtt gondolkozni tudott volna, a szabályozó gombokhoz kapott, és hajózásra - a négyes gombra - kapcsolta át a gépet. Ez volt a szerencse. Fél perc múlva a *Jó barátok* óriási csattanással vágódott a hullámokra. De a víz nem nyelte el, hanem sodorta, dobálta viharzó hátán.

A három gyerek félig eszméletlenül bújt egymáshoz.

Az ablakon át harsogó, sötétzöld hullámok fenyegettek.

A műszerek mintha megőrültek volna, összevissza mutattak magasságot, légnyomást. A kormányt pedig hiába csavargatták. Az bizony el volt törve.

9. fejezet

Ahol az óriások játszanak

Aznap délelőtt, amikor Wilkins a térkép készítésével, Eszti és Zsuzsi gyümölcszedéssel, a többiek pedig táborveréssel voltak elfoglalva, Bencze András megkezdte a preszignotektonográf felszerelését.

Jó három órát dolgozott, amíg bekapcsolt mindent: légnyomásváltozást, hőmérsékletet, levegőelektromosságot, kozmikus sugárzást, magmaáramlást, holdvonzást, napvonzást, apályt, dagályt.

- No, ez körülbelül kész - mondta végül, és zsebkendőjével megtörülte a nyakát. - Hű, de fülledt meleg van. Várjunk csak, bekapcsoltam-e a levegő nedvességtartalom-mérőjét is? Helyes, bekapcsoltam...

Az aluforte falú műszersátor háttérében volt a vetítő-nylon. Bencze leült egy székre a kapcsolótáblához, és figyelte a zöldes fényű vonalakat a grafikonon. A következő pillanatban felugrott.

- No, ez azután jól kezdődik, öt kilométeres körzetben mindjárt földrengés lesz.

Izgatottan figyelte a tektonikus egység növekedését. Mínusz ötről felment mínusz háromra, mínusz kettőre, már megközelítette a negatív és pozitív számok határát.

A következő pillanatban a zöld vonal ismét a nulla alá zuhant, mégpedig mélyen, a mínusz nyolcra.

- Úgy látszik, káprázott a szemem - morogta Bencze, és ismét leült a grafikkal szemben.

Alig egy perc múlva a zöld fénycsík ismét emelkedni kezdett. Először lassan, azután mind meredekebben közeledett a pozitív számokhoz. Most ismét a negatív-pozitív számok határáig ugrott fel. Fél perc múlva ismét valahol lenn, a mínuszt nyolc körül volt. Bencze a szeizmográfhoz (földrengésjelző készülékhez) ment, és meglepve látta, hogy az is szabályosan jelezte az egyébként észre nem vehető, néhány kilométer távolságban lezajlott gyenge földrengést.

- No, ez nagyon érdekes - morogta, és visszaült a kapcsolótáblához.

Észre sem vette, hogy telik az idő, hogy ebédelni kellene már, vagy utána nézni, mit csinál az expedíció többi tagja. Bámult, bámult a preszignotektonográfra, azután a karóráját nézte. Mintha titkos szerkezet igazgatná, a feszültség csúcspontjai között mindig tizennyolc perc telt el. És a szeizmográfok mindig azt mutatták, hogy a közelben valahol műszerrel is alig felfogható földrengések voltak.

- Ez az, ez lesz a megoldás! - kiáltott fel hangosan Bencze. - Ennek kell a nyomára jutni, az elv világos...

Egy pillanatra eszébe jutott, hogy enni kellene valamit. De a tizennyolc percenként megismétlődő jelenség nem hagyta nyugton.

„Feljegyezték, hogy a Yellowstone-parkban van olyan gejzír, amelyik percre pontosan működik, de hogy egy egész sziget... ilyen szabályossággal... hihetetlen...”

- Professzor úr, jöjjön vacsorázni!

- Tessék? - riadt fel Bencze.

A sátor előtt ott állt az egész társaság.

- No, igazán jöjjön már. Negyedszer szólunk, de maga nem is hallja - duzzogott Eszti.

- Jó, megyek már.

Bencze még egyszer gondosan megnézte, hogy a készülék jegyzi-e a grafikonokat, azután kilépett a tisztásra.

- Nini, hiszen maguk varázslók!

- Ugye? - nevetett Eszti. - Mi sem lustálkodtunk egész nap.

- Egész nap? Hát hány óra van most?

- Háromnegyed öt. És maga reggel óta nem evett semmit.

- Nem baj, most pótolom.

A táborra valóban nem lehetett ráismerni.

A folyóparton készen állt a parancsnoki sátor. A sátor ablakain moszkítóháló, előtte felfújható kerti bútor, asztal, nyugágyak. A sátor körül a fű szépen elgereblyézve, és kavicsból készült út vezet a megapressztiton lifthez. A lift kitűnően működött. Bencze beült a kényelmes karosszékbe, és néhány pillanat múlva kiszállt a felső teraszon, ahol egymás mellett sorakozott a nyolc lakósátor. A sátrak között térség volt, itt sorakoztak szuperorlon védőkkel letakarva a helikopterek. A sátrak előtt négy asztal állt székekkel, és a középső, szépen megterített asztalon nagy tálakban az étel: sült hal, roston sült hús, saláta, tejszín, gyümölcs.

- Holnap megkezdjük a szigetcsoport felkutatását - mondta Bencze, amikor helyet foglaltak az asztalnál. - Amint a műszerekből eddig is látom, ez az egész vidék állandó mozgásban van. Legalább húsz-harminc kis sziget és korallzátony van körülöttünk, amelyek szakadatlanul süllyednek-emelkednek. A legtöbb egy-két évig él, azután elnyeli a tenger. Ezért növény sem igen akad rajtuk. Fehér kagylótörmelék, láva vagy tengeri homok borítja.

- Hogy lehetséges, hogy ez a sziget már legalább hatvan éve fennáll? - kérdezte Wilkins. - Megvizsgáltam a folyóparton néhány vihar kicsavarta fát. Az évgűrük negyven-ötven évet mutattak.

- Igen - mondta lelkesen Bencze -, éppen ez a csodálatos, hogy erre a szigetre telepedtünk. Ennek a szigetnek valami titka van, mert ha a tektonográfom nem csal, ezt már naponta ötvenszer el kellett volna pusztítania a földrengéseknek. De valahányszor a tektonikus egység megközelíti azt a feszültséget, amely már csak földrengéssel volna kioldható, valamilyen változás történik, ami az erőket levezeti. Ez pedig nem lehet más, mint szabályos időközökben megismétlődő vulkán- vagy gejzírkítörés.

A társaság tagjai egymásra néztek, és hangosan hahotázni kezdtek.

- Ugye, igazat mondtunk?! - kiáltotta Eszti és Zsuzsi.

- Mi az, mi történt? - érdeklődött Bencze.

Solt Zsolt felállt, felemelte vízzel teli poharát.

- A hősök egészségére, ugyanis az történt, hogy amikor Eszti és Zsuzsi reggel elkalandozott az erdőben, mi Wilkins tanár úrral észrevettük őket, és a helikopterrel leszálltunk értük. Ők pedig azóta folyton-folyvást azt mesélik, hogy egy elvarázsolt tisztáson ültek, ahol tizenhárman percenként vulkánok törtek ki, és gejzírek csaptak föl. Mi azt mondtuk, hogy Zsuzsi újságíró-kitalálása az egész. Most ünnepélyesen bocsánatot kérek.

Bencze piros lett az izgalomtól.

- Merre, hol látták?

- Az erdő felett, arra - mutatott Eszti.

- Hajnalban odakalauzolnának?

Zsuzsi Esztire nézett. Pár órával ezelőtt, amikor Wilkins és Solt Zsolt végre felszedték őket a helikopterre, mindketten esküvel fogadták, hogy az ilyen boszorkánytájék közelébe se mennek többé. De Eszti, mintha minden veszélyről megfélemedezett volna, elpirult, és úgy suttogetta, akár csak egy szerelmi vallomást:

- Boldogan, akár most mindjárt.

- Nem, köszönöm, egy fél óra múlva lemegy a nap, és sötétben nem indulunk el. Inkább fejezzük be a vacsorát, és feküdjünk le! Eleget dolgoztunk ma. Zsuzsika, magát megkérem, hogy küldjön haza rádiójelentést: jól vagyunk, a munkáról még nincs mit mondanunk.

A társaság még a gyümölcsöt ette, amikor hirtelen sötét lett. Lilásszürke felhő borította el az eget, és olyan szél csapott a tisztásra, hogy majdnem felborította a sátrakat, pedig igazán jól voltak rögzítve, mélyen a földbe vert elasztiton cölöpökhöz, viharálló drótkötelekkel.

A szél az asztalról úgy lesodorta a teli tálakat, mintha papírszeletek lettek volna.

- Gyerünk le a parancsnoki sátorba! - adta ki az utasítást Bencze.

Egymásba kapaszkodva jutottak el a megapressztiton liftig, és egymás után ereszkedtek le a völgybe. Itt nem tombolt úgy a szél, nem rázta a sátrakat, de a hangja még kísértetiesebb volt. Mintha hadseregek száguldanának odafönn, mintha elvarázsolt lelkek süvitenének, úgy hangzott ide le a fennsíkot végigsöprő orkán.

Vacogva ültek egymás mellett a parancsnoki sátorban. Még a barátságos atomlux-fény sem tudta őket kedvre deríteni. Az aluforte fal egyik tulajdonsága, hogy kívülről átláthatatlan, de belülről áttetsző, akár az üveg. Az expedíció tagjai a félrehúzott függöny mögül jól láthatták, amint a koromsötét eget félelmetes villámok szántják. A villámlást akkora dörrenések kísérték, hogy százszorososan harsogtak túl a bömbölő tenger, a szélvihar és a vízesés zaját.

- Játszunk valamit? - kérdezte barátságosan Bencze.

- Ilyenkor játszani? - vacogott Éva.

Bencze mosolygott.

- Miért ne? Nagyon sok hasonló vihart fogunk átélni. Ne feledjék el: a déli féltekén most van tél, amikor nálunk otthon júniusi verőfény van.

- Akkor bolondság volt most jönni - tört ki Solt Zsoltból.

- Hát nyaralni nem is most jöttem volna. De a legtöbb földrengés is ilyenkor van ám. Gyertek, nézzük csak meg a tektonográfunkat, befolyásolja-e a vihar a gejzírek működését.

Odakinn megeredt az eső. Minthogyha óriási hordóból zúdult volna alá, ömlött, zuhogott a fákról, a hegyoldalról a rengeteg víztömeg.

- Szerencse, hogy a folyómeder felé lejt a tisztás, különben kiöntene minket a víz, mint az ürgéket.

- Nem áradhat ki a folyó? - aggodalmaskodott Wilkins.

- Hát bizony az megeshetik. Akkor a quintobuszunk lesz a Noé bárkája.

A preszignotektonográf zavartalanul működött. Csak a zöld fénysugár vibrált szakadatlanul. Belefájdult a szem.

- Mi okozza ezt az ugrálást? - kérdezte Eszti.

- Sok minden. Például a légnyomásváltozás. Nézzék csak a légnyomásmérőt, most hétszázhatvanöt van, most hétszázötvenháromra esett; gondolják csak el, egyik pillanatról a másikra hogyan változik a szigetünkre nehezedő légoszlop súlya, azután a szél homokkal, kövekkel betemethet egy-egy krátert, nézzék csak, már régen eltelt tizennyolc perc, de a feszültség nem oldódott fel. Nézzék, állandóan a pozitív-negatív számok határán vagyunk, most már plusz egy, figyeljék csak a szeizmográfot, most jelzi a földrengést... szigetünkön most működik egy vulkán... már ismét megnyugodott. Nézzék, a feszültség is mínusz hatra esett vissza.

- Professzor úr, tudja mi volna érdekes? Ha az ember nemcsak a tektonikus egység ingadozását láthatná, hanem a vulkán kitörését is - mondta Tamás.

- Ebben mesterkedünk, kedves barátom. Holnap hajnalban a vulkánok krátereiben tíz televíziós felvevőgépet fogunk elhelyezni!

Hajnalra elcsöndesedett a vihar. A föld sáros volt még, és a folyó megduzzadt, letört faágakat hurcolt magával, de a fák fölött melegen sütött a nap. A társaságnak azonban csak négy tagja indulhatott az expedícióra. Éva ijedten jelentette Benczének, hogy Zsuzsán és önmagán különös, ijesztő betegséget vett észre. Szemük gyulladásba jött, orruk megduzzadt, nehezen és fájdalmasan nyelnek, a közérzetük rossz. Az omniszkóp a rendesnél valamivel magasabb pulzust és kis hőemelkedést mutat, semmi más. Valószínűleg rovarcsípés vagy valami ismeretlen vírus okozta a bajt. Amíg a baj okát meg nem találja, szigorú elkülönítést javasol, és hát... hát egyelőre sejtelve sincs róla, hogy mit csináljanak.

Bencze gondterhelten csóválta a fejét. Ekkor mászott elő a sátorból Wilkins tanár úr is. Az ő szeme is be volt dagadva, és rettenetesen prüszkölt.

- Jó reggelt! - köszönt barátságosan. - Az ördög vinné, kitört rajtam a nátha.

- Micsoda? - érdeklődött az ifjú orvosjelölt.

- Nem látja, Évike? Egészen beragadt a szemem.

- Hogyan mondta, tanár úr? Mi baja van?

- Náthás vagyok...

- Nahát - mondta Éva -, én még ilyet sose láttam. És nagy baj ez?

Wilkins nevetett.

- Nem nagy baj, csak kellemetlen. Ötven évvel ezelőtt ez még olyan betegség volt, mint most a penicilinkütés. Semmi. Két nap alatt elmúlik.

- Próbáljak valamit csinálni? - kérdezte a tudós orvosnő.

- Nem érdemes. Két nap alatt elmúlik. Valaha kísérleteztek mindenfélével. Injekciókkal, cseppekkel, kenőccsel, teát ittak, szaliciltartalmú gyógyszereket szedtek. De amióta szabályozott időjárás van, és gyerekkortól kötelező a sport, azóta Európában nem fordul elő. Mondja, ezt maga nem tanulta?

- Orvostörténelmet csak ötödéves korunkban tanulunk.

- Aha.

- És most akkor mit csinálunk azokkal, akik náthásak?

- Aki akar, maradjon egy-két napig ágyban, és igyék sok teát. Ja, és adjanak mindenkinek öt tucat zsebkendőt.

Így történt, hogy Évi és Zsuzsi otthon maradt. Takarókba burkolva, nyugágyakon kifeküdtek a napra, és rádiót hallgattak.

Wilkins az egészségesekekhez csatlakozott. Ők helikopterre szálltak, és Eszti vezetésével elindultak a vulkánokhoz.

Arra a sziklapárányra ereszkedtek le, amelyiken előző nap a két lány kuksolt. Bencze itt szerelte fel az egyik televíziós készüléket, azután gondosan tanulmányozta a sziget térképét.

- Ha a számításaim nem csálnak, ennek, ennek és ennek a vulkánnak kell működnie - jelölt meg piros ceruzával néhány pontot. - A feladatunk az: úgy kell a kráterekben elhelyezni a felvevőgépeket, hogy ne sérüljenek meg, de a lehető legjobban látni lehessen a kitörő láva útját.

- Védőtokok vannak a felvevőgépekhez? - kérdezte Tamás.

- Persze. Törhetetlen, nem olvadó, nem homályosodó üvegtokok, belső atomlux világítással. Nem is ez a probléma.

- Hanem?

- Hanem? - nevetett Bencze. - Bevinni a gépet a kráterbe.

- Bevinni? - hűlt el Eszti. - Talán kötéllel leengedni.

- De csak a legvégső esetben, mert nagyon fontos, hogy a gép pontosan és jól legyen elhelyezve, hogy minél teljesebb és tökéletesebb képet adjon.

- Én vállalom - szólt Tamás. - Helikopterrel a kráter szájához ereszkedem, és onnan leviszem a gépet.

- Nem - mondta Bencze. - Ti Eszttel és Wilkins tanár úrral itt maradtok, és a televíziós vevőkészüléken ellenőrzitek az utamat.

Wilkins, aki eddig egy szót sem szólt, csak a sziget térképén jegyezgetett, rátette a kezét Bencze vállára.

- Kedves kollégám, kár ezen vitatkozni is. Egy-egy vulkánkrátert negyedóra alatt kell megmászunk, hogy baj ne történjék. Tehát kettesével, felváltva megyünk. Egy marad a helikopterben, és állandóan a kráter fölött lebeg, szükség esetén mentőkötelet dob le, utána a másik kettő megy a másik vulkánhoz. - Ezután gyorsan hozzátette: - Most én indulok Tamással. Adja ide a védőruhákat.

A védőruha könnyű azbesztszállal átszőtt szixtilonból készült, védőmaszkkal, oxigéntartállyal. Tamás és Wilkins pillanatok alatt magukra öltötték.

- Indulhatunk?

- Még nem - mondta Bencze. - Előbb nézzük meg, mit mondanak a műszerek.

A televíziós készüléken a műszersátor adóállomása volt látható. Bencze figyelmesen nézte a preszignotektonográf jelzéseit.

- Kitörés készül, emelkedik a zöld sáv, valószínűleg a hármask vulkán fog kitörni.

Körülbelül öt percet vártak, amikor a térképükön hármassal jelzett kráter fölött gőz- és hamufelhők bukkantak fel, majd széles sugárban ömleni kezdett a láva.

- Hű, de mérges! - borzongott Eszti. - Nem szeretnék most odamászni.

- Pedig éppen oda kell mászni - felelte Wilkins -, mert ez a kráter most valószínűleg pihenni fog néhány órát.

- Indulhatunk? - topogott türelmetlenül Tamás.

- Helyes. Vigyék a felvevőgépet és a műszereket, mi innen ellenőrizzük az elhelyezését.

Tamás és Wilkins helikoptere néhány pillanat múlva a vulkán felett volt. Ez a tűzhányó tulajdonképpen nem is volt hegy, jóformán csak ferde krátere emelkedett ki a földből. A helikopter utasai aggodalmasan nézték a tátongó, teknőforma nyílást, amelyből még mindig füst és gőz csapott fel, és jól látszott, amint vagy ötven-száz méternyi mélységben fortyogva kavargott a láva, akárcsak az üstben a baracklekvár.

Tamás ejtőernyőt erősített a hátára, és ugráshoz készült.

Ez az ejtőernyő abban különbözött a rendes ugróernyőktől, hogy két erős heveder és acélkampó rögzítette a helikopterhez. Tehát aki leugrott, az nem szakadt el teljesen a géptől, hanem lógott a levegőben. Ezt a hevedert a helikopterből mélyebbre lehetett engedni, és vissza is lehetett húzni. Vagyis ha Tamásnak sikerül elhelyezni a felvevőgépet, utána nem kell leszállnia a helikopternek, hanem Wilkins egyszerűen egy kis motor segítségével felcsavarja a hevedert, és visszahúzza a gépbe. „Milyen egyszerű” - mondjátok ti. Igen ám, de gondolatok arra, hogy annak, aki a helikopterben marad, milyen kitűnően kell kezelnie a gépet, hogy az ejtőernyőn lógó ember neki ne ütközzék fának, sziklának, hogy kellő időben csavarja fel vagy le a kötelet. Még egy egyszerű rét vagy erdő fölött is! Hát még egy izzó vulkán tetején!

Tamás gondosan megigazította magán a szíjakat, azután kiugrott. A helikopter alacsonyan lebegett, legföljebb öt-hatszáz méterrel a kráter fölött. Az ugrás után száz méterrel az ernyő már ki is nyílt, és Tamás szemügre vehette a terepet. A hamufelhő már-már eloszlott, de forró, kénes levegő csapott fel.

Tamás bekapcsolta az oxigénfejlesztőt, és megrántotta a jelzősinórt, mire Wilkins óvatosan engedni kezdte a hevedert.

Újabb száz méterrel közeledett a kráterhez. Most már látni lehetett, hogy a vulkán kéménye belül lépcsős. Vagyis a láva minden újabb kitöréskor újabb rétegeket ragasztott hozzá.

Tamás ismét meghúzta a jelzősinórt. A kötel vége most már a kráter pereméig ért. Tamás lassú, óvatos mozdulattal lépett a földre. Attól tartott, hogy a forró láva tapadni fog, mint az olvadt aszfalt, de szerencsére, ahol földet ért, szilárdnak érezte a talajt. A védőruhán át is érezte a kráterből áramló, perzselő forróságot. Nehezen lélegzett, pedig az oxigénpalack kitűnően működött. A lába nehéz volt, félve csúszkált a kráter keskeny peremén. Pedig sietni kellett, hiszen nem lehet tudni, egy óra múlva, vagy akár fél óra múlva is, nem működik-e ismét ez a vulkán. Letette a felvevőgépet és a tektonográfot egy sziklahasadékba, és beleszólt a mikrofonba:

- Itt Barlay, a világítást bekapcsolom. Rögzíthetem a gépet?

Három kilométerrel odébb, a sziklapárkányon, a televíziós vevőkészülék működni kezdett. Bencze András jól láthatta a képet: Tamást, amint óvatosan próbál lejjebb jutni, a fénycsövet, amely bevilágítja a kútszerű, izzó, fortyogó mélységet.

- Próbáljam lejjebb vinni? - hangzott Tamás kérdése.

Bencze rádión küldte a választ:

- Csak akkor, ha veszélytelen.

„Szóval kell” - gondolta Tamás, és ismét meghúzta a jelzősinórt. Wilkins a helikopterben, már így is aggodalmasan figyelte az óramutatót, most megcsóválta a fejét, de tíz métert engedett a hevederen. Itt már puha volt a láva, és védősisakjának szemüvegét is homályos pára fogta be. Csak félig-meddig látta az alatta mintegy kétméternyire tátongó rést, amely mintha barlangbejárat lett volna a kémény oldalában. „Ha oda beállítanám, onnan kitűnően fényképezné az egész krátert. Hm, de eljutok-e odáig?”

A láva mintha most jobban fortyogott volna.

„Csak képzelődöm, azért, mert közelebb vagyok hozzá” - gondolta Tamás, és csak azért is lemászott az üreg pereméig. Itt már olyan csúszós volt minden, hogy majdnem térdre bukott. Fönn az ég és az égen a helikopter tenyérnyi foltnak látszott s ezt a foltot is egyre homályosabbá tette a sűrűsödő gőz- és hamufelhő. „Mintha kitörés készülne - gondolta Tamás nyugtalanul. - De hiszen még fél órája sem vagyok itt.”

Most mintha forró kása dagadna, nagy buborékokat vetve csapott fel egy lávahullám. Tamás megragadta a jelzősinórt. „Húzzon fel” - akarta leadni a hármas jelzést. De a lávahullám még nem ért a talpáig. „Gyorsan, egy fél perc időm talán még van...”

Nehezen mozgott, de most már semmi mással nem törődve térdre ereszkedett, és a televíziós felvevőt beállította az oldalüregbe. „Rögzíteni kell, gyorsan.” Egy megapressztiton hevedert húzott át a felvevőgép előtt, közvetlenül a lencse alatt. Két szupermetáll hegyű kampósszöggel erősítette a lávafalba.

A kráterből most új lávahullám tört fel, sziszegve, sisteregve, Tamás az utolsó pillanatban ugrott el, és kapaszkodott egy fokkal magasabbra, vagy fél méterrel a televíziós gép fölé. A lávahullám most már nem állt meg, szemmel láthatóan nőtt. Tamás lázasan megrántotta a hevedert, és a következő pillanatban érezte, hogy a kötél megfeszül, kiszabadul ebből a pokolból. De ugyanabban a pillanatban jutott eszébe az is, hogy az atomlux nincs teljes fényerőre állítva. Végig sem gondolta, mit csinál, vállát kiszabadította az ernyő hevederjéből, és csak a derekát körülfogó övön függve, fejjel lefelé visszanyúlt a televíziós készülékhez. Egy mozdulattal elérte a fényszóró gombját, egy másik mozdulattal ellenőrizte a gép védőburájának záró csavarjait, még látta, amint a fény nappali világossággal árasztja el a krátert, látta, hogy a fröcskölő láva mint csapkod, nyújtózik utána. Az oxigénpalack akadozva szállította a levegőt, a gőz és hőség áthatolt a maszkon és ruhán. „Gyorsabban, gyorsabban” - akarta kiáltani Wilkinsnek. De a földrajztanár így is megtett mindent. Villámgyorsan húzta össze a hevedert, berántotta Tamást az ülésre, letépte róla a maszkot, és közben már indította is tovább a helikoptert, szálltak vissza a kőpárányra Benczéhez és Esztihez.

Fél óra telt bele, amíg teljesen magához tért. Ananászt majszolgatva, lábát lóbálva ült a sziklapárányon, és társaival együtt a vulkán belsejéből adott televíziós közvetítést figyelte. Bencze javaslatára ezt a vulkánt Barlay-kráternek nevezték el.

- Kitűnően helyezted el a felvevőgépet - mondta elismerően Bencze. - Nézzétek csak, látni az egész fortyogó krátert. Mintha láthatatlan óriások labdázának.

- Olyan! Pontosan olyan! - kiáltották a többiek is.

A kráter belsejében - valóban, mintha egy óriás dobálta volna - hatalmas szikladarabok repültek a levegőbe, pörögtek, forogtak, visszazuhantak. A lávahullámok hintáztak, ágaskodtak. Mintha csak tréfálnának, mintha nem is tudnának perzselni, letarolni, elpusztítani erdőt, embert, állatot...

- Most én szállok le a következő kráterbe - mondta Bencze. - Tamás, nem vagy nagyon kimerült? Te maradnál a helikopterben.

- De hiszen én következem! - állt fel lángvörösen Eszti.

- Nem fiatal nőnek való az.

- De én menni akarok! - kiáltotta Eszti. - Pontosan tudom, mit kell tennem, és nem is kell nagy fizikai erő hozzá, hiszen a motor húzza a hevedert.

- Menjünk hárman - javasolta Wilkins.

- Csak kétszemélyesek a helikopterek.

Bencze gondolkozott egy percre. Hiszen Esztinek igaza van. Miért ne tudná ugyanolyan ügyesen irányítani a helikoptert, mint Tamás vagy Wilkins?

- Öltözzünk - mondta, és átadta Esztinek is a védőruhát. - Nézze csak, itt a térkép. E fölé a fekete látató fölé repülünk. Itt a keleti partján van a kráter.

Most Tamás és Wilkins ült a televíziós készülék előtt, és figyelte Bencze András és Kovács Eszti útját.

A helikopter percek alatt a látató fölé ért. Fényes, olvadt szurokként, mozdulatlan tükörrel csillogott a láva. Az embernek kedve kerekedett volna vitorlázni rajta.

- De szép, mintha igazi tó volna - mondta Eszti.

- És milyen veszélyes, forró, kénes gőzöket lehel. Sem állat, sem növény nem marad meg a környékén.

Lejjebb ereszkedtek, és most már tisztán látták a tó keleti partján a krátert. Hosszú, keskeny hasadás volt ez, pereme vagy másfél-két méterrel emelkedett csak a tó színe fölé. A perem több helyen csorba volt, és itt, a letöredezett oldalfal híján szakadatlanul ömlött a láva a tóba.

„Hol lehetne itt a műszereket elhelyezni? - gondolkozott Bencze. - Olyan pont kellene, ami nem omolhat be, és ahonnan jól látható a tó is, a láva áramlása is. Talán megpróbálom a kráter peremére.”

Eszti megállította a helikoptert, és Bencze kiugrott. Nyugodtan nyitotta az ernyőjét, nyugodtan jelezte, hogy hány méterrel kell meghosszabbítania a hevedert.

Eszti dobogó szívvel figyelte. Milyen ügyes, milyen bátor, milyen erős! Milyen gyorsan ér le a látató partjára, milyen határozott mozdulatokkal veszi le válláról a televíziós felvevőkészüléket! Ó, ha Bencze megérezné, hogy mennyire szereti, hogy bármit megtenne érte!

A következő pillanatban elakadt a szívverése. Bencze mintha megbotlott volna odalenn. A messzelátó fölé hajolt. Láta, hogy a professzor karjával úgy kalimpál, mintha az egyensúlyát akarná visszanyerni. De úgy látszik, még sincs baj. A professzor most továbbhaladt, elérte a kráter oldalán a letört részt, ahol a láva hömpölyög. Eszti szívét félelem szorította össze. Ha valami baj éri! Most értette csak meg, milyen vakmerő feladatra vállalkozott. Hiszen egy rossz mozdulat a helikopterrel, egy hibás csavarás a hevedereken a professzor életébe kerülhet!

Bencze még mindig a kráter peremén állt. Nem tudta eldönteni, hogyan rögzítse a gépet.

Néhány száz méternyire, keletre bazaltszikla emelkedett. „Kétszáz métert keletre, a sziklához” - adta rádióutasítását Esztinek.

A gép néhány métert emelkedett, és a kijelölt pont fölé haladt. Bencze jól megkapaszkodott az ejtőernyő kötelében, és figyelmesen szemlélte a sziklát. „Lejjebb” - adta az utasítást.

Eszti pontosan végrehajtotta a parancsot, és Bencze könnyedén lépett a bazalttömbre. A felülről egységesnek látszó sziklatömb azonban nem volt egyéb, mint egy magasra tört láva-hullám, amelynek hirtelen lehűlt és megszilárdult a kérge. A vékony kéreg alatt puhán, melegen, viaszszerűen duzzadt a láva. A kéreg Bencze súlya alatt benyomódott, a repedésen láva buggyant, és a professzor rémülten érezte, hogy süllyed, és egyik lába beszorult a megrepedezett rögök közé. „A műszereket elhelyezni, gyorsan visszajutni, minél gyorsabban... - gondolta kétségbeesetten. - A készüléket le kell tennem a kezemből, ez az egyik legfontosabb megfigyelési pont.”

Szabadon levő lábát igyekezett ott megvetni, ahol a sziklarögök a legszilárdabbnak látszottak, és egyik karjával úgy kapaszkodott az ejtőernyő kötelébe, hogy minél kevesebb súllyal nehezedjék a földre. Beszorult lábát úgysem tudta kihúzni, és elakadó szívvel érezte, hogy védőbakancsán át is egyre jobban égeti a lábát a forró láva. „Gyorsan, gyorsan...” - mondogatta magának. De hogyan mozogjon gyorsan, amikor lábai foglyok, és csak egyik kezével dolgozhat?

A televíziós készüléket és a tektonográfot a sziklatömb egyik kiugró részére helyezte. A helyet előbb a legújabb ragasztószerrel, az úgynevezett tapadóporral szórta be. Ez az anyag arról volt nevezetes, hogy úgy viselkedett a műanyagokkal, mint a fémekkel a mágnes: magához rántotta és szilárdul fogta. Ha az odaragasztott tárgyat ismét el akarták vinni, a tapadóporba gyenge áramot vezettek, mire „elengedte” a műanyagot.

Tamás és Wilkins a televíziós készüléken nézte a professzor munkáját. Ők csak annyit láttak, hogy a televíziós felvevő kitűnően működik, a képen az egész lávató látható és a kráterből szakadatlanul ömlő lávapatak.

- Jó a kép? - kérdezte rádióon Bencze.

- Kitűnő - felelték.

„Igen, de most énvelem mi lesz?” - gondolta Bencze András, és megpróbálta kihúzni a beszorult lábát a kövek közül. De a forró sziklák úgy fogták, mint a harapófogó. „Ha jelzést adok, hogy húzzon fel, eltörik a lábam. Ha külön csizma volna rajtam, egyszerűen kilépnék belőle, de így...”

Eszti odafenn a helikopteren egyre türelmetlenebbül várta Bencze jelzését. Láta, hogy a tanár már elhelyezte a felvevőt, hallotta a rádióon folytatott beszélgetést is. A messzelátón figyelmesen szemügyre vette a tanárt, és rémülten felkiáltott. Most látta, hogy Bencze nem bírja kihúzni a lábát a sziklák közül.

- Baj van? - szólt le ijedten.

Bencze a rádiókészüléken hallotta Eszti ijedt kérdését, de nem tudott mit válaszolni. Persze hogy baj van. De mit lehet csinálni? Most már mindkét karjával a hevederbe kapaszkodott. Húzta, rángatta a beszorult jobb lábát, de hiába minden. Arcán, nyakán patakokban folyt már a veríték. Zihálva, erőlködve próbálta kitépni a lábát a forró, olvadt sziklából, de mintha odanőtt volna.

„Reménytelen, ide nem is szállhat le értem helikopter... nincs más hátra, elengedni a hevedert és... de hiszen akkor egész testemmel belesüppedek a lávába...”

Megpróbált egy kézzel kapaszkodni, és másik kezével letépni magáról a védőruhát. De valahányszor gyengébben kapaszkodott és előrehajolt, a láva még mélyebbre húzta a lábát. Olyan fáradt volt, mintha száz éve lebegett volna már a helikopter és a tó között. És a forró gőzök is egészen elkábították. Felnézett a helikopterre, és majdnem felkiáltott. A gép ugyan-

úgy lebegett a levegőben, mint eddig, de valami kizuhant belőle. Jóságos ég, hiszen ez csak Eszti lehet! Egy pillanat múlva kinyílt a lány ejtőernyője, és a másik pillanatban Eszti ott volt mellette, alig egy fél méternyire tőle. A lány anélkül, hogy lábát a földre tette volna, vagy hogy csak egy árva szót szolt volna, előrehajolt, és egy szupermetáll hegyű tűvel rendkívül óvatosan megkarcolta Bencze lábán az azbesztnadrág szárát vagy öt-hat centivel a láva fölött.

- Gyorsan, másszunk felfelé! - kiáltotta. - Segítsek? Ezt, ezt fogja meg András, az ejtőernyőjét engedje el! - hallotta Bencze a lány hangját.

A professzor alig tudta, hogy mi történik vele. Alvajáró módjára kapaszkodott a kötélbe. Érezte, hogy a drótkötél megrándul, és hogy lába meztelenül kalimpál, a védőruha lábába ragadt cipőrésze valahol messze elmaradt mögötte.

- Gyorsan, gyorsan kapja fel a lábát! - kiabálta Eszti kétségbeesetten. - Gyorsabban másszék! Vigyázzon, tele lesz égési sebekkel!

De Bencze ezt már alig hallotta. Érezte, hogy a kötélt húzza felfelé, látta, hogy fölötté Eszti kúszik, most eléri a helikoptert... most a lány beugrik... most mintha övele is sokkal gyorsabban menne felfelé a kötél... persze, most már a motor húzza... még egy pillanat, Eszti karja kinyúlik érte, és a fiatal lány erélyes mozdulattal besegíti őt is a gépbe.

Eszti a motorral pillanatok alatt felhúzta a hevedereket, és a kormányt - amely egész idő alatt egy helyben lebegésre volt kapcsolva - most a tisztás felé irányította. Közben bal kezével az elsősegélycsomagból sebolajat és gézt vett ki.

- Nyújtsa csak ide a lábát, égési seb van a talpán. Nem fáj?

Bencze elmosolyodott.

- Nem fáj. És nagyon köszönök mindent, Esztike. És... és milyen szép szőke haja van magának...

„Csakhogy észrevette” - gondolta Eszti sóhajtva, és a kormányt nézte olyan komoly ábrázattal, mintha Bencze szavait nem is hallotta volna.

10. fejezet

Hegyek a tenger alatt

Három napig tartott, amíg a sziget tíz különböző pontján elhelyeztek tíz televíziós felvevő-készüléket és tíz olyan bonyolult feszültségmérőt, amelyik a preszignotektonográf számára jelezte a földben lefolyó fizikai és kémiai változásokat.

A náthás társaság is meggyógyult már, Bencze pedig, akinek sebesült talpát és bokáját Éva bekente egy olyan növényolajjal, amelytől fél órán belül sarjadzásnak indulnak a sérült bőr hámsejtjei - már régen elfelejtette, hogy valaha fájt a lába.

Kialakult a szigetlakók szabályos munkarendje.

Wilkins a szigetet járta, kiegészítette friss főzelék- és gyümölcsfélékkel a konzervekből álló élelmiszerkészletet, érdekes növényeket és rovarokat gyűjtött, megfigyelte a part szikláit és öbleit, helikopterrel a környező szigetek fölé repült, térképeket, vázlatokat, fényképfelvételeket készített róluk.

Zsuzsa a rádiót kezelte. Ő tartotta az összeköttetést a távoli világrészek tudományos kutató- és meteorológiai intézeteivel, ő hallgatta a híreket is, amelyekről időről időre beszámolt a társaságnak, és naponta színes tudósításokat küldött a Jópofák Hangjának.

Ezek a tudósítások arról szóltak, hogy fúj a szél, esik az eső, és megint csak esik az eső, és hogy milyen érdekes étel a teknősbékaleves és a roston sült hal. De a kutatásokról, Bencze szigorú utasítására, az újságcikkekben nem közölhetett semmit.

- A kezdet legkezdetén vagyunk - szokta mondani a professzor -, ez még csak az ábécé. Még annyi sem, csak az óvoda.

Bencze, Barlay Tamás és Solt Zsolt hajnaltól késő éjszakáig a tektonográf mellett dolgozott. Különleges, domború alkalmatosságot készítettek. Az egész leginkább egy hatalmas tejüveg burára hasonlított, amelynek a tetején látható volt a sziget térképe.

A régi neonylon vetítőlepedő csak egy grafikont mutatott. Ezen a burán azonban tíz helyen rajzolódott ki a tektonikus egység. Tehát nemcsak azt lehetett megállapítani, hogy földrengés közeledik, de azt is, hogy melyik ponton, melyik kráter áll legközelebb a kitöréshez.

Amíg a bura külső oldalán a sziget térképén a tektonikus erők változásának grafikonja volt látható, a bura belsejében elhelyezett televíziós felvevőkészülék szakadatlanul mutatta a kráterek belsejét. A fortyogó, emelkedő lávát, a kődarabokat, a gőzfelhőt. Akárcsak moziban ült volna az ember, és oktatófilmet nézett volna. A tudósok a karosszékben ülve figyelték a képeket, és diktálták a számítási adatokat a „matrobot”-nak, a számoló-gondolkodó gépnek: ezen és ezen a ponton ilyen és ilyen a feszültség, ilyen és ilyen a közet ellenállása; és a gép már jelezte is a választ: ezen és ezen a ponton - figyelembe véve a feszültség és az ellenállás minden tényezőjét - várható vagy nem várható a kitörés.

A műszerek sohasem tévedtek. A kutatók néha szinte megbabonázva figyelték, milyen pontosan mutatják a számok, mérések ugyanazt, amit a kráterek belsejében elhelyezett felvevőgépek. A föld gyomra eléjük tárta féltve őrzött titkait.

- Ez még csak játék - mondogatta Bencze. - A mi kis szigetünk jelentéktelen kis pont. A következő lépés: ezer négyzetkilométeres körzetben elhelyezni a mérőműszereket, azzal már kezdhethetünk valamit.

- De hiszen körülöttünk tenger van.

- Ahol a kijelölt pont a tengerben van, ott leszállunk a tenger alá - felelte Bencze. - A múlt században még elképzelhetetlen lett volna, hogy mélyen fekvő pontról közvetlenül televíziós adást közvetítsünk. De a Legrand-féle tükörrendszerrel ez igazán nem probléma. Úgy gondolom, okos lesz, ha öten megyünk a tengerfenékre, ketten pedig itthon maradnak a műszerekkel.

- Ki maradjon itthon? - kérdezte Tamás.

- Eldönthetjük sorshúzással is.

- Mikor indulunk?

- Holnap reggel.

A sorshúzás úgy döntött, hogy Bencze András, Tamás, Éva, Wilkins és Eszti mennek az expedícióval. (Nem tudom ugyan, hogy Eszti nem segített-e egy kicsit a sorsnak...)

Hajnalban kivontatták a quintobuszt a garázból.

- Azután nehogy itt felejtselek bennünket! - kiáltotta a társaság után Solt Zsolt, amikor a szép, karcsú gép útra készen állt.

- Akkor odébbállhattok a tartalék quintobusszal - biztatta őket Éva.

- Visszajövünk, hamarosan visszajövünk! - integetett jókedvűen Eszti.

Esős, szeles idő volt, amikor útra keltek, mint majdnem mindennap. De ha a szél egy-egy fél órára tovasodorta a felhőket, meleg, aranyló fény árasztotta el a világot, gyémántcseppek csillogtak a fűvön és a pálmaágakon, és friss, üdítő szaga volt a levegőnek. A quintobuszt Tamás vezette. Induláskor kettesre - helikopterre - állította, azután alig emelkedtek négy-öt métert, a folyóhoz irányította, és a négyes gombra - hajózásra - csavarta át. A quintobusz simán siklott a habokra, és az erdő lombsáтора alatt vitte, vitte a folyó a tengerre. Az utasok gyönyörködve nézték a kora reggeli tájat. Tamás jókedvűen füttyörészett.

A folyó torkolatánál érte őket az első kellemetlen meglepetés. A tengeren vihar volt, a hullámok olyan erővel csapkodtak, hogy a felbőszült víztömeg újra és újra becsapott a folyómederbe. Tamás két kézzel fogta a kormányt, és a radart figyelte, nehogy zátonyhoz csapódjanak.

- Szálljunk a levegőbe? - kérdezte Benczét.

- Ha lehet, próbáljunk mindjárt lemenni a tenger alá.

Tamás ötösre kapcsolt. Az ötös gomb a tengeralattjáró. Ezt használták legritkábban a quintobuszok vezetői. A tenger alatti utazás ugyanis nagyon érdekes és tanulságos, de meglehetősen barátságtalan dolog volt egészen a legutóbbi időkig. Hiszen a tenger festői szépségét csak az élvezhette, aki a partról, a levegőből vagy a hullámok tetejéről nézte. Néhány méter mélységben már semmi sem látható a kék tükörből, a kitért szárnyú, kecses, fehér sirályokból, a barnászöld szirtekből, a tajtékos hullámokból. A víz mélyébe nem hatol be a napsugár. A tenger belseje az örök éjszaka hona, a tengeralattjáró utasai annyit élvezhetnek csak a csodálatos halak, polipok, korallak, kagylók, tengeri sünök, medúzák, moszatok milliárdjaiból, mint amennyit a vonaton utazó láthat egy alagút falára rajzolt képekből. Semmit.

Azután van a tenger alatti utazásokban még valami félelmetes. Az ember arra gondol, hogy süllyed, süllyed a kis pléhskatulyában, és fölötte óriási súlyú víztömeg, egy mázsa, ezer mázsa, talán százezer mázsánál is több csap össze.

A quintobuszban korántsem volt ilyen barátságtalan a tenger alatti utazás, ugyanis a modern járműnek nemcsak az orrán vannak reflektorai. Az oldalfalak ugyanúgy messze sugározzák az atomluxfényt, úgyhogy a napsugarak helyett ezek a mesterséges sugarak járnak át, teszik átlátszóvá és csillogóvá a mélytengerek vizét. A Földrengések Szigete táján ugyancsak szükség volt az erős világításra és a radarral működő, automatikus lökhárító berendezésre. Mert kinn a szabad óceánon ezer kilométereket mehet egy tengeralattjáró, mondjuk, négyszáz méter mélységben, és nem találkozik egyébbel, csak vízzel, vízzel és vízzel és egy-egy csapat mélytengeri hallal. De itt, a Csendes-óceánnak ezen a vidékén, a száz évvel ezelőtt felfedezett tenger alatti kéregtörés, a vulkanikus szigetek és földrengések birodalmában, mintha nem is tengerben, hanem hegyes, bozotos vad vidéken utazna az ember. Az utas - kinézve a quintobusz ablakán - szinte elfeledkezik arról, hogy vízben jár; a reflektorfényben hegyeket és völgyeket, sziklákat és ágas-bogas fáknak tűnő valamit lát, amiről csak közelből veszi észre, hogy bonyolult korallképződmények. A halak itt távolról sem olyan alakúak, mint a pontyok, harcsák, keszegek vagy pisztrángok, nem hasonlítanak a tonhalakra, cápákra, de a keskeny, síkos testű angolnákra sem. Mintha a földi réteket hozta volna le a természet a tenger alá, mintha emberszem nem látta varázslatos birodalmat akart volna építeni egy irigy tündér. A mélytenger világa színek, csillagok, fények, gyönyörű formák birodalma.

A quintobusz utasai nem tudtak betelni a káprázatos látvánnyal. Mintha rózsalugasok között úsztak volna, de a lugas futórózsái kinyúltak, mozogtak, ágaskodtak, színüket és alakjukat változtatták pillanatról pillanatra.

Bencze András a térképen figyelte a megtett utat.

- Perceken belül elérjük a Kermadec-Tonga árok és a múlt századbeli Geofizikai Évben felfedezett Világárok kereszteződését, a Világ Kútját. Ott délkeletre fordulunk vissza, és a Földrengések Áramlását követve megközelítjük az Ugráló Csúcsokat.

- Miket? - kérdezte Eszti.

- Az Ugráló Csúcsokat - felelte a professzor. - Ezt a tenger alatti hegyvonulatot 2010-ben fedezték fel, arról nevezetes, hogy még senki sem tudta pontosan megmérni, sem a csúcsainak helyét megállapítani, mert vándorolnak.

- Egyik helyről a másikra?

- Bizony, úgy. Lesüllyednek, kiemelkednek, felbukkannak ötven kilométerrel odább. No persze nem kell azt hinni, hogy valóban ugyanaz a csúcs indul sétára, de annyi szent, hogy két-három évente ismételt mérések mindig más adatokat eredményeztek. Ezen a vidéken nemcsak a szigetek tűnnek el és emelkednek ki, ugyanilyen változások történnek a tenger alatt is. De most elkapjuk a csúcsokat, és kiessük a titkot. Bizony, barátaim.

A quintobusz valóban elérte a Földrengések Áramlását. Az áramlás irányában a gép sebessége érezhetően gyorsult, szinte ellenállás nélkül tört előre a vízben. Eszti uzsonnát tálalt a társaságnak: osztrigát, sült húst, ananászt és teát. Bencze élvezettel kortyolta az italt, amikor Tamás a megafonon kiszólt a pilótafülkéből:

- Emelkedünk, pedig nem irányítottam felfelé a gépet.

- Mennyit?

- Ötszáz métert.

- Húha!

Bencze lecsapta a teáscsészét, és kirohant a műszerekhez.

- Próbálj újra lejjebb süllyedni, Tomikám.

Barlay Tamás meghúzta a „mélység”-fogantyút. Az ellenőrző lámpák pirosan kigyúltak, s a gép tovább is emelkedett.

Bencze kitekintett az ablakon. Az áttetsző megapressztitonnal bevont ablakokon át kavargó, forgó víztömeget látott, amely úgy sodorta és dobálta a kis halak és tengeri füvek millióit, mint a forgószél a tépett leveleket.

- Tengerrengés van, ne ijesszük meg a többieket. Próbáljunk emelkedni.

Amilyen lehetetlennek tűnt a quintobuszt mélyebbre vinni, úgy repítette most felfelé egy hatalmas erő az egész alkalmatosságot. A mélységmérő háromezer méterről kettőre, majd pillanatok alatt ezerötszázra, nyolcszázra, háromszázra ugrott.

Itt mintha csendes öbölbe értek volna, a kavargás elült, a hullámok szinte egyenletesekké váltak, a quintobusz szelíden siklott tovább.

- Idáig nem ér fel a kavargás! - csodálkozott Tamás.

- Vagy közben odalenn is végét járja a tánc. Nem lehet nagyobb katasztrófa, különben nem tudtunk volna ilyen könnyen kikászálódni belőle.

- Hát mekkora a „nagy” katasztrófa a professzor úrnál? - mormogta Tamás. - Nekem éppen elég volt.

- Hm. Hát én sem keveselltem. Mondd csak, meg tudnád határozni, hogy melyik volt az a pont, ahol a háromezer méteres mélységből emelkedni kezdtünk?

- Azonnal.

- Akkor kérlek, menjünk oda vissza.

- Oda?

- Igen, de ne ijedj meg, nem olyan mélységbe, csak a fölé a pont fölé.

- Én nem vagyok gyáva, de őszintén szólva nem is volnék különösen kíváncsi arra az átkozott pontra. De hát ha nagyon akarja, visszafordíthatom a gépet.

A quintobusz szelíden engedelmeskedett.

- Nézze csak, professzor úr, milyen különös halak - mutatott ki a tengerre, amelyen valóságos fényországutat szántott az atomlux.

- Főtt halak - felelte Bencze.

- Mint Mézeskalácsországban.

- Nem tréfálok. A hatalmas víz alatti kitöréseknél nagy területen forróvá válhat a tenger vize. Nézd meg a vízhőmérőnket.

Tamás a műszerre nézett, és tátva maradt a szája.

- Százhárom Celsius-fok! Kedvem volna halászni a természetes halászléből. Csak a tengeralattjárón az egy kicsit körülményes.

- Ne búsulj, kenyeres, átélünk mi még nagyobb tengerrengést is, akkor pedig a mi szigetünk körül is főtt halak fognak úszkálni!

- Az már igen!

- De inkább ne kívánjuk - mosolygott Bencze. - No, nézzük, visszaértünk?

- Lehetetlen - ámult Tamás.
- Miért volna lehetetlen? A műszerek pontosak.
- De nézzen... nézzen oda ki... hegyek.
- Látom.
- De az előbb nem voltak.
- Most emelkedtek ki.
- Nahát, berajzolom a térképbe!
- Legközelebb úgysem találád meg - nyugtatta meg a professzor. - Vándorol itt az egész tengerfenék. Hanem figyeld csak a kormányt... így, délkelet felé kell haladnunk.

A quintobusz utasai elbűvölten nézték a tengert. Nem akarták elhinni, hogy ugyanott járnak, ahol két órával ezelőtt. Ugyanabban a mélységben, ahol az előbb víz és víz volt csak, most vörös és kék színű agyagból, fekete lávából sziklafalak emelkedtek.

- No, most kérnék még egy csésze teát, mert később aligha lesz időnk reggelizni - mondta Bencze.

Körülülték a kerek asztalkát, és olyan nyugodtan ettek, mintha csak otthon, az egyetem klubjában lettek volna. Bencze megevett két szelet húst, azután elkomolyodva állt fel.

- Készülhetünk.

Barlay Tamás megállította a quintobuszt.

Vagy négyszáz méter mélységben voltak, néhány méterrel a tengerfenék fölött. A talaj itt eléggé lapos volt, csak észak felé húzódott egy széles és mély árok. A déli oldalon két-három méteres emelkedések voltak csak. A tengerfeneket sűrű iszap és vörös agyag borította.

Bencze Wilkinsnek és Barlay Tamásnak magyarázott. A domboldalon kell elhelyezni a felvevőgépet és a műszereket.

- Most pedig foglaljuk el helyünket a bűvárbombákban.

A bűvárbombák két méter magas, egy méter széles, bomba alakú fülkék voltak, beépítve a quintobusz oldalába. Átlátszó, vékony megapressztiton lemezből készültek, kettős fallal; a két burok között szabályozható, több atmoszféra nyomású védő oxigénréteg. Belül a bűvárbombában karosszék volt. Az utas beleült, és akárcsak valaha régen az autók sofőrjei, lábával adott „gázt” a kilőtt bűvárbombának, vagyis egy-egy pedál lenyomásával szabályozta és irányította a helyváltoztatást, és egy kormánykerék forgatásával mozgatta a minden oldalról kinyúló megapressztiton karokat, amelyek pontosan elvégezték minden kívánt feladatot.

Az elhelyezendő felvevőgépet és műszereket már jóval kisebb bűvárbombákba helyezték.

- Lehet? - kérdezte Éva.

- Lehet.

Éva megcsavart egy gombot, mire a bűvárbombák és a quintobusz belseje közé szilárd aluforte fal ereszkedett. Erre feltétlenül szükség volt, hiszen négyszáz méteres mélységben nem volna veszélytelen dolog rést nyitni egy tengeralattjárón! A három utas, Wilkins, Bencze és Barlay Tamás dobogó szívvel helyezkedett el egy-egy bűvárbomba-fülkében. Most egymástól is, a quintobusztól is, a tengertől is áthatolhatatlan fal választotta el őket.

Éva most ismét lenyomott egy gombot. A quintobusz külső fala most megnyílt, és a bűvárbombák egymás után pottyantak a vízbe. Csak a biztosító kábelek kötötték össze őket a quintobusszal. A domboldal nem volt tőlük messze. Ügyesen kormányozták oda a bűvárbombákat és a hozzácsatolt műszeres tokokat. Az előre megbeszélte terv szerint gyorsan és ügyesen szerelték fel a televíziós állomást. Bencze társaival is, a quintobuszon maradtakkal is és Földrengések Szigetén levőkkel is a kar eternométerébe kapcsolt rádión beszélt. Most is azonnal megkereste a sziget hullámhosszát. Tóth Zsuzsi a rádiónál volt, azonnal jelentkezett.

- Mi újság otthon?

- Semmi különös - hallatszott Zsuzsa hangja. - Professzor úr honnan beszél?

- A tenger fenekéről. Ne kuncogjon, drága Zsuzsika, négyszáz méterrel a tengerszint alatt vagyunk, bűvárbombákban. Ha kíváncsi ránk, kapcsolja csak be a televíziós készüléket, és nyomja le a tizenegyes gombot...

- Ó, ó, igazán! - hallatszott Zsuzsi hangja. - Nahát!

- Mit lát?

- Látom a vizet, egy domboldalt, Wilkins professzort, magát is látom... most valami megmozdul, mintha egy óriási fa ágai volnának, vagy korallok... vagy egy polip.

- Ez már nem fontos - nevetett Bencze. - fontos, hogy a televíziós adás jó. Délutánra otthon leszünk. Viszonthallásra!

Bencze lekattantotta az eternométer rádióját, és társaihoz fordult. Wilkins a megapressztiton robotkézzel vörös agyagot és iszapot gyűjtött, mert a pollent, az iszap virágportartalmát akarta tanulmányozni. Ugyanis a tengerfenék iszapja olyan, mint egy történelmi képeskönyv. Tíz- és százezer esztendőkkal ezelőtt élt korallok, kagylók, moszatok maradványai, zsurlók és páfrányok pora keveredik benne. Elsüllyedt világok, szélhordta ágak, folyókimosta kövek és erdők pihennek benne.

- Sokáig tart még? - szólt át rádión Bencze.

- Egy perc, mire Tamás elhelyezi a műszereket, én is végzek.

- Okosabb, ha egyszerre térünk vissza - mondta helyeslően Bencze, és hátrafordult. A domb tetején Tamás most helyezte el a tektonikusegység-mérőket.

Azazhogya valami egészen mást csinált.

Mintha egy különös, óriási, vörös, százkarú testtel birkózott volna.

- Tamás, Tamás... - kapcsolta rémulten Tamás bűvárbombájának rádiójára az eternométer rádióleadóját Bencze professzor. De a másik bűvárbombából nem jött válasz. - Tamás, mi baj van?

Bencze megpróbálta megközelíteni Tamás bűvárbombáját.

De a förtelmes szörny körülfogta azt, valósággal magához ölelte. A bűvárbomba pörgött forgott, Tamás megpróbált kiszabadulni a polipkarok közül. A tengeri rém hatalmas, három-négy méteres karjai nem tudták összeroppantani a megapressztiton burkot. De dühösen viaskodott a bűvárbomba gépkarjaival, és a küzdők alatt egyre jobban süllyedt az iszap. Az a veszély fenyegetett, hogy a polip lehúzza a bűvárbombát a mélybe, vagy elszakítja a quintobusszal összekötő kábeleket. Bencze riasztójelet adott Wilkinsnek, és mindketten az óriás polipra rontottak. Bűvárbombáik robotkarjai azonban gyengéknek bizonyultak. Mintha százezer éves

tengeri szörny támadt volna fel, hajókat a tengerfenékre rántó, acélkarú szörnyeteg. Az állatról lepattant minden ütés és vágás.

A quintobusz belsejéből Éva és Eszti kétségbeesetten figyelték a küzdelmet.

- Én odamegyek, beleülök egy bűvárbombába.
- Mit tehetsz? - kérdezte kétségbeesetten Eszti.
- De elpusztulnak, és mi nézzük, és nem segíthetünk... Eszti, ugye van itt ultrahangfejlesztő?
- Persze hogy van.
- Gyorsan, gyorsan!
- Mit csinálsz?
- Ne kérdezd, add ide gyorsan, idekapcsolom a bűvárbomba robotkarjához, remélem, kibírja a víznyomást, várj csak, van itt megapressztiton védőburok?
- Mit csinálsz?
- Ne kérdezz... ne félj, visszajövök... lödd ki a bűvárbombát...
- Nem tudom.
- Először lenyomod az F jelzésű gombot, utána ezt itt, figyelj!
- Ne hagyj itt, Évi...
- Eszti, ne sírj, elkéshetek... először az F gombot, érted?
- Értem.

Eszti vacogott félelmében, amikor a gombokat lenyomta, és látta, amint a belső fal lecsapódik, és ő egyedül marad a quintobuszon. Kétségbeesett sírással figyelte, mint távolodik el tőle Éva bűvárbombája is.

Éva pillanatnyi habozás nélkül cselekedett. Amint a bűvárbomba levált a quintobusztól, a robotkezet bekapcsolta, megragadta az ultrahangfejlesztőt, bemérte a távolságot és az irányt, és villámgyorsan megcélozta a polip szabad karjait. Nem tévedett. Az állat teste görcsösen rándult, néhány kar bénán lebegett a vízben. Most a sugarat rendkívül óvatosan úgy irányította, hogy az állat teste közepét érje anélkül, hogy kárt tenne a bűvárbomba megapressztiton burkában.

A három férfi először nem is értette mi történt. A polip szörnyű karjai elernyedtek, szétnyíltak, mint a rózsza levelei. És csuklójukon az eternométer rádiója megszólalt: jöjjenek vissza a quintobuszba. A tengeri szörnyeteg elpusztult.

A quintobuszra való visszatérés azonban még a szerencsés menekülés után sem volt olyan egyszerű, mert Eszti, aki egyedül maradt, ijedten méregette a gombokkal, fogantyúkkal teli irányító táblát. Az előbb hogyan is csinálta? Melyik gombokat forgatta? Milyen sorrendben? Hiszen ha egyetlen mozdulatot elvét, valamennyien halál fiai. Hiszen el lehet képzelni, mi történne, ha mondjuk, tévedésből megnyomná a „repülés” gombot, sok száz méterrel a tenger színe alatt.

Szerencsére Bencze is gondolt erre.

- Figyelem, figyelem, Esztike, itt Bencze. Utasítás.
- Értem - válaszolt Eszti.

- A kapcsolótábla bal alsó sarkán zöld színű gomb, F jelzésű.
- Értettem, F jelzésű.
- Lenyomni!
- Lenyomtam.
- Mellette levő B jelzésű gombot négyszer jobbra fordítani!
- Egy... kettő... három... négy...
- Külső F jelű gombot lenyomni!
- Külső F jelű piros gombot lenyomtam.
- A zöld színű F jelzésű gombot visszahúzni!
- Visszahúztam.
- Akkor jó - hangzott jókedvűen, de most már nem a rádión, hanem a megnyíló belső aluforte ajtón át. Bencze bújt be először, és átölelte Esztit.
- Köszönjük, nagyszerűen csinálta!
- Én nem is tudom, mit csináltam!
- Dehogynem. Az F gomb lenyomása megerősítette a belső aluforte falat, a B gombbal a bűvárbombákat rántotta vissza, a külső F visszazárta a quintobusz külső falát, a zöld gomb visszahúzása kinyitotta a belső ajtót. Egyszerű?
- Nagyon - sóhajtott Eszti. - Ha én még egyszer ott ülhetnék a Központi Egyetem irányító termében, és kelkáposztát főzhetnék!
- Hát polipot, azt főztünk itt is - ölelte át Éva. - Igazán szeretnéd, ha már visszautaznánk az expedícióról?
- Csak ilyenkor, amikor meg vagyok ijedve - vallotta be Eszti.

Odafönn már sötét este volt, amikor a tengeralattjáró a felszínre ért. A szél elült, fényes gyémántgombjaival mosolygott az égen a Dél Keresztje. Tamás repülésre kapcsolta át a quintobuszt. Simán és gyorsan suhantak a Földrengések Szigete felé. Az öböl, az ismerős folyó, a tisztás, mindez olyan otthonos és barátságos volt, mintha hazaértek volna.

Zsuzsi a rádiónál várta őket. Bosszús volt. Vagy egy órája nagyon rosszak a légköri viszonyok. Európát egyáltalán nem tudja fogni. Néhány perce már Ausztrália leadóállomásai sem jönnek be. A tektonográf is nyugtalan.

Amíg a társaság vacsorához készült, Bencze átvizsgálta a napközben készült grafikonokat és televíziós filmet. A föld és a tenger valóban nyugtalannak tűnt, sokkal nyugtalanabbnak, mint eddig. Mintha valahol nagy kitörés készülne.

- Igen. A tengerfenéken tapasztalt rengés is erre vall, rengéses periódusokban a rádióhullámok is megzavarodnak - mondta Bencze. - Úgy látszik, megkezdődik a tánc...

A professzor most a tengerfenékre kapcsolt televíziós állomás adásait nézte. Az állomás kitűnően működött. Bencze nézte néhány percig, azután felkiáltott:

- Ide nézzenek, de... ez szinte lehetetlen!

A képen tisztán, jól kivehetően egy quintobusz úszott. Almazöld és ezüst színekkel díszített gép, a rendes quintobusznál kisebb, oldalán arany betűkkel a név: *Jó barátok*.

- Nézzenek ide, nézzenek, egy quintobusz, még hozzá egy kicsi, valóságos gyerekjármű... legfeljebb négy-öt személyes gép; de hogy került ez erre a vad tengerre? És milyen ostobán megy, mintha nem is kormányoznák, hanem csak az áramlás sodorná...

A társaság körülállta a televíziós ernyőt, de a következő pillanatban a *Jó barátok* kifutott a felvevőgép látószögéből.

- Mi volt ez? Csak nem sodródott el egy gép a Szabályozott Zónából? Vagy bajban van valaki? De ez a gép nem adott le segélykérést... Zsuzsi, nem mondott be valamit a rádió?

- Mondom, hogy nem tudtam ma híreket fogni...

- Lehet, hogy egyszerűen valami rárajzolódott a filmre - mondta Solt Zsolt. - Talán saját quintobuszunk képét láttuk.

- Lehetetlen - mondta a professzor -, tisztán kivettem rajta azt a szót, hogy *Jó barátok*.

- Én nem láttam - mondta Wilkins.

- Figyeljünk, hátha újra felbukkan.

- Úgyse tudnánk a nyomába kerülni.

- De azért csak figyeljünk!

Órákig ültek a vetítővászon előtt, de mindhiába, az ismeretlen quintobusz nem bukkant elő többé.

11. fejezet

Hánykolódás a tengeren

Percekig vagy órákig tartott-e, amíg a három fiú magához tért, ezt már nehéz volt megállapítani. A szél változatlanul dühöngött odakünn, a hullámok kegyetlenül dobálták, szinte felborítással fenyegették a *Jó barátok*-at, amelyet ugyan „hajózás”-ra állítottak, de mit ér egy hajó törött kormányval és főleg szakképzett matrózok nélkül? A Quintobusz Junior vezetői vizsgálja csak játék volt, hiszen biztonságos országutakra, védett, viharmentes zónákra vonatkozott.

„Én vagyok a felelős, én tettem ezt” - gondolta Bencze Jancsi, és megpróbált felülni. A quintobusz belsejében félhomály volt. Jancsi bekapcsolta az atomluxot; az ebédlőtermet és az utasfülkéket, a kényelmes bútorokat barátságos nappali fény árasztotta el.

- Jaj... - nyöszörgött Imre.

- Mindenem fáj - suttogta Tibi.

- Csak ez a kegyetlen dobálás... juj, a gyomrom!

Jancsinak hirtelen eszébe jutott, amit a vizsgára elsősegélynyújtásból tanult. „Légi- és tengeribetegségnél legfontosabb a friss levegő és a tengerészózon-belégzés. A tengerészózon nevű gyógyszer kellemes fenyőillatáról kapta a nevét. Az a tulajdonsága, hogy általános idegcsillapítóként is hat, ezenkívül »becsapja« az ember egyensúlyérzékét. A labirintusban levő idegvégződésérzékenységet csökkenti, és a repülőgépen, körhintán vagy hajón utazó ember úgy érzi, mintha nyugodtan ülne otthon a karosszékben. Ezenkívül néhány percen át görcsös ásítást okoz, ezzel kényszeríti nyugodt, mély lélegzésre a beteget.”

Igen, de hol a vöröskeresztes doboz?

Végigkutatta az éttermet, a kapitány kajütjét, az utasfülkéket, ötször is elbotlott, visszagurult, amíg végre megtalálta a szekrénykét. A tengerészózont kölnivíz-porlasztóval szétszórta a levegőben, majd fél perc múlva kinyitotta a kabin mozgatható tetejét.

A tenger dühödt bögését most még félelmetesebben hallották. A hullámok tánca úgy dobálta a *Jó barátok*-at, mintha csak egy fél dióhéjban kuksoltak volna az óceánon. De az émelygés és rosszullét percek alatt megszűnt, a fiúk feltápáskodtak, és megálltak a quintobusz orrában a pilótafülkénél, bámulni a sötétedő eget, a tomboló vihart.

- Ezt jól megcsináltuk.

- Valahová majd csak eljutunk - mondta bátoritan bizakodással Tibi.

- Rádión segítséget kell kérnünk - szólt Imre, de most a másik két fiú sem mondott ellent.

- Én hívtalak titeket, az én gondom, hogy kimásszunk a bajból. Feküdjetek le, pihenjetek, én leadom a rádiójelezt.

- Dehogyan fekszünk le! Ugyanolyan felelősek vagyunk, mint te, és mindenből ugyanúgy kivesszük a részünket. Majd az otthoni pofonokból is...

Jancsi elnevette magát, és hálásan nézett barátaira.

Leültek a rádióhoz, és Jancsi leadta az SOS-jelet.

Az ember gyakran ül otthon a rádiónál, csavargatja a világvevő készülék gombjait, és egy-egy zene-, énekfoszlány, idegen nyelvű híradás, színdarabrészlet között el-elfog különös, sípoló morzeüzeneteket. De ilyenkor unatkozva és közömbösen megy tovább, eszébe sem jut elgondolkozni, merre lehet az a repülőgép, viharba, ködbe került hajó, amelynek egyetlen kapcsolata még az emberi világgal, utolsó reménysége ez a szakadatlanul, kétségbeesetten ismételt üzenet: SOS, SOS, mentsetek meg lelkeinket...

Jancsi ismételte, ismételte, ismételte a hívást, fáradhatatlanul.

Végre! A Nemzetközi Közlekedésrendészet Mentőszolgálatja jelentkezett.

- Itt közlekedési mentők, itt közlekedési mentők...

- SOS! SOS! Itt a *Jó barátok* quintobusz! Kormánytöréssel úszunk a Csendes-óceánon.

- Határozzák meg földrajzi helyzetüket!

Csönd.

- *Jó barátok*! Határozzák meg földrajzi helyzetüket!

Ismét csend.

Azután nagy sokára az újabb jelzés:

- Nem tudjuk.

- Itt a Közlekedésrendészet mentői! *Jó barátok*! Azonnal határozzák meg földrajzi helyzetüket...

A világ minden táján rádiósok ezrei figyelték ezt a különös párbeszédet.

- De mi nem tudjuk meghatározni! Mi még csak most végeztük a nyolcadik osztályt.

- *Jó barátok*, határozzák meg...

- Nem tudjuk meghatározni, iskolások vagyunk, Quintobusz Juniorral...

- Letértetek a nemzetközi útról?

- Letértünk.

- Hol?

- Nem tudjuk.

- Nézzétek meg a műszereken.

- Mindjárt megnézem a földgömbön - felelte Jancsi, és a térképre nézett, amelyen szép, nyugodt piros vonal jelezte útjukat végig a nemzetközi úton, egészen a Baktérítő és a vasárnap-hétfő-délkör keresztezéséig, vagyis a déli szélesség 23' 28" és a keleti hosszúság 170. fokáig. Onnan, mintha megbolondult volna a műszer, girbegörbe, egymást keresztező vonalak láthatók csak.

- Itt tértünk le - mondta Jancsi.

- Hol?

- Hát... körülbelül a százhatvanötös délkörön, a Baktérítő fölött.

- És onnan?

- Onnan összevissza mentünk. Ahogy a vihar dobott.

- Mióta?

- Nem tudom.

- Dehogynem tudod. Nézd meg a műszereket és az eternométert. Mikor tértetek le a főútról? Nyomd le a földgömb fölötti két gombot...

Jancsi engedelmeskedett az ismeretlen rádiós hangjának.

A két gomb lenyomásakor pici kék lámpák gyulladtak ki a térképen a megtett út rajza fölött, és fel-felvillanva mutatták a napot, órát, percet, amikor azon áthaladtak. 2057. június tíz, délután három óra tizenöt.

- Vagyis két órája hanykolódtok a tengeren.

- Az lehetetlen. Legalább egy hete...

A rádió másik oldalán, úgy látszik, senkinek sem volt kedve vitatkozni vagy beszélgetni.

- *Jó barátok!*

- Figyelünk.

- Quintobuszok indulnak megmentésekre. Az atomlux-reflektorokat kapcsoljátok be! A motort leállítjátok. Ha a tenger nagyon dobál, kapcsoljátok át tengeralattjáróra, és menjetek le olyan mélységig, ahol a tengeráramlás iránya... krr... hrr... krr... tititá... uuuu... figyelem! Az áramlás iránya! krr... krr... tititititá... krr...

A rádió megbolondult.

Recsegés, fütty, sípolás, hangzavar.

- Kérem, nem értettem, hova menjünk le! - kiáltották kétségbeesetten.

- Krr... reccs... uuuu...

- Itt *Jó barátok! Jó barátok! Itt Jó barátok! SOS! SOS!* - próbálkozott újra Jancsi.

- Elromlott a rádiónk - mondta Imre.

- Vagy az övéké - tette hozzá Tibi.

- Vagy pedig... vagy pedig olyan helyre sodort minket a vihar, ahol nem tudunk rádiózni.

- Rádiózni mindenütt lehet.

- Ahol nincsenek légköri zavarok.

- Most mit csináljunk?

- Most... hm... - Jancsi barátaira nézett, és nevetni kezdett. - Azt, hogy semmit se csináljunk. Hogy nagy szamarak vagyunk.

- Szeretném tudni, mitől lett jókedved!

- Attól, hogy milyen lehetetlen alakok vagyunk. Egyelőre semmi bajunk sincs, a quintobuszunkat barátságosan sodorja a víz, van mit innunk, van mit ennünk, a rádiónk majd csak megjavul, a kormányt talán magunk is rendbe tudjuk hozni, és úgy élhetünk a *Jó barátok*-ban, mint Robinson vagy mint a Kon-Tiki expedíció tagjai, mi meg az orrunkat lógatjuk. Hát ha nem jutunk el a Földrengések Szigetére, valahová csak eljutunk, nem? Én nem is bánám, ha minél később mentenének meg minket, legalább lesz mit mesélni a fiúknak. Képzeljétek el, mit szól majd az osztály, ha megtudja...

Egyébként a nyolcadik osztály máris tudta, hogy mi történt a három fiúval.

Az esti lapok öles betűkkel közölték a hírt:

**HÁROM KISFIÚVAL A VIHARZÓNÁBA KERÜLT EGY QUINTOBUSZ!
ELTÖRÖTT A KORMÁNY! MI LESZ A JÓ BARÁTOKKAL?
ÉJFÉLIG SZÁZ MENTŐQUINTOBUSZ INDULT ÚTNAK!**

A mentőquintobuszok radarral végigpásztázták a viharzó óceánt. Mintha gombostűt kerestek volna a sivatagban. Sehol semmi jel.

Éjfélig húszezer fiú és lány jelentkezett a Nemzetközi Közlekedésrendészetnél, hogy részt akar venni a mentésben.

Az éjféle lapok azonban közölték mindenkivel, hogy több mentőexpedíció nem indulhat, és hajnalra a száz kiküldött gép is vissza fog térni. Sajnos, valószínűleg dolgavégezetlenül. A Csendes-óceán déli részén ugyanis hatalmas viharok dühöngenek, és a rádió-összeköttetés megszakadt a *Jó barátok*-kal.

A mamák a világ minden táján azt mondták engedetlen kisfiaiknak és kislányaiknak: „Látjátok, mi történik az olyan gyerekekkel, amelyik nem fogad szót!”

A három fiú minderről nem tudott semmit. Azt sem tudta, hogy osztálytársaik konzervet, pokrócot, könyvet akarnak küldeni számukra, azt sem, hogy sok száz fiú azzal alszik el este, hogy hej, de szívesen cserélnék velük!

A fiúk elhatározták, hogy a *Jó barátok* kabinjainak tetőzetét csak nagy vihar esetén csukják be ezentúl. A rádiónál éjjel-nappal őrseget tartanak. Ha valaki valami rendkívülit észlel, azonnal felkelti a másik kettőt. A rádióutasításhoz híven az atomlux-reflektorokat teljes fényerővel bekapcsolták, hogy a quintobusz minél nagyobb távolságról látható legyen.

- Feküdjetek le! - parancsolta Jancsi. - Elsőnek én öröködöm.

Tibi és Imre engedelmesen feküdtek le az utasfülkékben karosszékekből gombnyomással kényelmes pamlaggá alakított fekvőhelyekre. A tengeribetegség sem gyötörte már őket, mert a tengerészózon két-három éves immunitást ad - akárcsak a védőoltás -, és néhány perc múlva nyugodt szuszogással aludtak.

Jancsi egyedül maradt a vezetőfülkében.

Odakünn a vihar elült. Erős szél fújt ugyan, de nem forgószél.

A hullámok szabályosan emelték és dobálták vissza a *Jó barátok*-at, játszott a végtelen víz, sós levegő csapott a quintobuszba, és fenn az égen barátságos csillagok hunyorogtak.

Mit csinálhat a mama - gondolta Jancsi, és nagyon megfájdult a szíve. Mit fog szólni ahhoz, hogy ők ilyen veszedelembe sodródtak? Ó, ha beszélhetne vele, ha megnyugtathatná! Hátha működik az eternométer televífonja...

De milyen bolondság, hogyan is működhetne... ilyen távolságból...

De miért is ne, hiszen ez drótnélküli telefon.

De a rádió sem működik.

Azért ki kellene próbálni.

Lenyomta az eternométer gombját, és a kis tárcsa kiugrott.

Dobogó szívvel tárcsázta az otthoni számot.

- Halló, itt Bencze-lakás - hallatszott.

- Mamám! Mamám! - kiáltotta Jancsi, és majdnem elsírta magát.
- Kisfiam! - látta meg most már a kedves arcot is a televízió képernyőjén. - Hol vagy?
- Ne félj, édesanyám, megvagyok, itt vagyunk a Csendes-óceánon. Jól vagyunk...
- Bátor legyél, kisfiam, expedíció ment értetek.
- Ne féltsetek minket, mama. És ne haragudj...
- Miért haragudnék? Hiszen véletlen baleset volt, nem?
- Édesanyám, én megmondom az igazat, én vagyok az oka, nem véletlenül... én levittem a gépet a nemzetközi útról...

Egy pillanatra csönd támadt.

- Ezen már nem változtathatunk, kisfiam... Legyetek okosak és bátrak, amíg a mentőexpedíció megérkezik! Vigyázzatok magatokra! Édesapád is felszállt egy quintobusszal.
- Jó éjszakát, mama, és ne haragudj... és légy olyan jó, értesítsd Tibi és Imre szüleit is.
- Értesítem, kisfiam.
- Jó éjszakát, mamám!
- Jó éjszakát!

„Milyen jó, hogy a mama nem sírt - gondolta Jancsi. - Nincs a világon senki másnak ilyen nagyszerű édesanyja, mint nekem, és én meg sem kérdeztem, hogy mi hír van Andris bátyámról...”

András bátyjáról az is eszébe jutott, hogy a komoly bajok majd csak azután kezdődnek, ha Andris megkérdi, hogyan mert utána szökni. De hát ez még sokára lesz, itt egyelőre nem fenyegetnek fivéri nyaklevesek, csak a Csendes-óceán viharai.

Pontosan két óra múlva Tibi ébresztés nélkül felkelt, és átvette az őrseget.

- Őrségre jelentkezem - mondta, és ünnepélyesen kihúzta magát.
- Az őrseget átadom - felelte Jancsi nem kevésbé ünnepélyesen. - Semmi újság.

Tibi nem szólt, csak sóhajtott egyet.

- Na, akkor én aludni megyek - mondta erre Jancsi, és most ő bújt a Tibi árván maradt takarója alá.

Azt álmodta, hogy a kormány váratlanul megjavult. A quintobusz ismét a levegőbe emelkedett, és suhant, suhant a ragyogó kék égen, egyenesen a Földrengések Szigete felé. Már látszottak a fák zöld koronái, a szigetet körülvevő fehér atollgyűrű és az azúrszínű lagúnák, látszottak a rozsdaszínű vulkánkúpok, amikor váratlanul dörgés és villámlás támadt, és a quintobusz zuhanni kezdett.

- Jancsi, ébredj, ébredj, Jancsi, ébredj!

Ijedten ugrott fel.

Tibi és Imre állt mellette, azaz dehogyis állt, táncolt, dülöngélt, mint a részeg.

- Mit csináltok?
- Nem érzed? Jaj, mindjárt elsüllyedünk!

Jancsi talpra ugrott, helyesebben talpra ugrott volna, de mint akit mellbe vágta, hátrabukott, nekiesett egy asztalkának, és pörögve hempergett a padlón.

- Vihar van! - kiabálta Tibi.

A quintobuszt óriási hullámok dobálták. Egy-egy tizenöt méteres hullám hátára vette, sodorta, emelte, emelte, emelte, azután a víz kiszaladt a quintobusz alól, és a *Jó barátok* óriási csattanással hullott a mélybe. Úgy csikorgott, recsegett minden porcikája, hogy az ember attól félt, menten kettérepedt. A nyitott tetőn sós víz csapott be, a szél sivített, az eget sötét, lilásszürke felhő takarta.

Jancsi minden erejét összeszedve megrántotta a tető zárógombját, azután bekapcsolta a szivattyút és az oxigéndúsítót. A quintobuszból pillanatok alatt eltűnt a felesleges víz, és kellemesé vált a levegő. Tibinek is, Imrének is mindjárt jobb kedve kerekedett.

- Nagy ember vagy, kapitány, egészen másképpen érzem mag... mag... juuuuj... - mondta Tibi ijedt kiáltással végezve a mondatot.

- Aha, ne neved korán, barátom - nyögte Imre. - Jó kis zuhanás volt.

- Barátaim... - mondta Jancsi elkomolyodva, és ő is a gyomrát tapogatta, mert az előbb, amikor a hullámok vagy húszméteres mélységbe dobták a quintobuszt, ő is úgy érezte, mintha leszakadt volna alatta a lift. - Barátaim, döntő lépést kell tennünk. A rádiónk nem működik. Éjszaka még jó volt az eternométerem, most az is megállt. Nekünk vagy földet kell találnunk, vagy a tengeren kitartani addig, amíg a mentőexpedíció megérkezik. Üzemanyagunk bőven van, a motor jó, az atomlux világítás akár száz évre is elég. Ennivalóval kihúzzuk, ha kell, egy évig is, csendes időben még halat is foghatunk. Tengervíz-átalakító tablettánk annyi van, hogy akár ötmillió liter ivóvizet tudunk gyártani, egyszóval szomjan se halunk.

- Hát akkor semmi baj! - rikkantotta Tibi.

- De igen. A Quintobusz Junior falai, félek, nem tudnak nagyon sokáig ellenállni ennek az iszonyatos hullámverésnek.

És mintha csak Jancsi szavainak igazságát akarta volna bizonyítani, a quintobuszt újra magasba dobta egy hullámhegy, utána mélybe csapta a szél, és az aluforte falak nyögtek, recsegték, csikorogtak.

- Vagyis mit csináljunk?

- Két lehetőség van, vagy helikopterre állítom a gépet, és rábízunk magunkat a szélre, vagy lemegyünk a tenger alá, és az áramlásokkal sodortatjuk magunkat.

- Hová?

- Ahová visz.

A fiúk komoran hallgattak.

A levegőben szállni nagyszerű dolog, de belekerülni ciklonba, vagy pörögni az orkánnal, lezuhanni... a tenger vize mégiscsak barátságosabb.

- És ha leereszkedünk a mélybe, vissza is tudunk emelkedni a felszínre?

- Persze, a kapcsolótábla működik, csak a kormány nem.

- Nos?

- Menjünk a tenger alá. Nemo kapitány sem rettent meg a tengertől.

- De... - kockáztatta meg Imre.
- De?
- Így nehezebben találunk ránk.
- Azt hiszem, radarral mindegy.
- Dehogyan mindegy, a felszínen könnyebben észrevesznek.
- Ha úgy gondolod, hogy kibírjuk ezt a dobálást...
- Mi még csak kibírjuk, de a *Jó barátok* nem bírja ki...
- És a tenger alatt biztonságosabb?
- Ha tudsz okosabbat?
- Nem tudok.
- Hát akkor gyerünk, fiúk! Milyen mélységet parancsoltok?
- Kétszáz méter jó lesz - mondta Imre.
- Helyes.

Jancsi átkapcsolt tengeralattjáróra, és kétszáz méterre állította a süllyesztő szerkezetet. A quintobusz süllyedni kezdett, elérte a kétszáz méteres mélységet, de nem állt meg, hanem tovább ment hatszáz, nyolcszáz méter alá, itt a süllyedés abbamaradt, és a *Jó barátok* szédületes sebességgel úszott előre. A fiúk lélegzeni sem mertek izgalmukban.

- Azt hiszem, tengeráramlásban vagyunk - suttogta Imre.
- Miért beszélsz olyan halkán? Azt hiszed, megzavarod a halakat? - kérdezte Tibi.
- Sok kedvem van tréfálni. Hiszen mi nem oda megyünk, ahová szeretnénk, hanem ahová a tenger sodor minket.
- Miért, hová szeretnénk?
- Nem tudom, de... Mondd Jancsi, ha akarnánk, *igazán* fel tudnánk jutni újra a tenger színére?
- Persze hogy igazán. Legalábbis azt hiszem. Remélem.

Szótlanul gubbasztottak a quintobusz orrában.

A reflektorfényben csodálatos sziklák, korallszigetek, halak úsztak el mellettük. Az órák múltak, és ők megfedkeztek éhségről, szomjúságról, csak a végtelen vizet bámulták, és arra gondoltak, hogy valahol messze, napsütéses boldog tájakon van az otthon, az iskola, a pajtások.

A rádió nem működött.

Az eternométeren Jancsi reménytelenül hívogatta az otthoni telefonszámot.

12. fejezet

A sziget születése

A Földrengések Szigetén sem működött a rádió.

Már több mint két hete nem működött.

Így Bencze András semmit sem tudott arról, hogy a világ minden rádióállomása, quintobusza, nemzetközi közlekedési mentőszolgálat az ő édes öccsét és barátait keresi.

A világ tudósai pedig semmit sem sejtettek arról, hogy az elmúlt napokban milyen tudományos eredmények születtek a Csendes-óceán elhagyott szigetén.

Az expedíció tagjai ötven televíziós felvevőgépet helyeztek el a környező szigeteken és a tenger alatt. Egy ezer négyzetkilométeres terület ötven pontjáról készültek éjjel-nappal a televíziós filmek, tektonikusegység-mérések, és az adatok önműködően kerültek a gondolkozószámoló gépbe, a számológép pedig oszcillográffal jelezte a térképen a feszültség növekedését és irányát, a kéreg ellenállását, a légköri és kozmikus viszonyokat, figyelembe véve, hogy itt és itt, ilyen és ilyen kéregmozgás várható egy óra múlva, egy nap múlva, tíz nap múlva.

Soha egyetlen árnyalattal sem tévedtek a műszerek.

Megoldódott az évmilliárdos rejtély.

A „titokzatos” erők, a gejzíreket és vulkánokat kitörésre készítő hatalmas feszültségek, a földeket megrázó félelmetes és eddig ismeretlen energiák mérhetővé szelídültek a tudósok előtt. És az expedíció fáradhatatlan volt. Minden mérést, minden adatot hússzor ellenőrizni, újabb és újabb kutatópontokat létesíteni, el nem bizakodni, ha valami sikerült - ez volt Bencze munkamódszere.

- Július elsején déltájban, ezen a ponton ki fog emelkedni egy sziget - mondta Bencze, és az asztalra terített térképre mutatott.

- Itt, ahol most nyolcszáz méter mélységű tenger van. A sziget körülbelül tíz-tizenöt méter magas, mintegy nyolc kilométer átmérőjű lesz, ezt valószínűleg két-három napig tartó tengerrengés fogja megelőzni. A sziget kiemelkedésével a földrengések nem szűnnek meg. Ez a sziget legfeljebb huszonnégy órát fog élni, azután a következő rengéshullám, amelynek a góca itt lesz, nézzék csak ezt a tenger alatti árkot, tehát a következő hullám ezt a másik pontot fogja magasba emelni, a mi újszülött szigetünket pedig ismét elnyeli az óceán.

- És azután? - kérdezte Eszti.

- Azután bejelentjük eredményeinket a Tudományos Akadémiának, és hazautazunk.

- Ó - mondta Eszti csalódottan -, én azt hittem, hogy még valami más is lesz.

Bencze elnevette magát.

- Más? Hát nem elég, hogy kidolgoztunk egy olyan módszert, amellyel egy héttel előre megmondjuk a földrengést?

- Igen, igen, de hát eleinte még csak tettünk valamit. Kráterekbe kellett lemászni, tengeralattjárón utaztunk, most már egy hete csak itt kuksolunk a sátorban, a férfiakat egész nap nem látjuk, mert hol a számológépeket csavargatják, hol meg a térképre firkálnak.

- Sajnálom, hogy csalódott. Persze, érhetnek még minket olyan meglepetések, hogy itt maradhatunk még három évig, és kezdhethük előlről az egészet, például, ha...

- Ha?

- Mondjuk, a tenger meggondolja magát, és mégsem dob ki magából egy szigetet.

- Az mit jelentene?

- Csak annyit, hogy fabatkát sem érnek a számításaim, hogy egy vagy több fontos tényezőt kihagytam, hogy rosszul következtetek, szóval sok mindent...

- És ez lehetséges?

- Dehogyan lehetséges! - szólt közbe izgatottan Wilkins. - Amit kolléga úr eddig produkált, kidolgozta hetekre előre a szigetünk minden vulkánjának kitörési idejét és erejét, olyan pontosan, hogy aszerint lehetne irányítani a nemzetközi quintobusz-menetrendet; előre megjósolta a múlt heti tengerrengést. Én az ön helyében kilőném a rakétákat.

- Nem. Bocsásson meg, kolléga úr, ezt nem teszem meg. Lehetetlen.

- Nem fog szégyent vallani.

- Nem, nem kockáztathatom meg.

Tamás, aki a délutáni pihenőt és a váratlanul kellemes napsütést arra használta fel, hogy a műszersátor előtt felállított nyugágyak egyikében napozzon, felnyitotta a szemét.

- Miről vitatkoznak a professzor urak?

- Tudod, a rakétaértesítésről.

Tamás nem felelt. Szíve mélyén Wilkinsnek adott igazat. Két hete nincs rádiójuk, de rakéta-bombáik vannak, és az irányítható rakétákon üzenetet lehetne küldeni a világ legfőbb tudományos intézeteihez, előre bejelenteni a július elsejei földrengést. Mert hiába tudják ők előre, ha nem tudják bebizonyítani, hogy tudták... Az Akadémia szakállas urai hümmögni és kételkedni fognak. De Bencze professzornak ő is hiába beszél. „Fütyülök az Akadémiára - mondja mérgesen. - A tudomány nem lóverseny, nem futballmérkőzés, sőt nem is bokszeccs. Nem az a fő, hogy idejekorán bejelentsem az eredményeimet, hanem az a fő, hogy jók legyenek. Micsoda dolog: előre értesíteni rakétán a világ állomásait, és végül kisül, hogy hibás számítás volt...”

- Amíg a rádiónk működött, leadtuk a jelzéseket.

- Más a rádiókapcsolat, és más az ilyen feltűnési viszketegség. Ha a várható július elsejei földrengés más világrészeket is veszélyeztetne, akkor természetesen feladnám a rakéta-jelzéseket, de ez így közönséges hengegés.

Tamás azóta is morog magában, ha erre a beszélgetésre gondol. „Tulajdonképpen gyávaság, ha nem küldjük el a jelzést, és hiúság, mert hát mi történik, ha nem jó a számítás? Legfeljebb tévedtünk. Megesett mással is.”

Elhatározta, hogy nem szól a professzornak, de ha alkalom adódik rá, kilövi a jelzőrakétát.

Július elsejéig még egy teljes hetük volt.

Meglepően kellemesre, derűsre fordult az idő. Mintha a föld pihenni vágyott volna a nagy megrázkódtatás előtt. Az expedíció tagjai azonban nem tudták élvezni a várakozás napjait. Bencze hiába biztatta őket, nem volt kedvük sétálni, olvasni. A napi kötelező kétórás sportot -

amit az egészség legfőbb őre, Éva szabott ki mindenkire - csak ímmel-ámmal teljesítették. Várták, várták, vajon a föld igazából úgy mozog-e, ahogy Bencze professzor ábrái előírják.

Talán Tamás foga is unalmában lyukadt ki.

Egyik reggel arra ébredt, hogy a zápfoga sajog. Odakapott a nyelvével, akkora lyukat érzett rajta, mint az öklöm. Kétségbeesetten szaladt át a parancsnoki sátorba, ahol délelőttönként Éva minden jelentkezőt megvizsgált, kiosztotta a vitamintablettákat, és jó tanáccsal látta el a betegeket.

- Jó reggelt, Tamás. Ilyen korán? Csakhogy egyszer rám is gondolsz.

- Máskor is gondolok rád, Évikém, de a munkám...

- Tudom, már nem szeretsz.

- Jaj, dehogynem szeretlek, Évi. De...

- De az embernek jólesik, ha mondják is néha.

- Hát szeretlek...

- Kedvesebben is mondhatnád.

- Most olyan vagy, mint a száz évvel ezelőtti dédanyáink.

- Te meg harapós vagy.

- Igen, mert fáj a fogam.

- De hát, drága Tomikám, miért nem ezzel kezdted? - ijedt meg az ifjú orvosnő.

„Mert szóhoz sem tudtam jutni” - akarta mondani Tamás, de azután nem szólt semmit, csak kitátotta a száját.

- Itt fáj.

- Semmi az egész, fertőtlenítővel kimosom, beleteszek egy kis zománcnövesztőt, holnapra rendben lesz. Mondd, miért pislogsz olyan ijedten? Fáj?

- Nem fáj. Csak éppen nem kellemes, hogy az ember szájában motoznak.

- Képzeld el, milyen lehetett száz évvel ezelőtt, amikor a fogakat acélfogókkal kirángatták meg kivésték, meg az élő fogból nagy darabokat kifűrtak.

- Te, ne viccelj, csak azért mesélsz ilyeneket, hogy jól kitátsam a számat.

- De igazán. Wilkins mesélte.

- Talán kilencszáz évvel ezelőtt.

- Csak százzal.

- Hát ki volt bolond akkor fogorvoshoz menni?

- Mindenki, akinek a foga fáj. Mit csinált volna? Nem igaz?

- Én azt hiszem, akkor csak szadisták mentek el fogorvosnak - mondta Tamás sötéten. - Hogy eleven fogból lefaragjanak...

- Hajaj, ha tudnád, még mi minden volt a huszadik században... Ha vérsejteket akartak számlálni, fogtak egy lándzsa végű tűt, és beleszúrták az ember ujjhegyébe. És az injekciót sem úgy adták, ahogy mi. Akkor a tüket fémből gyártották, nem szilárd érzéstelenítóból, arról

nem is beszélek, hogy az orvismúzeum száz év előtti kiállításán láttam, hogy egy akkori tű átmérője a mi tűink átmérőjének pontosan ötvenszerese volt.

- És az emberek túrték?

- Öblítse ki a száját, uram, készen vagyunk. Tudod, Wilkins mit mesél? Hogy van neki egy könyve, az egyik növendékének a doktori disszertációja: „Különös szokások, életmód, erkölcs a XX. század második felében” címmel. Kölcsön is adja, ha akarod. Hát az csupa ilyesmivel van tele, az ember azt sem tudja, elképedjen-e, vagy nevéssen rajta.

- Például?

- Például, hogy az emberek olyan mocskosak voltak, hogy az utcán szemetet hajigáltak el.

- Nem igaz.

- Kérdezd meg Wilkinst... meg hogy csak az szállhatott fel egy olyan sínen járó quintobuszra, aki adott a kalauznak ötven fillért.

- És a kalauz azt elfogadta?

- El. De ez még semmi. A rendőrök becsukhatták az embert egy cellába úgy, hogy még este se mehetett haza.

- No, azt a könyvet én szeretném látni.

- Várj csak. És volt egy olyan építésügyi miniszter, aki olyan rendelkezéseket hozott, hogy aki a legdrágábban épít, az kapja a legtöbb prémiumot...

Tamás úgy hahotázott, hogy megfeledkezett a fájós fogáról.

- Légy szíves, add ide a vitamintablettáimat, és már itt sem vagyok. Mondd, milyen nap van ma?

- Június huszonhét.

- Azt hittem, április elseje. Mondd meg Wilkinsnek, hogy adja kölcsön azt a könyvet. Bár én biztosra veszem, hogy nincs is ilyen könyve, csak téged akart lóvá tenni...

Június huszonnyolcadikán reggel Bencze azzal lepte meg a társaságot, hogy szabadnapot kért. A reggelinél jelentette be, és mosolyogva tette hozzá:

- A műszerek állása nem változott, a tendencia ugyanaz, az ellenőrző számítások ismét július elsejére jelzik a kitörést. Én ezen semmit sem tudok már változtatni, fáradt is vagyok. Szeretnék valamelyik szomszédos szigetre kirándulni és horgászni egy kicsit. Ha Esztike velem tartana...

Eszti majdnem kiejtette kezéből a teáscsészét.

- Ó, hogyne, persze... ezer örömmel.

- Annál is inkább, mert alighanem a mai lesz hosszú időre az egyetlen viharmentes napunk. Kedve volna helikopterrel jönni? Vagy inkább motorcsónakon?

Végül is a motorcsónakot választották.

Horgászfelszerelést és egész napra való élelmet vittek magukkal. Bencze a kormányhoz ült. Eszti a csónak közepén maradt, boldogan és zavartan nézte az elsuhanó partot, nézte Benczét, aki fehér ruhájában, széltől kócosodó barna hajával, napsütötte bőrével csinosabb volt, mint bármikor máskor.

- Nem ülne mellém, Esztike? - kérdezte Bencze.

- Dehogynem.

- Jobban beszélgethetünk, különben alig hallom a hangját.

Kiértek a folyótorkolathoz. A tenger ma csodálatosan szép volt, valóban csendes volt a Csendes-óceán. Sötétkéken csillogott a végtelen tükör, csak a csónak orra körül csapkodott fehér tajték. Eszti behunyta a szemét, úgy élvezte a napfényt és a sós levegőt.

- Esztike, tudja, én már harminckét éves vagyok...

- Tudom - suttogta Eszti.

- És maga csak tizennyolc. Baj az?

- Miért volna baj? - kérdezte Eszti gyorsan, és nagyon elpirult.

- Mert... én azt hittem... úgy gondoltam... a tizennyolc éves lányok inkább a huszonhárom éves fiatalemberekhez vonzódnak... nem is reméltem... úgy érzem... de talán nem tévedek, mert magát én is...

Eszti bíborvörösén hallgatta, csak a szíve kalimpált úgy, mint ahogy Éva ősanyánktól kezdve minden tizennyolc éves lány szív dobog, amikor szerelmi vallomást hall.

Bencze fél kézzel tartotta a kormányt, a másik karjával átölelte Esztit.

- Tudja, én már akkor nagyon vártam magát... amikor szerda délutánonként eljött az előadásaimra... még új nyakkendőt is kötöttem minden alkalommal... de nem voltam benne biztos... gondoltam, talán csak a tektonikus jelenségek érdeklik... végeredményben kulturált fiatal nő, és a földkerekség nagyon érdekes ám...

- Érdekes - mondta őszinte meggyőződéssel Eszti.

- De azután arra gondoltam, nem lehet pusztán véletlen, hogy az életét kockáztatta... nézze, én várni akartam ezzel a vallomással, de ki tudja, mit hoz a holnap... Hátha valami baj ér, akkor is akarom, hogy megtudja... Esztike, én nagyon szeretem magát. És ha szerencsésen hazajutunk, akkor szeretném feleségül kérni.

Eszti sírt és nevetett, hagyta, hogy Bencze átölelje, megcsókolja, azután odahajtotta a fejét a férfi vállára, nézte, nézte a száguldó, vízbe fűrődő motort, a kék vizet, a mulatságos, fehér báránnyelűket, a szigetet koszorúzó derűs palmafákat... Arra gondolt, hogy mit fognak szólni otthon a lányok... Nézte András kedves arcát és kimondhatatlanul boldog volt...

Amíg Bencze András és Eszti a tengeren járt, a társaság többi tagja kupaktanácsot tartott. Tamás javaslatára ültek össze, és a megbeszélés egyetlen tárgya az volt, küldjenek-e rakétaüzenetet a tudományos intézeteknek, vagy sem.

- Soha vissza nem térő alkalom - mondta Tamás. - Bencze nincs itt, meg se tudja...

- De utólag megtudja, és sohasem fogja megbocsátani.

- Ha sikerül a bizonyítás...

- De ha nem sikerül?

- Ugyan! - kiáltotta Tamás. - A számítások jók, hibátlanok, minden tényezőt számításba vettünk, még a földkéreg mágnesességét és a szél irányát is...

- Kivéve azokat a tényezőket, amelyekről nem is tudunk...

- Ha ti nem akarjátok, én megteszem a magam felelősségére - mondta Tamás nagyon határozottan.

Tóth Zsuzsi felemelte a kezét.

- Tamáshoz csatlakozom.

A többiek is megszólaltak:

- Nem vagyunk gyerekek, akkor mi is vállaljuk a felelősséget.

Tamás és Zoltán kilövéshez készítették a jelzőrakétákat. Úgy döntöttek, hogy a párizsi, moszkvai és San Francisco-i geofizikai állomáshoz küldenek üzenetet.

- A Központi Egyetemnek is - vitatkozott Zsuzsi. - Lehetetlenség, hogy a Jópofák Hangjának nem tudtam hírt küldeni két hete.

- Három vagy négy rakéta, az szinte ugyanaz - pártolta Zsuzsit Solt Zsolt.

- Fogalmazzuk meg az üzenetet.

Itt Bencze András professzor munkatársai.

Rádióvétel és adás lehetetlen.

Ezúton közöljük, hogy a Világárok mentén a 78-as, 81-es, 117-es és 179-es kutató-pontokból kiindulva, 2057. július elsején a déli órákban 9-11-es erősségű tengerrengés várható. A rengés a 179-es megfigyelési pont környékén körülbelül 8 kilométer átmérőjű, 10-15 méteres szintmagasságú vulkanikus szigetet fog létrehozni. A sziget huszonnégy óra múlva ismét elsüllyed. A tengerrengés négy főhullámban hat-nyolc napig fog tartani. A szökőár észlelhető lesz az egész világtengeren. A rengés kitörésétől kezdve huszonnégy óránként rakétaüzenetet küldünk televíziós felvételekkel.

Az üzenetet a diktálógép öt példányban leírta. Négy példányt elhelyeztek a négy rakétában, az ötödiket Tamás a zsebébe süllyesztette. „Benczenek egy szót sem! Egy hangot sem!” - figyelmeztették egymást.

Július elseje barátságos, nyugodt reggellel köszöntötte őket. Az égen lomha, szürkéslila felhők úsztak, a felhők peremét aranycsikkal vonta be a mögjük bújt nap. Szél se mozdult, levél se rezdült, a levegőt virág- és gyümölcsillat töltötte meg.

- Mintha kora nyár volna, nem a tél közepe - mondta Éva, és kitért karral nagyokat lélegzett. - Csodálatosan friss a levegő.

- A műszerek még egészen nyugodtak - jelentette Solt Zsolt a reggelinél ülő professzornak.

- Hm. Hát legfeljebb elmarad a földrengés - mondta kedélyesen Bencze. - Úgysem illő dolog, hogy mi a katasztrófának drukkoljunk csak azért, hogy igazunk legyen. Nem? Még jó, hogy nem vertük dobra, igaz, Tamás?

Tamás gombás rántottát evett. A gombás rántottában nincs csont, nincs szálka, mégis majd megfulladt tőle. Miért is küldték el a rakétákat a professzor tudta nélkül!

- I... igaz... de nem értem, hogyan maradhat el a tengerrengés.

- Nem marad el, ne félj. Nézze csak, Zoltán - fordult Bencze a műszerészhez -, sose figyelje a műszereket külön-külön, csak a feszültség és ellenállás egymáshoz való viszonya, vagyis a tektonikus egység mértéke és tendenciája számít. Mi volt ez?

- Ágyúlövés - felelte sápadtan a műszerész.

- Ördögöt, megkezdődött... Mindenki foglalja el a helyét, Tamás, a quintabuszhoz!

Az elmúlt hetekben megszokták már a viharokat, villámlást, mennydörgést, láttak működő gejzírt, fortyogó lávát, leomló sziklafalat, de ami most következett, arra legrémesebb álmukban sem gondoltak volna. Kirohantak az étkezősátorból. Odakünn minden mintha lábra kelt volna. Az erdő zúgott, zuhogtak, szálltak a levegőben a faágak, földig hajoltak a vastag törzsű, magas pálmák, és szakadatlan, ágyúdörgésszerű robaj reszkettette a sziklákat.

- Ezt a szigetet nem fenyegeti semmi veszély - mondta Bencze. - A műszersátrat ne hagyják el, amíg vissza nem térünk. Figyeljenek jól, minden észrevételt, a műszerek működésének minden rendellenességét jegyezzék fel.

- Mikor jönnek vissza? - kérdezte aggódva Eszti.

- Néhány óra múlva. De legkésőbb holnap. Tudom, hogy Évivel együtt szívesen velünk tartanának, de okosabb, ha itt maradnak. Mi a tartalék quintobuszon megyünk el. Ha valami... ha mégis valami baj történne a szigeten, Zoltán a quintobusszal elviszi a társaságot Új-Zélandba, és ott megtaláljuk egymást. Viszontlátásra!

Az expedíció tagjai igazán nem voltak gyáva emberek, de azért Tamás és Bencze szíve is elszorult, amikor búcsút intettek a szigeten maradottaknak. Nem, itt nem lesz baj, „minden emberi számítás szerint”. De ha az emberi számítás téved....

A folyón nem utazhattak, mert a folyó eltűnt. Pillanatok alatt kiürült a meder. A sziklapárákányról aláhulló vízesés nem zúgott többé, csak a magas, meredek sziklafal nézett fenyegetően a völgybe.

- Miért bámulsz olyan ijedten, Tamás? - kérdezte a professzor. - A földrengések gyakran kezdődnek így: elapadnak a források, útjukat változtatják a folyók, szétnyílnak a hegyek...

- Tudom, tudom, de más tudni, és más látni...

- Kapcsolj helikopterre.

Lebegve emelkedtek a sziget fölé. Alattuk elmaradtak a fák, elmaradtak a vulkánkráterek. A kráterek vörös csöndes volt, de fölöttük szürkésfehér hamufelhő lebegett, mintha óriások szuszognának, és most tanácskoznának odalenn, kitörjenek-e, vagy sem.

A sziklák fölé emelkedve megpillantották a tengert.

Félelmes volt.

Az óceán hánykolódott, vergődött. A jól ismert hullámsorok helyett irtózatosszerű kavarogtak. Néhol dombbá, hegyé emelkedett a tenger vize, hogy azután félelmes harsogással hulljon alá. Másutt sistergett az óceán. Iszonyú gözgomolyagok nőttek az égig, függőnyt vonva a látóhatárra. A nap magasan járt, de a fény is megvadult. A jól ismert sárgásfehér napsütés helyett szivárványok futottak ég és föld között. Lila, narancsszín és smaragd csíkok hullottak alá, és a felhők közül előbukkanó napkorong hol sápadtsárga volt, hol meg azúrkék.

- Boszorkányság - mondta Tamás.

- Csodálatos, ritka optikai tünemény, utoljára 1883-ban, a Krakatoa kitörése után jegyezték fel ehhez hasonlót. A levegő tele van vulkanikus hamuval és gőzzel, az töri meg a fényt.

Tamás minden idegszálával a kormányt figyelte. A quintobusz műszerei kifogástalanul működtek, de a levegő mozgása olyan heves és olyan szabálytalan volt, hogy minden pillanat előre nem látott veszélyt hozhatott. Hol örvénylő légtölcsér húzta lefelé a gépet, hol forró gőz lökte fel, szélroham sodorta, hamufelhő lepte be.

- Ilyet emberi szem még nem látott előttünk - mondta Bencze. - Irányítsd a távcsövedet a 179-es megfigyelési pontra.

Tamás beállította a teleszkópot.

Sűrű, több kilométer széles gőzoszlop ostromolta arra az eget. A gőzfelhő sisteregve feltört, majd kissé távolabb szakadatlan zuhatagban omlott alá. Hatalmas területen sötétzöld örvények kavarogtak, és az örvények forgó kútperemein halrajok úsztak.

- Főtt halak, figyeld csak meg - mondta Bencze.

Valóban. Fűrészfogú cápák, polipok, medúzák, kis halak egész rajai hátukon hánykolódtak. A víz tetején fatörzsek és lombok úsztak, elpusztult szigetek üzenetei. A tenger szintje szemmel láthatóan emelkedett. Az órák óta tartó dübörgés nem szűnt, hanem most már szakadatlan, sikoltó, üvöltő dörömböléssé változott.

- Ott, ott! - kiáltotta Tamás, és kezével a 179-es megfigyelési pontra mutatott. - Ott...

Bencze is a teleszkópba nézett.

A gőzfüggöny mögött sűrű fekete tömb bukkant fel.

Mintha régi mesekönyvek lapjain bukkanna fel egy elátkozott vár.

Benczén gyerekes izgalom lett úrrá. Megragadta Tamás kezét.

- Nézd, nézd... a sziget!

A quintobuszt most lassú repülésre állítva egyre közelebb vitték a gőzfüggönyhöz. A sziget tömbje már szabad szemmel is látszott. Nőtt, nyúlt, emelkedett szakadatlanul.

Tamás azt sem tudta, hová legyen türelmetlenségében. Mindenáron bele akarta vinni a quintobuszt a gőzfelhőbe, legszívesebben már partra szállt volna a szigeten, kitűzte volna a magyar zászlót, fényképezett volna.

- Nem szabad megközelítenünk - mondta Bencze -, az iszonyú hőség, mérges gázok percek alatt végeznének velünk. A szigeten különben sem lehet partra szállni, hiszen izzó, folyékony láva ott minden.

- Hát akkor mit csináljunk? Mindjárt beesteledik.

- A quintobuszon töltjük az éjszakát.

A sötétség hirtelen borult az óceánra. De a víz és a föld háborgása egy pillanatra sem csitult. A zöld színű nap helyett rubinvörös hold és ezerszínű csillagsereg ragyogott az égen. A tenger szurokszínű tajtékat hányt, és a fekete víztömegből színes szökőkutakként csaptak fel a gejzírek és vulkánkráterek. Arany, lángvörös, halványlila, hidegezüst források törtek fel a végtelen tengeren, és a két férfi lenyűgözve és megbabonázva bámulta a természet csodálatos játékát.

- Aludjunk felváltva egy keveset - mondta a professzor, de ki tudott volna aludni ezen az éjszakán?

Hajnatra szinte varázsütésre lecsillapult a tenger. A nap halvány türkizzöld színben kelt. Mintha egy elvarázsolt smaragdbirodalom lett volna a világ. Zöld színű volt az ég, a felhő, a tenger, smaragdszín volt a látóhatár, és sötétzöld tömb az újszülött sziget.

- Nincs már körülötte gőzfelhő - álmélkodott Tamás.

Valóban, a levegő kitisztult, a hűvös éjszakában a forró gőzfelhő lehűlt, és eső alakjában visszazuhogott az óceánba. A napot sem takarta felhő, csak a levegőben úszó lávahamu tette opálössá, különös színekben csillogóvá a reggelt.

- Most megkíséreljük a leszállást.

- A szigeten? - kérdezte Tamás.

- Ott. A földrengés első hulláma véget ért, valószínűleg pár órás szünet következik. Használjuk ki.

Tamás szótlánul bólintott. Megcsavarta a kormánykereket, és a quintobusz suhanva szállt a tenyérnyi sziget fölé.

- Nevezük Tiszavirágnak, hiszen csak egy napig fog élni - mondta Bencze.

A gép tisztelgő köröket írt le a Tiszavirág fölött, s közben a két férfi teleszkópján alaposan szemügyre vette. A sziget olyan volt, ahogy azt a műszerek megjósolták. Vagy nyolc kilométer hosszúságú, két kilométer széles földszáv. Helyenként tíz, másutt tizenöt-húsz méter magasságra emelkedő lávatómb fekete sziklával, a sziget legközepén két teknő alakú kráterrel, északi partján hófehér gejzírrel és a gejzír mellett sötétkéktől azúrig minden színben játszó bércekkel. A sziget fölött vízpára lengett, nem túl sűrű ugyan, de arra vallott, hogy a talaj még forró.

- Leszállhatunk?

- Sajnos, nem. Beleragadnánk, mint én a lávatóba. És nem akadna most senki, aki kihúzzon minket.

Most már egészen alacsonyan - negyven, ötven méter magasságban köröztek a sziget fölött. A lávafennsíkon törések, árkok futottak, az egyikben víz buggyant.

- Látod? - mutatott le Bencze. - Ha ez a sziget megmaradhatna, néhány év múlva cserjék, fák nőnének rajta. A szél és a tenger virággal termékenyítené meg. Ó, az élet hatalmas és erős. A kék moszat lávatalajon hetvenkét fokos hőségben is növekszik, a virággal évszázadokig megőrzi csírázókézségét.

- És ha ez a sziget valóban megmaradna?

- El fog pusztulni - mondta Bencze. - Néhány fénykép fog maradni róla, pár soros megemlékezés egy geológiai évkönyvben, istenem, belőlünk talán még annyi sem marad.

Tamás elgondolkozva csavargatta a teleszkópot, azután meghökkenve kapta fel a fejét. „Lehetetlen - morogta. - Ilyen véletlenség... tévedek...”

- Mi az, kísértetet látsz? - érdeklődött Bencze.

- Majdnem. Mintha a preszignotektonográfunk volna azon a sziklacsúcson.

- Szinte a lehetetlenséggel egyenlő - mondta Bencze, és ő is a teleszkópot nézte.

Pillanatokig hallgattak.

Végül Bencze kiáltott fel ismét:

- Márpedig igaz, hihetetlen, de igaz! Azok ott a mi műszereink. Legszívesebben sírnék örömben!

Erre valóban nem számíthattak. A 179-es megfigyelési ponton a tenger fenekén elhelyezett televíziós felvevőgépet és a preszignotektonográfot épségben és sértetlenül dobta fel a tenger, és most ott vannak az orruk előtt, egy sziklán.

- Ez azt jelenti... - kezdte Tamás.

- Ez azt jelentheti, hogy ha a működését valami általunk még nem ismert tényező meg nem zavarta, akkor folyamatos méréseket és felvételeket készített a tengerrengés egész folyamatáról.

- És honnan tudjuk ezt meg?

- Ha visszatérünk a Földrengések Szigetére, a felvevő készülékből.

A quintobusz most egészen alacsonyan megkerülte a gejzirt, és megközelítette a televíziós berendezést. Bencze a quintobuszon levő televíziós berendezést a 179-es megfigyelő hullámhosszára állította. Az állomás szakadatlanul sugározta a sziget és a szigetet körülvevő óceán képét.

- Működik - mondta Bencze -, ha pedig most működik, akkor működnie kellett a kiemelkedés alatt is. Most már csak egy teendőnk van, megvárni, amíg a sziget ismét elsüllyed, s közölni az eredményt a tudományos világgal.

- Sajnálom... - mondta Tamás.

- Mit?

- Ezt a szigetet. Mi tudtunk róla először, mi láttuk csak, kár, hogy elsüllyed. Pedig a zászlót is ki akarom tűzni rá.

- Csak tűzd ki, Tamás.

- De azt is elnyeli a tenger.

- Elnyeli. Legalább emlékeztet minket arra, hogy nem elég, ha előre tudjuk jelezni a veszélyt. Ez csak az első lépcsőfok. Az lesz az igazán nagy tudós, aki nemcsak azt tudja mondani a veszélyeztetett lakosságnak, hogy „menekülj”, hanem azt is, hogy „szállj szembe a veszéllyel”.

- Mikor lesz az? - kérdezte Tamás.

- Talán nagyon hamar, talán nagyon sokára... Nos, ki akarod tűzni a zászlót?

A quintobuszt helikopterre állították. Tamás ejtőernyőt kötött a hátára, és kiugrott a gépből.

- Ne lépj le - figyelmeztette Bencze, és nézte, amint tanítványa egyik karjával a hevederbe kapaszkodva, másikkal a nemzetiszínű zászlót ölelve eléri a sziklát közvetlenül a műszerek mellett.

Tamás érezte a föld forró gőzölgését, látta, hogy a talaj puhán, viaszszerűen fekszik alatta, látta az azúrszínű napfényben különös kékeszöld fényűnek tűnő tájat, s hangosan kiáltani szeretett volna örömeiben, mikor kinyújtott karral a földbe nyomta a zászló rúdját. Könnyen, ellenállás nélkül fúródott a rúd a lávába. Tamás nem bírta megállni, kissé lejjebb engedte az ejtőernyő kötelét, és óvatosan, egy egész picit megérintette lábujjával a Tiszavirág-sziget talaját. Azután megrántotta a jelzőhevedert, hogy a professzor húzza vissza a helikopterbe.

Késő délután értek vissza a Földrengések Szigetére.

A napfény most váratlanul sötétbordóra vált. Mintha piros szemüvegen át nézték volna a világot, minden vörös lett, a fák, a sziklák, a sátrak, és mintha vér hullámozott volna a tenger helyén.

Bencze a műszereket nézte.

- Most kezdődik a második rengéshullám. Reggel hat órára a Tiszavirág-szigetet ismét elnyeli a tenger.

13. fejezet

Föld! Föld!

A rádió nem működött, a telefon nem működött, az eternométer nem működött.

Bencze Jancsi és társai már nem tudták, hányadika van, hány óra van, nem tudták, mikor van nappal, mikor van éjszaka, mindentől és mindenkitől elszakítva hánykolódtak sok száz kilométerrel a tenger szintje alatt.

A világ rádióállomásai óránként közölték, hogy a *Jó barátok*-ról semmi hír. Halászhajók futottak ki éjszaka a tengerekre, ha egy-egy úszó fatörzsről, gazdátlan ladikról azt jelezték, hogy az eltűnt quintobuszt látta valaki...

A három fiatalember ezalatt egészen vidáman élt.

A hullámverés itt a mélyben cseppet sem zavarta a fiúkat. Az áramlások, hatalmas tenger alatti folyók meglehetősen egyenletesen sodorták őket. Néha egy-egy percre összeszorította szívüket a félelem: hova rohannak? De a quintobusz belseje olyan derűs és barátságos volt, az utasfülkékben színes asztalkák, karosszékek, a könyvespolcokon érdekes, vidám olvasnivaló: Robin Hood, a Három testőr, a Koldus és királyfi, A rejtelmes sziget, Robinson, Gulliver - de még a Repülő osztály is -, a játékpolicokon szórakoztató társasjátékok, malom, gombfutball, Ne neved korán; a fürdőszobában - igaz, nem nagy, de mégiscsak négyszer hatméteres úszómedence, a sportfülkében bordásfalak, pingpongasztal... a három jó barát igazán megfedelkedhetett a félelemtől. Az atomlux éjjel-nappal világított, a hűtőszekrény telis-tele volt pompás ételekkel, még a Béke-szigeten szedett friss gyümölcsből is volt egy kevés. A három fiú megbarátkozott a különös utazással, sakkoztak, olvastak, csokoládékrémes konzerveket bontogattak. Kerekes Imre még tengerésznőt is költött, amit gitárkísérettel gyakran és harsogva - bár kissé hamisan - énekeltek. Az énektanár úr úgyszincs itt, a halak pedig nem hallják.

*Jó ám a tengerésznek
künn a kék vizen,
ajkáról száll az ének,
s nékem így igen:*

*Légy bátor, hogyha szélvész
zúg, vagy vad vihar,
meglátod, partot érsz még
győztesen, vígan.*

*Jó ám a tengerésznek
künn a kék vizen,
szép élet, bátor élet
rabja lett szívem.*

Imre megpengette a húrt, és elkezdtek az indulót, újra, újra és újra, amíg csak be nem rekedtek.

A quintobusz mozivetítőjében mulatságos és tudományos filmeket találtak. Egy szó mint száz, vidáman eltölthettek a tenger alattjárón egy hetet, két hetet vagy akár három hónapot is.

De éppen ez volt a bökkenő, ki tudja, meddig dobálja még őket a végtelen óceán, és főleg, mióta dobálja őket?

Kerekes Imre szerint legalább egy éve.

Szász Tibi azt mondja, hogy egy hete.

Bencze Jancsi az elromlott eternométert piszkálja, attól kér tanácsot, de hiába. Itt lenn a tenger alatt nem tudják, mikor van nappal, mikor van éjszaka, mikor van reggel, mikor van délután. Akkor esznek, akkor alszanak, akkor játszanak, amikor eszükbe jut.

Ez persze nagyon csábító dolognak tűnik: nem szól reggel az ébresztőóra, nem kell hideg vízzel mosakodni, nem kell loholni, hogy az ember el ne késsék az iskolából.

De a soha-sincs-vége nap lassanként unalmassá válik. Mit ér az, ha Tibi fűrni-faragni szeretne, de Imre azt állítja, hogy most van éjfél, és aludni fog. Jancsi pedig unalmában összevissza eszik, és fáj a gyomra. A tengert is elnézegeti az ember egy-két óráig, sőt néhány napig is. De a legszebb tenger alatti tájak, halak, medúzák is unalmassá válnak az ablakon át. Mintha az állatkert akváriumában járna az ember, vagy a múzeum állattárában. A kiállított cápákhoz nyúlni tilos, csak az üveg mögül bámulhatja az ember, amíg bele nem szédül, a feje meg nem fájdul tőle...

Jancsi érezte, hogy két társának mind unalmasabbá válik az utazás. Az unatkozásból pedig előbb-utóbb veszekedés lesz, és akkor mit kezdenek itt a quintobuszba bezárva? Mit lehetne csinálni?

Gondba merülten rágcsált egy marék datolyát, és elnézte Imrét és Tibit. Két barátja a *Jó barátok* quintobusz házi sakkversenyének 315. fordulóját játszotta éppen.

- Matt! - üvöltött Tibi. - Megvertelek.

- No, majd a következőben megkapod te is.

- Most várjatok, fiúk, valami nagyon fontosat akarok mondani! - kiáltott közbe Jancsi.

- Fontosat? - kérdezte csodálkozva Tibi. - Csak nem lyukadt ki a *Jó barátok* oldala?

- Nem kell az ördögöt a falra festeni - morogta Imre.

- Nem lyukadt ki semmi, csak ez így nem mehet tovább.

- Mi nem mehet? - érdeklődött Tibi, és felállította a sakkfigurákat.

- Az, hogy mi tulajdonképpen tudományos expedíción vagyunk, és úgy viselkedünk, mint a harmadik elemisták. Játszunk, cukrot eszünk...

- Miért, mit csináljunk törött kormányval? Dugjuk ki az ujjunkat a vízbe, hogy sós-e?

- Például azt is - mondta Jancsi.

- Ugyan, elég baj nekem, hogy hallgattam rád - mondta Tibi. - Szeretném tudni, hogy mikor halásznak ki minket. Lehet, hogy addigra nagypapák leszünk már, és hosszú ősz szakállunk lesz.

- És az is lehet, hogy egyáltalán nem találnak ránk, csak hanykolódunk, és azután meghalunk, és megesznek a cápák.

- Ne beszéljetez ilyen butaságokat, emlékeztek az utolsó rádióüzenetre, mentőexpedíció jön értünk.

- De látod, hogy nem jön.

- Egyelőre csak azt látom, hogy még nem ért ide. De lehet, hogy egy óra múlva vagy egy nap múlva kihalásznak minket, és megkérdezik, hogy mivel töltöttük az időnket.

- Azzal töltöttük, amivel akartuk. Vakáció van.
- Igen - mondta ravaszul Jancsi. - Éppen erről van szó, nem értitek?
- Miről?
- Hogy a többi gyerek mind így töltötte a vakációt: sakkozott, pingpongozott, mozi nézett, de miért? Mert egyiket sem érte az a hallatlan szerencse, hogy egy igazi quintobuszon, igazi tengeráramlásban utazzék, felnőttek nélkül, igazi óceánban...
- Hm - mondta Tibi -, ez igaz.
- Hm - visszhangozta Imre -, ez egészen így van.
- Mit gondoltok mit csinálna Molnár a mi helyünkben? Vagy Székács?
- Sírna a mamája után - mondta Imre.
- Dehogy sírna! - kiáltott Tibi. - Megjavította volna a rádiót.
- A rádió jó, csak a légköri viszonyok rosszak, ennyit én is értek hozzá - jelentette ki János.
- És megeshetik, hogy egyik pillanatról a másikra a rádiónk újra megszólal, és újra azt kérdik tőlünk, hogy hol vagyunk.
- Hát akkor sem tudjuk megmondani...
- Arra gondoltam - mondta ünnepélyesen Jancsi -, próbáljunk meg tájékozódni, hogy hol vagyunk.
- A víz alatt egy quintobuszban, amit nem lehet kormányozni.
- Igen. És valamely tengeráramlásban. De a kérdés, hogy melyikben. Mert ha, mondjuk, még mindig a Csendes-óceánban vagyunk, akkor lehet, hogy a kaliforniai áramlás sodor minket, lehet, hogy a kelet-ausztráliai.
- Nem mindegy?
- Nem mindegy. Mert ha teljes bizonyossággal meg tudjuk állapítani, akkor megpróbálhatunk feljutni a felszínre, és esetleg jelzőrakétával vagy palacküzenettel meghatározni a helyünket.
- Csináljuk meg, úgyszincs okosabb dolgunk.
- Na látjátok, rendes fiúk vagytok. Először is nézzük, mit tudunk innen megállapítani a tengeráramlásról.
- Semmit.
- Miért semmit? Például a víz hőmérsékletét. Más hőfoka van az egyenlítő körüli áramlásnak, más a sarkinak, nem?
- De.
- Azután állathatározóval a halfajtákat. Azután iránytűvel az áramlás útját, azután, ami a legfontosabb, az áramlás sebességét.
- A sebességét? Hogyan?
- Egyszerűen. A műszerünk pontosan jelzi a megtett kilométereket.
- Tengeri mérőföldet - javította ki Tibi.
- Ott van mellette kilométerben is, ne izgulj.
- Az igaz, csak az nincs mellette, hogy mennyi idő alatt tettük meg ezeket a kilométereket.

- Azt majd megnézzük az óránkon.
 - De hát az elektromos karóráink nem működnek.
 - Az eternométer rossz.
 - A rádiónk nem szuperál.
 - Ott vagyunk, ahol a...
 - Hát készítsünk magunknak órát.
 - Órát?
 - Azt.
 - Nincsenek szerszámaink.
 - Nem schaffhausenit gondoltam. Homokórát, amilyen az ókorban volt. Egy dobozba lyukat fúrunk, és abba lisztet vagy darát öntünk, annyit, hogy az pontosan egy óra alatt csorogjon az alatta levő dobozba.
 - De honnan tudod, hogy éppen egy órát csurgott, amikor nincs óránk?
 - Amikor azt se tudjuk, mikor van éjjel, mikor nappal.
 - Ha legalább a csillagokat látnánk.
 - Törjétek a fejeteket - mondta titokzatosan Jancsi.
 - Én hiába töröm.
 - Én is.
 - No várjatok csak, mit szólnátok hozzá, ha én néhány perc eltéréssel, anélkül, hogy bármilyen műszert vagy szerszámot igénybe vennék, meg tudnék mérni egy órát?
 - Nem hinnénk el.
 - Nahát - mondta Jancsi diadalmasan -, majd bebizonyítom. Mennyit ver egy tizennégy éves gyermek pulzusa egy perc alatt? Tanultuk egészségtanból.
 - Körülbelül nyolcvanat.
 - Vagyis?
 - Hű, de okos vagy! Hurrááá! - kiabált Imre. - Érted, Tibi?
 - Hát persze hogy értem, gyerünk, ülünk csak le.
- Leültek, kitapintották az ütőerüket, és csendesen számolták.
- Egy perc! - kiáltotta elsőnek Imre.
 - Nálam is! - mondta diadalmasan Jancsi. Alig egy-két pillanat múlva Tibi is hangosan bejelentette: nyolcvan.
 - Mit szóltok hozzá? - kérdezte Jancsi.
 - Óriási.
 - Gyorsan hozzunk lisztet.
 - Most mennyit kell számolnunk?

- Egy óra alatt hatvanszor nyolcvan, az négyezer-nyolcszáz pulzusütés. De én azt ajánlanám, hogy mindegyikünk külön számoljon húsz percig, vagyis ezerhatszázig.

Egy nagy ötakilós konzervdobozt kiürítettek, az aljára pici lyukat fúrtak, a dobozt egy nagy üveg fölé helyezték, és liszttel megtöltötték.

Tibi leült a „homokóra” elé, két ujját készenlétben az ütőerén tartotta. Jancsi az ujjával befogta a doboz alján a lyukat.

- Most! - kiáltotta Jancsi, és elengedte a nyílást. A liszt vékony fehér sugárban csordogálni kezdett az üvegbe.

- Egy, kettő, három... tizenöt, tizenhat... harminckilenc... ötvenhárom - számolt monoton hangon Tibi. A nyolcvannál Jancsi is, Imre is egy vonalat húzott egy papírlapra, és Tibi előről kezdte egytől nyolcvanig.

- Huszadik perc - mondta Jancsi, és intett Imrének.

Amikor Tibi ismét azt mondta: „Nyolcvan” - már Imre ült a homokóra előtt, és számlálta türelmesen a percek. Az utolsó húsz percben Jancsi számlált, a huszadik nyolcvannál felkapta a dobozt, és a még benne levő kevés lisztet visszaöntötte a zsákba. Most az üvegből visszaöntötték a lisztet a lyukas dobozba, és a homokóra máris működött.

A fiúk lelkesedése nem ismert határt. Hiszen ha ilyen nehéz feladatot ilyen egyszerűen megoldanak, a többi igazán gyerekjáték lesz.

Jancsi elővett egy vaskos füzetet. Nagy betűkkel ráírta:

HAJÓNAPLÓ

A JÓ BARÁTOK

quintobusz legénysége 2057...

- Gyerekek, hm... hányadika lehet ma?

- Június húsz.

- Július egy.

- Dehogy, legfeljebb június tizennyolcadika.

- Nem ér semmit az egész.

- Ne veszekedjünk. Írjuk úgy: a *Jó barátok* legénységének feljegyzései az utazás... nem jó, a naplóvezetés első napján...

- Jó lesz - egyezett bele Tibi.

- Persze. Ha majd szárazföldre vetődünk, mondjuk, augusztus elsején, akkor megszámláljuk, hány napig vezettük a naplót, és visszafelé kiszámítjuk, hogy ma hányadika volt.

- Úgy van. Most minden oldalon huszonnégy vonalat húzunk, ez a huszonnégy óra; két-óránkénti váltással figyeljük a műszereket, rajzoljuk a térképet, és valahányszor a homokórán lepergett a liszt, megfordítjuk.

A homokórát beállították, és a hajónaplóba - amely valóban a világ legkülönösebb hajónaplója volt, mert minden megtalálható volt benne, csak az nem, hogy a föld melyik pontján, milyen napon és hány órakor írták, szóval ebbe a hajónaplóba beírták a tengervíz hőmérsékletét, bejegyezték, hogy az eddig megtett kilométerek száma 46 818, hogy hétszáz méterrel vannak

a tengerszint alatt, és lerajzolták a mágneses iránytű segítségével az útvonalat is: a quintobusz szakadatlanul délkeletnek tartott.

Egy hete vezették már a hajónaplót, amikor Jancsi különös dolgot észlelt.

Egy hétig minden pompásan ment. A quintobusz - amint azt a homokóra és a kilométer-mutató egybevetésével sikerült megállapítaniuk - a motor teljes kikapcsolásával is körülbelül nyolc-tizenöt kilométeres óránkénti sebességgel haladt, mégpedig szakadatlanul délkeleti irányban, ami arra mutatott, hogy a kelet-ausztráliai áramlásba kerültek. A víz hőmérsékletében is legfeljebb két-három fokos különbségeket mértek, a mélységmérő is alig ingadozott. A tengerfenék mélyen alattuk volt, de látnivaló így is akadt bőven. Halrajok, korallzátonyok, vízínövények tették érdekessé az atomlux megvilágította tengert. A fiúk szakadatlanul filmeztek, és a filmeket - amelyeket nem kellett előhívni, mint valaha száz évvel ezelőtt, hanem amelyeket az exponálás utáni pillanatban készen, színes, pozitív másolatokkal együtt dobott ki magából a gép - gondosan beragasztották a hajónaplóba. Némelyik hal, tengeri csillag, moszat képe olyan volt, mint a legszebb csipkeminta. Akadt köztük százzszámra sokszögű, kristályos formájú tengeri lény, arányos és bonyolult, akár a tízszeresére nagyított hópehely, színes, mint egy tavaszi rét. A fiúk úgy gyönyörködtek a hajónaplóban, mint a legszebb képeskönyvben. Egy-egy pillanatban alig várták, hogy visszatérjenek az iskolába, és letegyék a katedrára a naplót; nézzétek, fiúk, ezt csináltuk. Máskor meg azon izgultak, hogy minél később bukkanjon rájuk a mentőexpedíció, mert még nagyon sok filmet szeretnének készíteni.

Mondom, egy hétig nem történt semmi különös. A quintobusz mintegy kétezer kilométert haladhatott a naplóvezetés kezdete óta. Jancsi és Tibi a rádiót próbálgatta, hátha mégiscsak megszólal. Imre, a „soros tiszt” a pilótafülkében a műszerek állását jegyezte fel, és a megtett utat jelölte be a térképen. Nézte, forgatta az iránytűt, és sehogy sem értette a dolgot.

Egy percre habozott, azután megnyomta a riasztócsengőt.

- Mi baj? - bújt elő Jancsi.

- Ide nézz!

A három fiú riadtan vizsgálta a műszereket. Imrének kétségkívül igaza van. A quintobusz irányt és sebességet változtatott. De miért? És hová? A mélységmérőn lényeges változás nem volt, annál feltűnőbben megváltozott a víz hőmérséklete. Nyolc-tíz fokról pillanatok alatt negyven fokra emelkedett.

- Ez rendben is van - vélte Tibi. - Északnak tartunk, az egyenlítő felé, ott melegebb a víz.

- Igen, de nem melegszik ilyen gyorsan.

- Nagyon gyorsan megyünk...

- Az igaz, de nézd, már hatvanöt fok... már hetven; hiszen ha jól emlékszem még arra, amit az iskolában tanultunk, az egyenlítőnél sem melegszik a tenger negyven fok fölé.

- Annál kevésbé, mert most délnek tartunk.

Valóban, a quintobusz éles fordulattal nyugatnak, majd délnyugatnak tartott.

- Húha...

- Ez bizony nem jó tréfa.

És a három fiú szívét újra szorongó félelem fogta el.

Néhány perc múlva a mélységmérő ezer métert mutatott. A quintobusz tehát zuhan a mélységbe. Újabb öt perc múlva már ezerötven méter mélyen jártak, és az irány most északkelet volt.

- Mi történhetett?

- Tenger alatti örvénybe kerültünk.

Imre reszkető kézzel rajzolta az útvonalat.

Északkelet-kelet-délkelet-dél-délnyugat-nyugat-északnyugat-észak-északkelet-kelet... és így tovább, egyre gyorsabb fordulatokkal, egyre mélyebben, már háromezer, már négyezer, már ötezer méter alatt.

És a víz egyre forróbb lett.

- Tudjátok, hol vagyunk? - kiáltott kétségbeesetten Jancsi. - A Földrengések Áramlatában, a Világ Kútjában.

Ó, az iskolában tanultak erről: a Világárok és a Kermadec-Tonga árok félelmes találkozó-pontjáról, ahol kilenc és fél ezer méteres mélységben kavarg a víz. Mi lesz, ha oda lehúzza őket az örvény, ha...

Olyan félelmes volt ez, hogy végiggondolni sem lehetett. A barátságos kis quintobusz, a kenyér, a csokoládékrém, mindez süllyed, zuhan, rohan velük, nem tudni, hova.

- Át kellene kapcsolni hajóra - suttogta Imre.

- Ahhoz először fel kellene jutni a felszínre.

- Próbáljuk meg? - kérdezte Jancsi.

Hallgattak.

- Mi történik, ha a nagy nyomástól eltörik a kapcsolószerkezet? - kérdezte Imre.

- És mi történik, ha az örvény lenyom minket a kút aljába, és se föl, se le...

Jancsi sápadtan állt a kapcsolótáblánál.

A vízhőmérő száz fokot mutatott.

Odakint fortyogott, zúgott a víz.

- Tenger alatti gejzír - mondta Tibi.

- Hej, ha én ezt még egyszer egy földrajzórán elmesélhetném...

- Mit határozunk, fiúk? - kérdezte Jancsi.

- Nem tudom.

- Én sem tudom.

- Húzzunk sorsot! itt van két kocka, ha a piroson jön ki nagyobb szám, megpróbálunk felemelkedni, ha a feketén, maradunk.

Tibi dobta fel a kockákat.

A piros hármast mutatott. A fekete is.

- No, Imre!

Imre keze úgy remegett, hogy a piros kocka a földre esett. Nem számít.

- Jancsi!

Jancsi dobott.

A piros kocka négyet mutatott.

A fekete egyet.

- Írjuk be a hajónaplóba.

Jancsi leült, és szép egyenletes betűkkel bejegyezte:

Mivel attól tartunk, hogy a quintobuszt az áramlás a Világ Kútjába sodorhatja, úgy határoztunk, hogy megpróbálunk az örvényből kiemelkedni. Ha minket valami baj érne, a quintobuszt az osztálynak ajándékozzuk. Szüleinket, tanárainkat köszöntjük.

Bencze János, Kerekes Imre, Szász Tibor.

A naplót gondosan bezárták egy megapressztiton tokba. Jancsi átölelte és megcsókolta két barátját.

- Most...

- Egy kicsit várj - mondta könyörögve Tibi -, én még megennék egy banánt.

- Együnk mind a hárman...

A mélységmérő 8000 körül járt, amikor Jancsi lenyomta az „emelkedés” gombját.

Az első pillanatban nem történt semmi.

A gomb üresen visszaugrott.

- Nem fog - mondta Jancsi sápadtan. - Továbbcsúszunk - és újra benyomta a gombot.

Ebben a pillanatban, mintha rakétát lőttek volna ki, a quintobusz orral felfelé emelkedni kezdett. Nem is emelkedett, hanem repült, száguldott, mintha egy hatalmas kéz kirántotta volna az örvényből.

- Hova... hova megyünk? - nyöszörgött Imre, de nem kapott választ. A quintobusz repült fölfelé, mint a kilőtt nyíl, hatalmasakat pörögve közben.

„Már... már... már nem is vagyunk a tengerben” - akarta kiáltani Jancsi, de szédülve esett a padlóra.

A quintobusz egy hatalmas gőzsugárral kiröpült a tengerből, fel a levegőbe, bukfencezett, forgott, majd szakadatlan sívítás, dörgés, robaj közepette egy hatalmas erő ismét a mélybe csapta.

Szerencsére a rugalmas kettős aluforte fal és a puha bútorzat csökkentette az ütdés hevedségét, de a *Jó barátok* utasai így is félig eszméletlenek voltak, amikor a quintobusz lezuhant.

Percekig vagy órákig fekhettek, amikor elsőnek Tibi magához tért. Csodálkozva állapította meg, hogy a quintobusz áll valahol. Méghozzá a feje tetején. A megapressztiton ablakon át különös, zöldeslilas fény árad be. Emlékeztet a tenger vizére, de mégsem víz.

Közelebb mászott az ablakhoz, hogy szemügyre vegye az elvarázsolt világot. Fönn sötétlila felhők úsztak, és a felhők között egy zöldes korong fénylett. Mintha a nap volna, de mégsem a nap. A látást nevézzé tette, hogy a quintobusz körül fehér gőzfelhők gomolyogtak. Most fönn a zöldes korong sárgulni kezdett, és most már nagyon is hasonlított a napra. Tibi észrevette, hogy a táj is változni kezd. Mintha sziklák volnának körös-körül. De hiszen ez... hiszen ez...

- Föld! Föld! - üvöltötte torkaszakadtából.

- Mi... Mi van? - eszmélt Jancsi is, Imre is.

Tibi sírt, nevetett izgalmaiban.

- Fiúk, ébredjetek, tudjátok, hol vagyunk? Nézzétek, újra a földön!

14. fejezet

A megbabonázott föld

Kétségkívül a szárazföldön voltak.

A periszkópon át levegő jött be.

A léghőmérő működésbe kezdett.

De ha föld, hát nagyon különös föld.

Először is mozgott, hullámzott, folyt, mintha meleg viaszból lett volna.

Azután teljesen kopár volt. Sötét szirtek, szakadékok borították. És a különös türkizszínű ég kísérteties kékeszöld fénybe borította.

A gyerekek kinyitották a quintobusz ablakait, hogy megpróbáljanak kimászni rajta, mert az ajtók - és a *Jó barátok* egész orr-része - valósággal belefürödött a földbe.

Mintha ököl vágott volna a mellükbe.

A nyitott ablakon át forró, párával, hamuval teli levegő áramlott be. Fuldokolva, köhögve kapkodtak levegő után, és gyorsan elreteszelték az ablakokat.

A quintobusz mozgásképtelen volt.

Meg kell állapítaniuk, hol vannak, és hogyan juthatnak tovább.

- Lehet, hogy csak álmodunk? - kérdezte bizonytalanul Jancsi.

- Nem, nem hiszem... talán meghaltunk, és... és most...

- Ugyan, ne butáskodj. Akkor nem volnánk. Most meg vagyunk.

- Vagyunk. De hol vagyunk?

- Talán a Marson - mondta Tibi.

- A Marson. Hm. Ez lehetséges.

- Hát persze. Biztosan kilőttek valahol egy nagyobb Mars-rakétát, és a rakéta magával ragadta a *Jó barátok*-at is.

- De... de az nem lehet - aggályoskodott Jancsi -, a tenger alatt nem lőhetnek ki rakétát.

- Akkor mondd meg te, hogy hol vagyunk!

- Azt én sem tudom.

- Hát akkor, amíg nincs jobb, mondjuk ki, hogy a Marson vagyunk.

- Jó. És itt mit csináljunk?

- Először is menjünk ki a quintobuszból.

- Nagy forróság van, és nagyon rossz a levegő.

- Vegyünk fel védőruhát, és kapcsoljunk be oxigénpalackot.

- Van? - kérdezte Imre.

- Kötelező. Minden quintobusz mentőszekrényében van.

A védőfelszerelést meg is találták, fel is húzták. Jancsi ismét kinyitotta az ablakot, és kinézett.

- Ide nem lehet kilépni.

- Miért?

- Mert... nézzétek, mint az olvadt szurok, és gőzölög. Ebbe úgy beleragadunk, hogy az orrunk hegye se látszik ki.

- Maradjunk talán a quintobuszban?

- Meddig? Hiszen süllyed ebben a forró iszapban.

Imre úgy érezte, hogy ennyi sorscsapást már nem lehet kibírni. Bárhogy szégyellte magát, két kövér könnyecsepp gördült végig az arcán.

A másik két fiú dermedten nézte.

- No, ne sírj, hát majd csak kitalálunk valamit...

- Én már tudom is! Felkapaszkodunk a quintobusz tetejére, és teleszkóppal körülnézünk - mondta Jancsi.

A quintobusz tetejét nem arra szánták, hogy azon mászkálni lehessen. Alufortévból készült, hajlított fémtető volt, amin ugyancsak nehezen tudtak kapaszkodni, különösen így, védőruhában, oxigénpalackkal. De hát a három fiú ügyes mászó volt. Jancsi haladt elől, ügyesen kibújt a quintobusz ablakán, és centiméterről centiméterre kúszott felfelé a felfordult quintobusz égnek álló farka felé. Közben meg-megállt, és szeméhez illesztette a teleszkópot.

- Látsz valamit? - kérdezte izgatottan Imre és Tibi.

- Magas sziklafal, füstfelhő, sziklák, gőzoszlop, megint sziklák, és ott... ott... a magyar zászló.

- Ne beszélj ostobaságokat!

- De ha mondom... itt van a távcső, nézz bele! - és Tibinek nyújtotta a messzelátót.

- Nahát, én is látom, nézd csak, Imre!

- Gyerekek, még valamit látok... valami csillog.

- Lehet, hogy sátor.

- Ott emberek vannak.

- Oda kell jutnunk.

- Ezen a forró, olvadt micsodán? Hiszen beleragadunk...

- Dehogyan ragadunk! - kiáltott lelkesen Jancsi. - Mire valók a sítalpak!

- De ez nem hó.

- Nem is jég.

- Főleg nem is hideg.

- És nem csúszik.

- A sítalp műanyagból van, és háromezer fokos hőt bír; ami pedig a csúszást illeti, hát majd bekenjük viszkozinnal.

- Mi az? - kérdezte Imre.

- Jó reggelt, uram! Aludni tetszett kémiaórán? Az az anyag, amivel a quintobuszokat is bekenik, hogy nagy sebességnél megvédjék a súrlódástól felmelegedő levegő hőártalmától...

- De emlékszem! Azt is tanultuk, hogy olyan csúszós, mint az olaj...

- A sítalpak pedig alufortéből vannak, azon megtapad.

- Hurrá, gyerünk síelni!

Sokkal jobb kedvűen és nagyon izgatottan másztak vissza a quintobuszba. Villámgyorsan előszedték a sítalpakokat és a vegyiraktárból a viszkozinos üveget.

- Gondosan kenjétek be a talpat, minden részt.

- Jól van, főnök, ne izgulj! - felelte Tibi, aki most megint olyan jókedvű és bátor lett.

Most már sítalpon másztak ki ismét a quintobuszból.

Tibi megkapaszkodott az ablakkeretben, óvatosan lekúszott a quintobusz oldalán, és ügyesen leugrott.

- Lehetetlen! - kiáltotta.

- Mi?

- Mégsem lehetünk a Marson.

- Miért?

- Mert ott mások a gravitációs viszonyok. Ott sokkal könnyebbnek kéne lennünk.

- Ott az ember nem lép, hanem lebeg.

- Az ám! - hökkent meg Imre.

- Most már mindegy - nyugtatta meg őket Jancsi. - Percek múlva megtudjuk, hogy hol vagyunk. Fiúk, együtt maradni, irány a zászló, szélesebben előre!

Bizony, könnyebb és kellemesebb dolog egy napsütéses, havas hegyoldalon síelni, mint a gőzölgő, párolgó láva tetején oxigénpalackkal, megapressztiton védőruhában, de így sem történt semmi baj. Kicsit fújtatva, lihegve, de néhány rövid perc alatt elérték a földbe tűzött zászlót. Ott meghökkenve álltak meg.

A magas szirtről jól látták: szigeten voltak, körös-körül zord, kopár sziklák. A sziklán túl tenger minden oldalon. És a szirtek és völgyek szakadatlanul hintáztak, mintha földrengés rázta volna valamennyit.

Embernek sehol semmi nyoma.

A háromszínű szixtilon zászló lengett, lobogott a forró gőzben. De ki tűzte ide? És a fényes valami, amit messziről aluforte sátoznak reméltek, egy csomó különös, forgó, ketyegő gépezet volt, megapressztitonszerű védőburokban.

A három fiú döbbenten nézte.

- Lehet, hogy ezek marsbeli emberek? - kérdezte ijedten Imre.

- Ugyan, dehogy - mondta Jancsi -, ez itt egy közönséges televíziós adóállomás, ez pedig itt pontosan olyan, mint az a preszignotektonográf, amivel a bátyám kísérletezett.

- Ezt valaki idehozta.

- Tehát itt emberek vannak.

- Meg kell keresni őket.
- Hol keresnéd ezen a forró lán?n?
- Akik idehozták, biztosan figyelik, esetleg vissza is jönnek érte.
- Itt kell maradnunk!
- Meddig?
- Mit tudom én.
- Itt még leülni sem lehet. Meddig bírod ki sítalpon állva? Egy-két órát.
- Te, Jancsi, van még sítalp a quintobuszban?
- Van vagy egy tucat.
- Tudod mit csináljunk? Hozzuk ide ki a sítalpakat, rakjuk fel egymás mellé, tegyük rá egy felfűjt elasztiton tábori ágyat, az nem süllyed el, és azon pihenve várjunk.
- Próbáljuk meg!

Okosabbat egyikük sem tudott kitalálni. Így hát nagy ügyel-bajjal visszamentek a quintobuszba, és a viszkózinnal bekent sítalpakat maguk után húzva, keservesen visszaevickéltek a zászlóhoz.

- Csakhogy idáig jutottunk! - nyögött Tibi, amikor végre leheveredhettek a sítalpakon és aluforte állványokon nyugvó tábori ágyra.
- Ha nem gyulladunk meg a hőségtől, nem fulladunk meg ebben a gőzben, nem ragadunk bele ebbe a kulimászsba, és valaki értünk jön, akkor egész érdekes kirándulás volt - morogta Imre.
- Én alszom egyet, mert leragad a szemem az álmosságtól.
- Dehogysis alszol. Oda nézz! Valami jön, oda nézz... egy ejtőernyő közeledik!

Valóban. Az azúrkékből bíborvörösre váló égen egy ejtőernyőszerű valami közeledett egyenesen feléjük.

- Ide! Ide! - kiabálták a fiúk izgatottan, és legszívesebben leugráltak volna a tábori ágyról, és a titokzatos ejtőernyő elé rohantak volna.

De erre nem volt semmi szükség.

Néhány pillanat múlva az ejtőernyő zsinórja kioldódott, és közvetlenül a zászló mellé pottyant egy csomag.

15. fejezet

A nagy kísérlet

A társaság vacsoránál ült. Csak Tóth Zsuzsi és Solt Zsolt maradt a műszersátorban, hogy a tektonográfot figyelje. A műszereken a közeli kitörést jósló feszültség látszott, Tóth Zsuzsi a Tiszavirág-sziget televíziós adását figyelte, amikor váratlanul felugrott, és lélekszakadva rohant ki a sátorból.

- Jöjjenek, azonnal jöjjenek, a Tiszavirág-szigeten emberek vannak!

A vacsorázó társaság úgy rohant a műszerekhez, mintha puskából lőtték volna ki őket.

- Mi... hol... mutasd!

A Tiszavirág-sziget televíziós képe világosan mutatta: három, körülbelül tizenhárom-tizenéves kisfiú állt sítalpon a felvevőgép közvetlen közelében.

- Nagyítást! - kiáltott Bencze.

Esztí megnyomott egy gombot. A televíziós kép most százszoros nagyításban a falra vetítődött. Bencze különös hörgő hangot hallatott, a rémületnek, meglepetésnek és örömmek keverékét:

- Az öcsém, Jancsi öcsém a barátaival!

Más körülmények között a társaság első és legtermészetesebb gondolata az lett volna: hogyan kerültek oda. Most azonban csak az lehetett: halálos veszedelemben vannak, meneküljenek, meneküljenek onnan.

A gyerekek erről persze mit sem tudtak. Benczéék kétségbeesetten látták, amint kényelmesen kupaktanácsot tartanak, eltűnnek, majd jó negyedóra múlva sítalpakat és ülőalkalmatosságokat cipelve visszatérnek, és letelepszene a műszerek mellett.

- Azonnal értesíteni kell őket! Hagyják el a szigetet.

- De hogyan, a televízió csak onnan ad közvetítést.

- Rakétaüzeneten.

- Zoltán, kérem, készítse el a rakétákat, és állítsa be a Tiszavirág-sziget 179-es megfigyelő pontja földrajzi helyzetének megfelelően. Zsuzsika, legyen szíves írja fel:

A SZIGETEN ÉLETVESZÉLYBEN VAGYTOTK!
AZONNAL ELHAGYNI!

Bencze András-expedíció

Az irányítható rakétát fél perc múlva kilőtték, és a televíziós készülék mellett lélegzet-visszafojtva várták az eredményt.

- Negyed perc alatt oda kell érnie...

- Hacsak a szélvihar nem kapja el az ejtőernyőt.

- Az ejtőernyő szerepe olyan kicsi...

- Ó, én már látom is.

Valóban, a televíziós kép felső csücskén megjelent egy kis pont, egyre növekedett, egyre közeledett, most már a három fiú integetésén és ugrálásán is látszott, hogy ők is észrevették.

Ezeknek az úgynevezett „tudósító rakétáknak” a kilövése nem azonos a rakétafegyverek, távoli bolygókat kutató lövedékek kilövésének technikájával. Nem is lehet. Hiszen ha egyszerűen kilőnék erre vagy arra a célpontra, akkor a becsapódása bajt és veszedelmet okozhatna. Ezért hármas kombinációval működik. Az úgynevezett zuhanópontig rakétalövedékként ível a magasba. A csúcsponton szétesik, a műanyag hüvely porrá hullik szét, és az üzenetet vagy műszert tartalmazó csomag egy ejtőernyővel kiválik a célpont fölött, ötven-száz méteres magasságig meredeken zuhan, itt az ejtőernyő két-három másodpercre kinyílik, éppen csak annyi ideig, hogy az esés sebességét csökkentse, azután az ejtőernyő zsinórja önműködően leoldódik, és a puha, rugalmas műanyagba bugyolált csomag szerencsésen földet ér.

Ez történt a mi esetünkben is.

A három fiú rávetette magát a küldeményre, remegő izgalommal tépték fel a tokot, és elhűlve olvasták a vészjósító üzenetet.

- Elhagyni a szigetet... de hová, merre és hogyan? Hiszen a *Jó barátok* mozgásképtelen, mélyen a talajba fúródott.

Arra csak most eszméltek, hogy az üzenetet ki küldte. Jancsi bátyja... Hát akkor mégis itt van a közelben, és ők sincsenek a Marson, hanem a titokzatos földrengéses szigetek egyikén.

Millió kérdés izgatta őket, de ezek közül is a legjobban egy, a legfontosabb: innen menekülni kell, de hogyan meneküljenek?

- Válaszoljunk!

- Az ám. De nekünk nincs rakétánk.

- De van televíziós leadónk.

- Hang nélkül.

- Morzézni azért lehet - mondta Imre.

- Morzézni?

- Zászlójelekkel. Két zsebkendővel.

- De megértik-e? - kérdezte Tibi.

- Az én Andris bátyám? Hát hogyan értené!

Jancsi elővett két fehér szixtilon zsebkendőt, és ahogy az úttörőtáborban tanulta, egymás után adta le a betűjeleket:

Q U I N T O B U S Z M O Z G Á S K É P T E L E N !

A K O R M Á N Y E L T Ö R Ö T T ! S O S ! S O S !

Az üzenetet háromszor megismételték, azután vártak egy kicsit, és újra megismételték. Azután leültek újra, és szívdobogva lesték, jön-e újabb üzenet.

Tíz perc múlva jött. Ismét rakétán. A cédulán csak ennyi volt:

M A R A D J A T O K O T T ! É R T E T E K M E G Y Ü N K !

A három gyerek egymásra bámult, nevetve-sírva átölelte egymást. Azután újra lekuporodtak, összebújtak, és kémlték a bíborszínű tengert, a lángoló eget, várták, mikor, merről tűnik fel a mentőexpedíció. A mentők azonban nem jöttek.

Ehelyett újabb, nem várt veszedelem támadt.

Hirtelen nyugodott le a nap, mintha egy piros labdát hajítottak volna az óceánba. Áthatolhatatlan sötétség lett. A forró, párolgó láva fölött hideg szelek süvítettek el, és a gőzfelhőkből pillanatok alatt sűrű, fullasztó eső zuhogott alá. A megapressztiton ruha védett nappal a hőség és most a zuhogó eső ellen, az oxigénpalackok is kitűnően működtek, de a viharos szél egy-egy rohama azzal fenyegette a fiúkat, hogy az egész ülőalkalmatosságot felborítja, őket pedig elsodorja a sziklák közé, szakadékokba vagy éppen a tengerbe. Egymásba kapaszkodva, reszketve bámulták a félelmes éjszakát, a televíziós készülék atomlux-sugarának fényét, az áthatolhatatlan esőfüggönyt, a távoli villámokat, a színes gőz-, gáz- és lávasugarakat, és várták, várták az expedíciót.

Ezalatt Bencze András és Barlay Tamás már harmadszor kísérelte meg, hogy megközelítse a Tiszavirág-szigetet.

- Tamás, te menj vissza a Földrengések Szigetére, én felszállok egyedül.

- Szó sem lehet róla.

- Nem veszélyeztetheted az életedet. Te ismered a számításokat, a műszereket, ha engem valami baj érne...

- Erről nem is beszélünk - mondta méltatlankodva Tamás, és újra helyet foglalt a quintobusz vezetőülésénél.

Felszálltak újra, pedig tudták, hogy reménytelen a küzdelem. A tenger már a második nagy kitörésre készült. A rádió- és mágnes hullámok, a kozmikus sugárzás, az apály és dagály, mintha más törvényeknek engedelmeskedtek volna, a műszerek mutatói ugráltak, a magasságmérő megbízhatatlanná vált, a rettenetes szélrohamban és a mennydörgésszerű robajok, rázkódások közepette a quintobusz műszerei északnyugati irányt jeleztek, miközben a gép északkeletnek fordult. Egyszer már sikerült megközelíteniük a Tiszavirág-szigetet, de a szigetet borító gőzfelhők és lávahamu miatt elképzelhetetlen volt, hogy olyan mélyre ereszkedhessenek, ahonnan a gyerekeket menteni lehetne.

„Ejtőernyővel kiugrom” - mondta akkor Tamás, de Bencze szomorúan csóválta a fejét: céltalan és reménytelen vállalkozás.

Most harmadszor is hiába volt minden. A quintobusz falai remegtek, alig bírt szembeszállni a tébolyult viharral. Az óra éjfél után kettőt mutatott. Bencze és Barlay Tamás egymásra nézett, és ugyanazt gondolták mind a ketten. Reggel hat óráig a Tiszavirág el fog süllyedni, és magával ragadja az iszonyatos hullámsírba a három kisfiút, akik most ott ülnek a televíziós készülék mellett, és félve, reménykedve várják őket. Három gyerek, aki nem is sejti, hogy milyen rettenetes halál fenyegeti őket.

Bencze a televíziós készülék vetítőernyőjét nézte, az öccse kedves, mosolygó arcát, dióbarna szemét, és azt hitte, hogy megszakad a szíve. Legszívesebben kiugrott volna a száguldó quintobuszból, ő maga is a háborgó, vad óceánba vetette volna magát. Itt van ő, a híres tudós, a földrengés nagy kutatója, itt van néhány száz kilométerre a kisöccsétől, és nem tudja megmenteni.

- Menjünk még egyszer! - mondta Tamás.

Most újra a sziget közvetlen közeléig jutottak. De a szigetet lángoló gyűrűként gőz- és lávaoszlopok vették körül. A quintobusz újra és újra megpróbált a gyűrűn áthatolni, de a légnyomás rettenetes erővel dobta vissza.

Tamás nem mert Benczére nézni.

- Forduljunk vissza! - mondta Bencze.

- A... a... szigetre?

- Igen. A Földrengések Szigetére.

- És a gyerekek? Nem hagyhatjuk sorsukra őket.

- Még valami... egyvalami lehetséges, egy lehetséges, de ehhez valamennyiük beleegyezése kell.

Tamás szótlanul vitte vissza a gépet.

A Földrengések Szigetén a virrasztástól elgyötörtén várták őket a többiek. Azt már tudták, hogy a mentés nem sikerült, hiszen állandóan figyelték a Tiszavirág-sziget televíziós adóját és az ott gubbasztó gyerekeket.

- Sürgős mondanivalóm van - mondta Bencze. - Gyerünk be a parancsnoki sátorba!

Pillanatok alatt összegyűltek.

Bencze sápadt volt.

- Nagyon röviden fogok beszélni, nincs idő... Most hajnali három óra van. A Tiszavirág-sziget reggel hatig el fog süllyedni. A rengés fő hulláma bármelyik pillanatban megkezdődhet. A szigeten három gyerek van. Egyikük az öcsém. Nos...

Bencze elakadt, nagyot sóhajtott, azután folytatta:

- Mindent megkíséreltünk a megmentésükre. Nem sikerült. Mindent... de még egy lehetőség van. Önök tudják, hogy nekem az az elvem, százszor kiszámítani, százszor ellenőrizni, csak azután cselekedni, hogy keveset tévedjünk. Itt most erről nem lehet szó. Van egy elméletem, erre, már tudniillik ennek a gyakorlati megoldására csak hónapok múlva kerülhetett volna sor, amikor száz és száz földrengéshullámon kipróbáltuk volna már a tektonográfomat...

...Egyszóval, bocsássanak meg, hogyha értelmetlenül, kapkodva, összevissza beszélek, de az izgalom... egyszóval földrengés ott jön létre, ahol legnagyobb a tektonikus egység, más szóval legnagyobb a feszültség, legkisebb a földkéreg ellenállása. Ez ebben a pillanatban, nézzék csak a térképet, a legnagyobb mértékben a Tiszavirág-szigetet fenyegeti, de ha ennek a hipocentrumnak más irányba nyitok kivezető utat, ha a föld kérgét másutt behasítom, hogy a gázok és a láva ne ott, hanem egy mesterséges kráteren törjön elő... ha egy tűzhányó kráterét betömik a kövek, a láva másutt szokott úgynevezett álkrátert keresni... értik?

Bencze, a máskor olyan szépen, nyugodtan magyarázó Bencze most fuldokolva, kapkodva beszélt.

Tamás nagyot rikkantott.

- Hát persze, hogy értjük. Ezek szerint valahol krátert kell fűrnünk, eddig a hipocentrumig, várjunk csak... ez kilencszáz kilométer mélységben van, vagyis... azaz... hohó, de az a kérdés, hol van a föld felszínének az a pontja, amit ki kell fűrnünk?

- Az, ahol most állunk - felelte Bencze.

Dermesztő csend lett.

- Ezt számítottam ki a quintobuszon, nincs más mód. Ha tévedtem, odavész ez a sziget, odavész a másik is, a műszerek, a kutatások, az expedíciónk egész munkája... Úgy érzem, ezt nem dönthetem el magam, csak együtt. Döntsenek!

- Három emberélet több, mint ezer tektonográf vagy millió filmfelvétel - mondta izgatottan Wilkins.

- Nem, nem így - tiltakozott Bencze. - Titkos szavazással kell döntenünk.

Hét kis cédulát osztottak ki.

A cédulákat odatették az asztalra, és Tamás olvasta fel valamennyit.

Meg kell kísérelni!

Meg kell tennünk!

Megtesszük!

Meg kell menekülniük!

Azonnal kíséreljük meg!

Megtesszük!

Mindent kövessünk el!

Bencze, a komoly tudós Bencze, majdnem sírva fakadt, mint egy iskolás gyerek.

Hajnali fél négy volt. Villámgyorsan csomagolták a menthető tudományos anyagot és rakták a quintobuszra. De a sátrak, a virápgörgyűjtemény, a műszerek, fényképek nagy része itt maradt, halálra ítélve. Tamás, Zoltán és Bencze a matroboton még egyszer ellenőrizték a robbantásszámításokat és a szupermetáll fűrófejeket, megapressztiton gyűrűket, és az egymillió atmoszféra nyomással dolgozó atomkompresszorokat állították be, közben szakadatlanul az óra irgalmatlanul siető mutatóját nézve és remegve, hogy jaj, csak ne legyen késő.

Pontosan négy órakor Bencze indulást vezényelt. Mindenki elhelyezkedett a quintobuszban. Tamás a kormánynál ült, Bencze a fűrószerkezet automata indítóját állította be: másfél perc ideje van a quintobusznak a sziget elhagyására, akkor indul meg a félelmes erővel működő robbantó-mélyfűró gép.

A hajnali napfény sohasem látott szépségűvé varázsolta a szigetet. A zöld koronás fák, a lombok között csillogó sátrak, a tegnapi békés kutatómunka színhelye mit sem sejtett még a pusztulásról.

Indulás!

A quintobusz szédítő sebességgel felemelkedett. Tamás teljes sebességgel irányította felfelé és délnyugatnak.

Bencze az órát nézte. Egy perc, egy perc és tíz másodperc, húsz másodperc, harminc másodperc...

Mintha felsikoltott volna a föld, olyan hanggal vágott bele a szörnyű nyomású izzó gázsugár. A szupermetáll vésők, éles, erős megapressztiton gyűrűk, a millió atmoszféra nyomású oxigén szinte kitepték a föld belsejét.

- Messzebb, messzebb... - suttogta Bencze - ha sikerült, irtózatossá lesz.

Körülbelül három percig tartott a szörnyű sivitás. Ezalatt az izzó sugár valósággal kéményt mart a föld belsejébe, s a kivájt kéményt a földbe fűródott irtózatossá erejű, hőnek, nyomásnak ellenálló, mintegy hatvan méter átmérőjű megapressztiton cső védte a beomlástól. Három perc után a gázsugár elérte a magmát, a földrengés izzó fészket. A fűró szerkezet önműködően leállt, és ebben a pillanatban, mint a palackból kiszabadult szellem, kitört a mélyből a láva.

Szörnyű nyomással csapott fel az izzó sugár, három-négyezer méteres magasságba, hogy azután gyilkos tüzesőként hulljon alá, és betemesse a Földrengések Szigetét.

A félelmes kitöréssel mintha kiadta volna háborgó mérgét a föld gyomra. Váratlanul csend lett. A sok száz kisebb-nagyobb kráter és gejzír kiapadt, a tenger lecsillapodott, a szélvihar elült.

Bencze hangja megremegett:

- Nézzük meg a 179-es megfigyelési pont televízióját.

- A Tiszavirág-szigetét?

- Azt.

Tóth Zsuzsi a készüléknél ült.

- Nagyon homályos, de működik... működik, és nincs semmi baj.

Valamennyien odatódultak. A képen világosan látták: a három gyerek nyugodtan és sértetlenül ül a műszerek mellett.

- Csoda! - kiáltott fel Solt Zsolt. - Igazi csoda!

- Nem csoda - csóválta meg a fejét Wilkins. - Igazi tudomány. Győztes tudomány.

16. fejezet

A győzelem

Szeptember elseje a tanévnyitás napja az északi félteke sok százezer iskolájában, így a Központi Egyetemen is.

2057-ben azonban már augusztus harmincegyedikén összegyűltek a tanárok és diákok.

A Közép-európai Időjárás-szabályozó Állomás olyan szép időt szállított erre a napra, mintha külön kisuvickolták volna az eget.

Az egyetemi konyha pompás díszebédet adott, volt csirkesült és banánkrém, pedig most nem is Eszti készítette el az ételt, mert Kovács Eszti technikus ezen a napon tartotta esküvőjét Bencze András professzorral. Ugyanezen a napon esküdött egymásnak örök hűséget Fábián Éva és Barlay Tamás. Mindkét esküvőn az egyik tanú Fred Wilkins professzor volt, a három deli vőfély pedig Bencze János, Szász Tibor és Kerekes Imre.

Az esküvői ebéd után az ünneplő társaság megtekintette az egyetemi múzeum új termének, a Bencze-expedíció termének megnyitását. A múzeumban látható volt a tudományos filmek és grafikonok sokaságán kívül a *Jó barátok* quintobusz, lávából kiásva, teljes életnagyságban, látható volt három viszkozinnal bekent sítalp, amin a három fiatalember a láva tetején közlekedett, látható volt a konzervdobozból készült homokóra, és látható volt egy műanyagból készült óriás polip is. Ezt a televíziós fényképek alapján a nyolcadikosok készítették el a megfőzött polip emlékére...

A múzeum kiállítási termét komoly, szemüveges tudósok töltötték meg, akik meg-megálltak a grafikonok előtt és a tenger alatti felvételeknél, vitatkoztak, magyaráztak, számokat írtak fel, és kérdéseket intéztek Bencze professzorhoz. Jancsi tisztas távolból nézte tudós bátyját, és azon csodálkozott, hogy Bencze András fél órát tud állni egy unalmas algebrai képlet előtt, és alig vet egy-egy pillantást a leggyönyörűbb tengeri kagylókra...

- Amikor megkaptuk az ön rakétaüzenetét, kedves kollégám... - mondta egy bajuszos, ősz hajú tudós.

- Miféle rakétaüzenetet? - kérdezte Bencze András.

- Azt, amiben előre jelzi a Tiszavirág-sziget születését, amiben közli, hogy a rádióállomás nem működik...

- Ezt majd megmagyarázom - suttogta gyorsan Barlay Tamás -, mi tudniillik, amíg maga Esztivel kirándult...

Bencze András meghökkenve csóválta meg a fejét.

- Ugyebár kedves kollégám, mi attól kezdve műszereinken figyeltük a csendes-óceáni mozgást...

Bencze Jancsi körül ott nyüzsgött az egész nyolcadik osztály. Belemásztak a *Jó barátok*-ba, megbámulták a homokórát és a hajónaplót, hitetlenkedve hallgatták a tenger fenekéről égből röpülő quintobusz és a zöld színű nap és olvadt sziklák történetét.

Ó, micsoda szerencsés fickó ez a Bencze Jancsi!

Pontosan négy órákor a Központi Egyetem díszcsarnokában megkezdődött az ünnepély. És itt Bencze Jancsi, Kerekes Imre és Szász Tibi is felültek az emelvényre, az expedíció hét tagja, a Tudományos Akadémia küldöttei és a Központi Egyetem rektori tanácsának tagjai mellé.

A hatalmas díszcsarnokban ezrével szorongtak az egyetem tanárai, diákjai és a meghívott vendégek.

Barlay Tamás is ott ült Éva mellett az emelvényen. Évát nézte, és Bencze Andrást, kedvenc professzorát, és egyszerre eszébe jutott, hogy néhány évvel ezelőtt ugyanebben a teremben tette le a fogadalmat az elsőéves Barlay Tamás, itt esküdött meg arra, hogy az emberiséget, a tudományt fogja szolgálni.

- ...és ti becsülettel szolgáltátok az emberiséget és a tudomány előrehaladását - harsogta ebben a pillanatban az Akadémia kiküldött szónoka. - A ti bátor kísérletek nyomán ebben a pillanatban a világ száz és száz geofizikai intézetében állítják fel a Bencze-féle preszignotektonográfokat, hogy minden földrengést idejekorán, előre tudjunk jelezni, és ahol lehet, mélyfúrással mentsük meg a veszélyeztetett pontokat. Pár hónappal ezelőtt még tehetetlenek voltunk a földrengések pusztításaival szemben, ma már azt remélhetjük, hogy eljön az az idő, amikor a földünknek nem lakott pontjain mély krátereket nyithatunk, amelyek állandóan levezetik a tektonikus erők romboló hatását.

- Sokáig fog ez beszélni? - suttogta Imre Jancsinak.

- Pszt, gondolj közben másra, akkor jobban kibírod - súgta vissza Jancsi.

De a szónok szerencsére nem beszélt sokáig. Az Akadémia nevében átnyújtotta Benczének a százezer aranyat.

Most az ajándékátadások hosszú sora következett.

Jöttek a valaha földrengéssel sújtott városok küldöttei. Messina, Lisszabon, Jokohama lakói, a régi Pompei és Herculaneum fölött épült új város küldöttei, a Vezúv és Etna oldalán települt kis falvak lakóinak képviselői. Virágot, kis szobrokat, színes hímzéseket hoztak az expedíció tagjainak és adománylevelet tudományos ösztöndíjakról: szeretettel vállalják ifjú tudósok utazási költségeit, csak harcoljanak tovább az emberiség veszedelmei ellen...

Most az egyetem rektora emelkedett fel, és a hallgatóság lelkes hurrázása közben közölte, hogy a Bencze-expedíció valamennyi tagjának nevét beírják az egyetem Dicsőségek könyvébe.

- Természetesen - mondta a rektor - annak a három nyolcadik osztályos tanulónak a nevét is, akik ugyan véletlenül sodródtak a kalandokba, de akik bátorságukkal, értékes naplójukkal, ötletességükkel ugyancsak rászolgáltak erre a kitüntetésre.

- Én azért még mindig nem hiszem el... - suttogta Tibi Jancsinak.

- Mit?

- Hogy összesen két pofont kaptam a mamámtól a szökésért...

- Bencze András, halljuk Benczét! - zúgta a hallgatóság.

Így hát Bencze András is felállt.

- Drága barátaim - mondta. - Köszönöm a szeretetet és ezt a szép ünneplést. Amit tudok, itt tanultam ezen az egyetemen, köszönet és hála érte drága iskolámnak. Köszönöm a Tudományos Akadémia százezer aranyát, köszönöm az expedíció valamennyi tagja nevében. És egyben bejelenthetem, hogy ma délelőtt már döntöttünk a pénz hovafordításáról. Egy esztendőn belül újabb expedícióra indulunk. Hogy mi lesz az expedíciónk célja, egy másik égitest

tanulmányozása vagy valami más, azt hamarosan közöljük veletek. Olyan feladatot választunk, ami az emberiség haladását és boldogabb életét szolgálja...

Az egyetemi zenekar indulót játszott, a díszcsarnok márványoszlopai, pálmái és orchideái közül kitódult a nép a Balaton-partra. A meleg, derűs, augusztusi fényben azúr tükörként csillogott a tó. A levegőben virág- és gyümölcsillat áradt, csupa béke, csupa nevetés, csupa boldogság volt a világ.

A három jó barát a tavon lebegő vitorlásokat nézte.

- Mit gondoltok, fiúk, ha Andris bátyád újra elmegy, elvisz minket? - kérdezte Imre.

- Hát persze hogy elvisz - mondta Jancsi méltatlankodva, majd kissé halkabban tette hozzá: - Mert fél, hogy megint utánuk megyünk...

Eddig a történet, kedves ifjú Olvasóim. Most pedig tőletek kérdek: ha Bencze András újabb expedícióra indul, menjünk-e ismét vele?

.oOo.